

ΒΙΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

ΨΗΦΙΣΜΑΤΙ ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΣΥΝΤΑΓΕΙΣ

καί

ἔκφωνησις παρ' αὐτοῦ ἐν Συνεδριάσει τοῦ ἐν Κ. Π. Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Ἀρχιάτρου καὶ ἰδιαιτέρου Ἱατροῦ τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, Γερουσιαστοῦ, Μεγαλοσταύρου τῶν Αὐτοκρατορικῶν Ὀθωμανικῶν παρασήμων τοῦ Osmanlı καὶ Medjidî, Ἰσπότη τοῦ τῶν δύο Αὐτοκρατορικῶν Ὀθωμ. μεταλλίων τῆς ἀξίας, Μεγαλοσταύρου τοῦ Καισαροβασιλικῆς Αὐστριακοῦ παρασήμου τοῦ σιδηροῦ Στέμματος, τοῦ Βασιλικῆς Σουηδικῆς τοῦ Wasa, τοῦ Ἡλίου καὶ Λέοντος τῆς Περσίας, ταξίαρχου τοῦ Βασιλικῆς Βελγικῆς παρασήμου τοῦ Λεοπόλδου, διδάκτορας τῆς ἱατρικῆς τῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βιέννης Συνδιδασκαρίας, ἐπιτίμου Καθηγητοῦ τῆς ἐσωτερικῆς παθολογίας καὶ κλινικῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱατρικῆς Σχολῆς, μέλους ἐπιτίμου καὶ δις προεδρεύσαντος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Αὐτοκρατορικῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρίας, μέλους τακτικοῦ καὶ δις προεδρεύσαντος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, μέλους ἀντεπιστέλλοντος τῆς ἐν Ἀλγερία κλιματολογικῆς Ἐταιρίας,

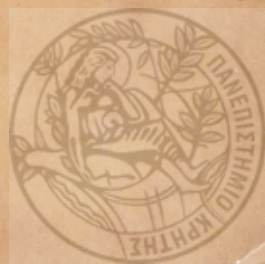
κτλ., κτλ., κτλ.

Ἐκδόσις δευτέρα.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Τόποις GAUTHIER-VILLARS, 55, QUAI DES AUGUSTINS.

1885

Διὰ τῶν φίλων Γω. Καλιτσονάκη
εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπιδημίας
εἰς Μόναχον.

29 Αὐγούστου 1933.

Κ. Καθεωδωρῶ.

ΒΙΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ

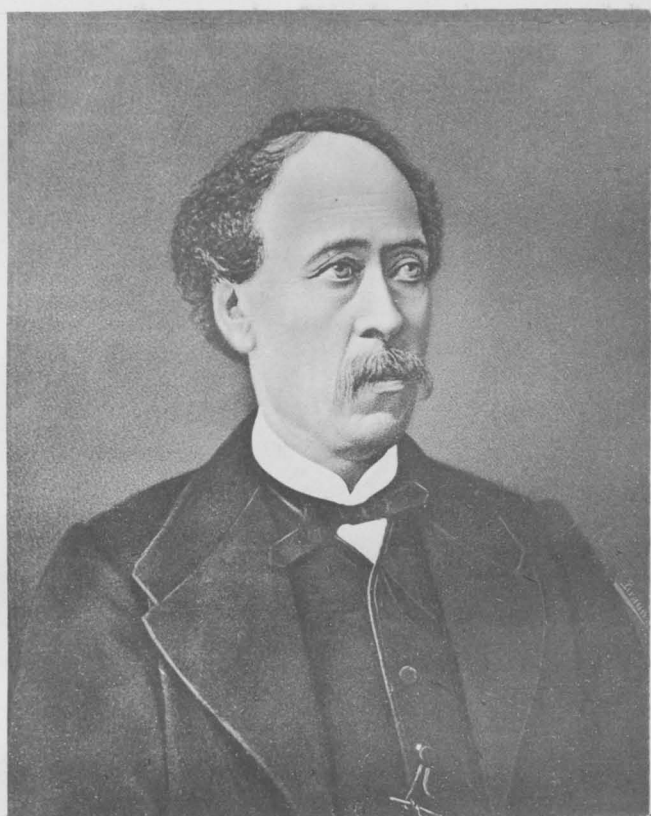
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ

238004

111

Κ. Παπαθεοδώρου

ΒΙΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

ΨΗΦΙΣΜΑΤΙ ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΣΥΝΤΑΓΕΙΣ

καὶ

ἐκφωνηθεὶς παρ' αὐτοῦ ἐν Συνεδριάσει τοῦ ἐν Κ. Π. Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Ἀρχιάτρου καὶ ἰδιαιτέρου Ἰατροῦ τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, Γερουσιαστοῦ, Μεγαλοσταύρου τῶν Αὐτοκρατορικῶν Ὀθωμανικῶν παρασῆμων τοῦ Osmanliε καὶ Medjidliε, Ἰππότητος τῶν δύο Αὐτοκρατορικῶν Ὀθωμ. μεταλλίων τῆς ἀξίας. Μεγαλοσταύρου τοῦ Καίσαροβασιλικοῦ Αὐστριακοῦ παρασῆμου τοῦ σιδηροῦ Στέμματος, τοῦ Βασιλικοῦ Σουηδικοῦ τοῦ Wasa, τοῦ Ἡλίου καὶ Λέοντος τῆς Περσίας, ταξιάρχου τοῦ Βασιλικοῦ Βελγικοῦ παρασῆμου τοῦ Λεοπόλδου, διδάκτορος τῆς ἱατρικῆς τῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βιέννης Συνδιδακτορίας, ἐπιτίμου Καθηγητοῦ τῆς ἐσωτερικῆς παθολογίας καὶ κλινικῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰατρικῆς Σχολῆς, μέλους ἐπιτίμου καὶ δις προεδρεύσαντος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Αὐτοκρατορικῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρίας, μέλους τακτικοῦ καὶ δις προεδρεύσαντος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, μέλους ἀντεπιστέλλοντος τῆς ἐν Ἀλγερίᾳ κλιματολογικῆς Ἐταιρίας,
κτλ., κτλ., κτλ.

Ἐκδόσις δευτέρα.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Τύποις GAUTHIER-VILLARS, 55, QUAI DES AUGUSTINS.

1885

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΠΡΟΣ ΔΙΗΝΕΚΗ ΜΝΗΜΗΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ,

Διδάκτορος τῆς Ἱατρικῆς τοῦ πανεπιστημίου Πίσης τῆς Ἰταλίας, τῶς ἐπὶ τετραραχονταετίαν τακτικοῦ, καὶ τελευταίου, Καθηγητοῦ ἐπιτίμου τῆς ἐξωτερικῆς παθολογίας καὶ χειρουργικῆς κλινικῆς, Γερουσιαστοῦ, καὶ μέλους τακτικοῦ, ἀντεπιστελλόντος καὶ ἐπιτίμου διαφόρων ἐπιστημονικῶν τε καὶ φιλανθρωπικῶν Ἑταιριῶν καὶ Συλλόγων ἡμεδαπῶν τε καὶ ἀλλοδαπῶν, ψηφίσματι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, κατὰ τὴν ΦΕΗ^ν Συνεδρίασιν αὐτοῦ, συνταγείς, καὶ ἐκφωνηθεὶς τῇ ΦΟΓ^η τακτικῇ Συνεδριάσει, Ἰανουαρίου 7^η τοῦ 1880, ὑπὸ τοῦ τῆς Ἱατρικῆς Διδάκτορος,

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ ΠΑΣΣΑ,

κτλ., κτλ.

Φιλολόγος Ἐπιμήγυρις!

Ἐμάρτό μοι ἄρα, ἐμέ, τοῦ Γερουσιαστοῦ, τοῦ πολυμαθοῦς καὶ ὀτρνηροῦ Καθηγητοῦ, τοῦ ἀτρομήτου, καὶ τῶν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ, τῇ τοῦ Κωνσταντίνου, ἡγητῆρος ἱητρῶν, τὴν δόξαν τε καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τοῖς χειρουργικοῖς πρωτίστου, τοῦ φιλογενοῦς εὐρυστέρνου πολίτου, τοῦ φιλανθρώπου ἀκέστορος, τοῦ ἀρχαίου ἐμοὶ ξυνήθους, φίλου, ξυναδέλφου καὶ γνησίου, τοῦ ξυμπάσης τῆς Ἱατρικῆς ἐπιστήμης τε καὶ τέχνης, Διδάκτορος, Κωνσταντίνου τοῦ ἐκ τῶν Καραθεοδωρῶν, πενιχρὸν καὶ ἀπέριπτον βιογράφον γενέσθαι, ἐν τῷ σεμνῷ τούτῳ ὀμίλῳ, καὶ τῷ ἀγλαῷ καὶ τῶν παλαί ποτε φυγᾶδων Ἑλληνίδων Μουσῶν, τῷ ἐμοὶ, ψηφίσματι (*)

(*) Τὸ δὲ ψηφίσμα ἀγνοῦ ἀρχαῖσμοῦ ὅσον ἔχει οὕτως· Ἐπὶ Προέδρου Ἀλεξάνδρου Πασπάτη, Πυανεψιδῶνος δευτέρᾳ ἐπ' εἰκάδι, Σταυρὸς δ' Ἀριστάρχης Βυζαντίος εἶπεν· Ἐπειδὴ Κωνσταντίνος ὁ Καραθεοδωρῆ, ἐπὶ πεντηχονταετίαν ὄλην πολυῖδρις καὶ φιλάνθρωπος μύστης τῆς Ἱατρικῆς τέχνης ἐγένετο καὶ ἀφελίμος, ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ διετέλεσεν ὧν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ προσδρεύσας τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως,

ἀναντιρρήτῳ, τοῦ Ἄρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου, Σταύρου τοῦ Ἀριστάρχου, πρωτοβούλως προτεινάντος, ἐπιτρέψαντι, πολλῶ τῶν ἐμῶν ἀσθενῶν δυνάμεων κρείττω μὲν, ἀντάξια δὲ τοῦ τούντευθεν ἑξαπίνης ἀποπτάντος, καὶ ἡμῖν ἄληκτον καὶ μέλαν πένθος ἐγκαταλιπόντος ξυνεταίρου, ἰδρυτοῦ καὶ τὴν ἀνωτάτην, τὴν τοῦ ἡμῶν ἰθύντορος εὐκλεῶς καὶ εὐχρέστως κατασχόντος ἔδραν, πλέξαι καὶ πανδήμως ἀπαγγεῖλαι.

Καὶ αἱ μὲν ἀπαιτήσεις τοῦ μουσολήπτου τούτου θιάσου πάντῃ δίκαιαι εἰσὶν· ἡ δὲ ἐμῆ ἀνεπάρκεια ὄλως πασιφανῆς ἐστίν. Ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ πολιτεῖα τῶν γραμμάτων, οὕτως ὡς τῇ τοῦ Κράτους πείθεσθαι χρή. Τοῦ γάρ, τῇ τοῦ Συλλόγου ὁμοψήφῳ γνώμῃ, σιδηρᾷ τῇ χειρὶ, στιβαρᾷ τῇ φωνῇ, ὀρθῇ τῇ βουλῇ καὶ ἴδει τῷ λόγῳ, νῦν τὸ τρίτον προῖσταμένου, τὸ κατὰ τὴν ΦΞΗ^ν συνεδρίασιν τοῦ Συλλόγου ἀναγραφῆν ψήφισμα, ἐγγράφως τε καὶ ἐπισήμως εἰς τὴν ἐμὴν ἀκρόρεια, ὠκύποδι κήρυκι ἀποστειλαμένου, ὑπακούσαι μοι ἀνάγκη ἦν, ὡς τῆς πειθαρχίας, παντὶ τῷ τῆς πατρίδος στρατιώτῃ, ἀναποφεύκτου πάντῃ πάντως, καὶ ἀναγκαστικῆς οὔσης· ἀνευ γάρ ταύτης, οὔτε πόλεις εὖ οἰκείσθαι, οὔτε Κράτη κραταιῶς συγκροτεῖσθαι, οὔτε συλλόγους συλλέγεσθαι καὶ ἀκμάζειν, καὶ τὴν πολιτείαν ὠφελεῖν, οἷον τ' ἂν εἴη. Τῇ ἐμῇ οὖν σκαιότητι, καὶ ῥητορικῇ ἀσθενείᾳ, ὄλως συνειδῶς, πρὶν ἢ ἄρξωμαι τοῦ λόγου, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας, τὴν ὑμετέραν εὐμενῇ ἐπιείκειαν καὶ γενναίαν ἀνοχὴν εὐσεβῶς ἐξαιτοῦμαι, ἄλλως τε ἀρχῆθεν ταύτης οὐκ ἀήθης ὦν, καὶ πολλάκις, ἐν τῇ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἡρωϊκῇ ἐποχῇ, ὑπὸ τῶν φίλων ξυνεταίρων, καὶ κατὰ τοῦτο εὐεργετηθεῖς.

Εἰ δὲ καὶ τῶν ἐνδομύχων ἐμῶν αἰσθημάτων μετόχους ὑμᾶς ποιῆσαι

προῦμάγησε τῶν τιμαλφεστέρων αὐτοῦ συμφερόντων προφρόνως, καὶ πολλάκις ἀγορητῆς ἐκλεγείς, κατεκλήθησεν ἐπιστημονικαῖς ἀγλαίαις τὰς τῶν φιλοκάλων ὁμιλητῶν ἀκοάς, δεδόχθαι τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἐπαινεῖσαι μὲν τὸν ἄνδρα εὐεργεσίας ἕνεκα, τῆς πρὸς τὸν πλησίον, καὶ εὐσεβείας, τῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἀναρτῆσαι δὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἐν τῇ τῶν Συνεδριάσεων αἰθρῳσῃ, παρακαλέσαι δὲ τὸν ἐν Ἀρχιατροῖς ἕξογον, Σπυριδῶνα τὸν Μαυρογένη, συγγράψαι μὲν τὴν βιοτήν Κωνσταντίνου τοῦ Καραθεοδωρῆ, ἀπαγγεῖλαι δὲ ταύτην, ἐν τῇ τοῦ Συλλόγου περιοχῇ, ἀρετῆς ἕνεκεν.

συνεκεχώρητο, ἀνακοινωσαίμην ὑμῖν ἄν τι, τὸ τὴν ἐμὴν περίλυπον ψυχὴν, τῇ στιγμῇ ταύτῃ τῇ κρισίμῃ, αἰσθήσεως ἀνιαρᾶς ἀνάπλεων, ὅλως κατέχον· θλίψει ἀμυθῆτῃ ξενέχομαι, τὸν περιστοιχοῦντα ἐμὲ κόσμον, ὡσι-μέραι, ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐριμούμενον καθορῶν. Πᾶς γὰρ πείραν τούτου ὀδυνηρῶς λαμβάνει, ὁ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ ἐπὶ τῆς χθονὸς ταύτης βίου τοῦ ματαίου, ὀλισθηρῶ καὶ πυρεττωδῶς ἐσπευσμένῳ τῷ βήματι, μοιραίως πως προχωρῶν, καὶ κατ' ὄρθον λόγον τῆς προοδευομένης ἡλικίας, ὡς τῶν βιωτικῶν ἡδονῶν στερεῖσθαι τάχιον ἢ βράδιον προαισθόμενος, ὡς πλείστων ἀκράτως καὶ ἀμυστὶ ἀπολαύειν ἐπισπέρχων, οὐ νοῶν ὁ θείλαιος, ὅτι ὅσῳ γοργώτερον ζῆ, τοσοῦτῳ ταχύτερον πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐπιγείου ζωῆς αὐτοῦ σπένδει. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐνστικτός ἄν τις εἴη ἀπόδειξις τῆς προαισθήσεως τῶν μετὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίου ἀνεκλαλήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ἃ εὐσεβῶν παῖδες κλείζουσι, καὶ τοῖς τὰ ἀγαθὰ καὶ θεάρεστα ἐνταῦθα πράττει ἀπαγγέλλουσι, πρὸς τὴν εἰς τὴν ἀρετὴν προτροπὴν καὶ παρότρυνσιν. Ἐρημοῦται γοῦν ἡ ἀθάνατος καὶ ἀνθηρὰ γῆ σχετικῶς ὡς πρὸς τὸν εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ βίου ἐπισπέρχοντα, ἐπειδὴ ἡ γῆ βαθμηδόν, τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ τῆς εὐνετηῆς καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἐκνόμως καὶ ἐκτάκτως ἀποβιούτων, ἐρημοῦται, καὶ βράθην τούτων τῶν ἐριφίλων ὄντων, καὶ τῶν ξυνηλικίων, ξυνήθων τε καὶ φίλων τῶν ἐριτίμων στερεῖται ὁ ἐπιζῶν γέρον, καὶ μονοῦται ὁ ἄθλιος! Ἐλεύσεται δ' ἤμαρ, καθ' ὃ, ὁ ἄνθρωπος μακροβιῶν, καὶ βαθμηδόν τῶν ζωτικῶν αὐτοῦ δυνάμεων στερούμενος, κυφός, κωφός, κατεσκληκώς, ὅλως ῥυτιδωδής, νωδός, καὶ πρὸς τὰ κάτω σκυθρωπὸς βλέπων, καὶ συνελόντι φάναι, δυσεχθής καὶ αὐτόχρημα ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, οὐδεμιᾶς τῶν παραχρήμα καὶ τῶν ἀνωτέρων ἡδονῶν, αἷς φύσει καὶ τάσει ἐδούλευσεν, ἢ τῆς γευστηρίου μετέχων, καὶ μονοῦκ ζωοφύτου καὶ κρυπτογάμου δίκην, ἔρημον, μονήρη, καὶ ὀδυνηρὸν βίον βιῶν, μόνος, ἄχαρις, ἀκατάληπτος, τῇ ἀναφυοῦσῃ νεωτέρα γενεᾷ, καὶ ἀπεχθής αὐτῇ καὶ ἀδιάφορος, καὶ αὐτόχρημα γελοῖος, μενεῖ, πάντας, ἅπαντας τοὺς ξυνηλικίους καὶ ξυγχρόνους ἀπολέσας, καὶ τότε δὴ τότε, ἡ τοῦ θανάτου ὥρα ἡ ὑστάτη

εὐκταϊότερα ἂν αὐτῷ εἶη, εἰ μὴ φιλοζωότερος ἦν ἑαυτοῦ, τὴν γαστέρα, καὶ μάλιστα τὴν γευστηρίαν αἴσθησιν λατρεύων, καὶ τῶν εὐχύμων ζωμῶν, καὶ εὐόσμων ὀπῶν, καὶ ἐδεσμάτων, καὶ καρυκευμάτων, καὶ τῆς γενναίας ἀνθοσμίας ἀκαθέκτως ὀρεγόμενος, ἡ δὲ νεωτέρα γενεά, ὅλη ὅλως ξένη, καὶ ἀπεχθῆς καὶ δυσμενῆς αὐτῷ ξυνήθως ἀγνώμων διάδοχος γενομένη. Φιλεῖ γὰρ τὴν νεότητα, ἑαυτῆς καὶ τῆς ἀρχαιότητος πολλῶ μὲν κάρφονα οἶεσθαι, ταύτης δὲ κούφως ὀλιγωρεῖν, καὶ ταύτην, ὡς ἀπρηχαιωμένην δῆθεν καὶ μὴ συμβαδίσασαν τῇ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐπιστήμης προόδῳ, ἦν ὅμως, ἡ προελθοῦσα γενεά κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον προηγάγετο, ἀπερισκέπτως σκώπτειν, ἐπαχθῆ δὲ καὶ βαρεῖαν θεωρεῖν ὡς ἀξιωματικὴν οὔσαν, καὶ ἀρχαία ξυνηθεία καὶ νόμῳ ἀπ' ἐκείνου τοῦ Σπικριάτου μεγάλου νομοθέτου, σεβαστὴν τοῖς μεираκιόις καὶ νεωτέροις ἀνδράσι νομίζεσθαι, καὶ ἐν πάσῃ ξυνελεύσει καὶ ὀμηγῦρει τῶν πρωτείων, καὶ τῆς πρωτοκαθεδρείας ἀγέρωχον καὶ δικαιωματικὸν κάτοχον γιγνομένην!

Ἄλλ' ἀρξώμεθα τῆς ἱστορήσεως τοῦ γένους, τῆς παιδείας τῆς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀγωγῆς, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἔργων, ὧν πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων οἰκοῦντες, πρὸ ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος σχεδὸν αὐτήκοοι καὶ αὐτόπται μάρτυρες ἐγένοντο, ὑμεῖς δέ, φίλοι ξυνεταῖροι, ἔναυλα εἰσέτε ἐν ταῖς κατακληθειθείαις χθῆς καὶ πρόφῃ ἀκοαῖς ὑμῶν, τὰ δημοτικὰ ποικίλα ἐκείνου μαθήματα ἔχετε. Πολλάκις γὰρ ῥαγδαίῳ ὑετῷ καὶ νιφάσι πυκναῖς θριμείας χιόνος, ἐπὶ τῆς νεκρικῆς τῷ τρόπῳ λευκοχίτωνος γῆς λάξ καταπιπτούσης, μακρὰν ὁδὸν πεζῆ πορευόμενος ἀπὸ τῆς οἰκίας μέχρις οὔδε τρίβωνι ἀμφιλαφεῖ περιειλημμένος, καὶ ἐμβάσι ὑπεργονατίοις ὑποδεθήμενος, ἐν τῷ βορβόρῳ τῶν ὑπὸ κυνῶν πειναλέων καὶ ῥιγόντων ὑλακτούντων, ἀγρίως ταραττομένων, ἀγυῶν καὶ στενωπῶν τῆς ἡμετέρας μεγαλοπόλεως, ἐν ὥρᾳ νυκτός, ὑπὸ ἀφανῶν τῇ δε κάκεισε ἀτάκτως δῆθεν ὑψουμένων φανῶν, φωτιζόμενος ἢ μᾶλλον σκοτιζόμενος, καὶ πολλάκις κατάρρῳ ξυνεχόμενος βραγχνῶδει, οὐκ ὠκνεῖ ὁ ἀνδρεῖος γέρον τὴν μακρὰν ταύτην καὶ πολλάκις κινδύνων πλήρη ὁδὸν διακύνειν, ποδὸς τὸ ἰόν τῆς ἐπιστήμης ὀρεγόμενον λαόν, διδάξαι τι τῶν

ώφελίμων, τῇ δε κάκεισε, διὰ τὸ ἀνώμαλον τοῦ θρόμου, προσπταίων
καὶ μονονοῦν κολουμβῶν ἔστιν ὅτε· τὰ δὲ σοφὰ αὐτοῦ ἀναγκώσματα, καὶ
τὰς ἀκαδημακὰς εὐστόχους συζητήσεις περὶ παντὸς ἀντικειμένου, τοῦ
ἐν ταῖς τακτικαῖς ἐβδομαδιαίαις συνεδριάσεσι τοῦ Συλλόγου προστυ-
χόντος, οὐδεὶς ὁ μὴ ἐπιδοκιμάσας· καὶ ἡμῶν δὲ προεδρεύσας, οὐδενὶ
δυσπρέστισεν ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἀνὴρ. Πρὸς δὲ ξυρραφῆν τοῦ λόγου,
τὰς ἀναγκαιὰς ἀπέιρους βιογραφικὰς ὁδηγίας καὶ σημειώσεις, παρὰ
τοῖν καλοῖν κἀγαθοῖν υἱέοιν τοῖν τῶν ἀρετῶν τοῦ πατρὸς ἀξίοιν κληρο-
νόμοιν, Στεφάνῳ τε καὶ Τηλεμάχῳ, ἀφθόνοις ταῖς χερσὶ καὶ προθύμῳ τῇ
γνώμῃ παρασχόντοιν, λαβῶν, χάριτας ὡς πλείστας εἰδῶς, ταύτας
ἐκθύμως πανδήμως ὁμολογῶ.

Ὁ δὲ ἡμέτερος Κωνσταντῖνος ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ θρακικῆς πόλεως
τὸ γένος ἔλκων, καὶ ἐκεῖσε, κατὰ τὸ 1802^{ον}, τῇ 5^ῃ Φεβρουαρίου, τὰς
πρώτας τοῦ ἡλίου, ἐν τῇ τῆς νηπιότητος ἀσυνειδησίᾳ, ἀσπασάμενος
ἀκτίνας, πατρὸς μὲν ἦν Ἀντωνίου Καραθεοδωρῆ, τοῦ τοῦ πρεσδυτέρου
τῶν ἡμετέρων Προέδρων, τοῦ μακαρίου Στεφάνου ἐκεῖνου, τοῦ πρὸς
πολλὰ τὰ σοφὰ γλωσσικὰ, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πκλίστρα ἀποδυσσμένου, καὶ ὡς
παγκράτιον ἐν τούτοις νικήσαντος, καὶ παρὰ τῶν σοφῶν καὶ τῆς Ἑσπερίας
ἀειθαλῆ καὶ ἀμάραντον τῆς ἀθανάτου δόξης στεφανωθέντος στέφανον,
ἀδελφοῦ, μητρὸς δὲ, Ἀννης, τῆς Σωτηρίου Σωτηρίχου, καὶ Αἰκατερίνης
Σερπεσόγλου, ἀδελφῆς Κυρίλλου τοῦ ΣΤ^{ου} (*), τοῦ οἰκουμενικοῦ

(*) Περὶ Πατριάρχου Κυρίλλου, σημειωτέον ὅτι ἐν Ἀδριανουπόλει, τῇ
ἑαυτοῦ πατρίδι, μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Πατριαρχείας τῆς οἰκουμενικῆς ἀπόστασιν,
ιδιώτευσ, τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν ἀσκῶν, καὶ τὰ γράμματα καλλιμερῶν, καὶ
τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀσθενεῖς, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ παρηγορῶν, ἑαυτὸν πρότυπον
πάσης ἀρετῆς, ἀνευ στόμφου καὶ κρότου, προτιθέμενος, μέχρι τῆς δεινῆς
ἐκεῖνης, τοῖς ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλησι, τοῦ 1821^{ου}, τῆς Ἑλληνικῆς ἐξεγέρσεως καὶ
ἀποστασίας, ἐποχῆς, καθ' ἣν, μεθ' ὧς πλείστοιν ἄλλων λογάδων τῆς θρακικῆς
χώρας, οἰκτρῶς ἀπηγωνίσθη, ἀδίκαστος (*). Περὶ τοῦ σοιδίου τούτου
Πατριάρχου λέγει καὶ Σάθας (**). « Ἐγεννήθη περὶ τὰ μέσα τοῦ 18^{ου} αἰῶνος, καὶ

(*) Ἴδε ὑπὸ Τανταλίδου βίον Στεφάνου Καραθεοδωρῆ σελ. 14-15-26-27, καὶ 31-34.
ἐν σημειώσει.

(**) Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σελ. 678-679.

Πατριάρχου, θυγατρός, οὔτινος τὸ λαϊκὸν ὄνομα « Κωνσταντῖνος » ἐκείνω, ἐν τῇ τῆς κολυμβήθρας ἀγνιστηρίῳ βαπτίσει, ἐδόθη.

Τοῦ δὲ πατρὸς θανόντος, ἅμα τοῦ βροτολογίου λοιμοῦ κατὰ τὸ 1815^{ον} ἐν Βουκουρεστίῳ ἐνσκήψαντος, ὁ Κωνσταντῖνος, μεῖραξ μείνας καὶ ὄρφανός πατρός ἐγκαταλειφθεὶς, ὑπὸ μόνις τῆς μητρός, νεαρᾶς πάνυ, χηρευσάσης, ἐτρέφετο, τῆς μετὰ τὴν στέρησιν τοῦ κάρτα πεφιλημένου αὐτῆς συζύγου, ὅλης ὀλοψύχως, τῇ ἔμφρονι ἀγωγῇ τοῦ υἱέως αὐτῆς καὶ τῆς θυγατρός Μαρίας ἐπιδοθείσης. Αὕτη δὲ, εἰς ἡλικίαν γάμου ἀφιχθεῖσα, συνήφθη Ἰακώβῳ τῷ Ζώτου, τῷ, ἐν τῇ καθηγεσίᾳ τῆς ἡμετέρας Ἁ. Ἱατρικῆς Σχολῆς προσφιλοῦς ἀδελφιδοῦς, μαθητοῦ καὶ διαδόχου τοῦ βιογρα-

« ἐχρημάτισε μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶτα δὲ Μητρο-
« πολίτης Ἰκονίου, καὶ ὕστερον Ἀδριανουπόλεως. Τῷ 1813^ω, παραιτηθέντος
« Ἱερεμίου τοῦ Δ^{ου}, προεβιβάσθη ἐξ Ἀδριανουπόλεως, εἰς τὸν Οἰκουμηνικὸν
« Θρόνον, Κύριλλος ὁ ΣΤ^{ος} τὴν προσωνομίαν. Τῆν 13^{ην} Δεκεμβρίου 1818,
« διαδεχθεὶς ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Ε^{ου}, ἀπῆλθεν ὁ Κύριλλος εἰς τὴν ἑαυτοῦ
« πατρίδα, ἐνθα θεαρέτως ἐβίω μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε
« ὑπέστη τὸν δι' ἀγγόνης μαρτυρικὸν θάνατον, Ἰουνίου (*) 18^{ης} 1821^ω. Ὁ
« Κύριλλος ἦν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐγκρατής, εἰδήμων τῆς τουρκικῆς, καὶ
« τὸν βίον κοσμιώτατος. Τῷ 1802^ω, ἐξέδωκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱερο-
« γραφικὴν Ἀρμονίαν ἐκ διαφόρων ἐμμέτρων ποιημάτων Θεοδώρου τοῦ Πτωχο-
« προδρόμου, Γεωργίου τοῦ Πισίδου, καὶ Νικηφόρου Ξανθοπούλου, προσθεὶς
« καὶ ἄλλα περίεργα, οἶον, κατάλογον τῶν Πατριαρχῶν, κτλ.

« Συγγράμματα αὐτοῦ Πίναξ χωρογραφικὸς τῆς μεγάλης Ἀρχισατραπείας
« Ἰκονίου. Βιέννη 1812, εἰς δύο μεγάλα φύλλα. Ἱστορικὴ περιγραφή τοῦ ἐν
« Βιέννῃ ἐκδοθέντος χωρογραφικοῦ πίνακος τῆς μεγάλης Ἀρχισατραπείας
« Ἰκονίου. Πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον, εἰς 8^{ον} καὶ σελίδας 73. Ἐν τέλει
« συνῆπται περιγραφῆτις Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν περὶ τῆς Θράκης μερῶν
« (σελ. 67-73). Τὸ ἄνω σύγγραμμα τοῦ Κυρίλλου ἐστὶ λίαν περίεργον, διὰ
« τὰς τοπογραφικὰς εἰδήσεις, καὶ τὰς δημοσιευομένας ἐπιγραφάς. Ὁ Κύριλλος
« συλλέξας καὶ ἐπιγραφάς τινας ἀρχαίας, ἐξέδωκεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ. »

Ἐκτὸς τούτων σώζονται ἀνέκδοτοι, ἐν τῇ θεολογικῇ τῆς Χαλκῆς Σχολῇ,
158 ὀκτακτῆρια. Τούτων εἰσὶ πενήκοντα μὲν εἰς γλῶσσαν τουρκικὴν, ἐν αἷς, ἐπτά
μὲν ἐπικηδεῖαι λογιδρια, αἱ δὲ 108, εἰς τὴν κηθομιλουμένην Ἑλληνικὴν, ἐν αἷς
ἐπικηδεῖαι 18, ὁ τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ ὁ συντακτήριος ἐν Ἀδριανουπόλει, ὁ
τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ ὁ συντακτήριος ἐν Κωνσταντινουπόλει (*).

(*) Οὐχὶ Ἰουνίου, ἀλλ' Ἀπριλίου.

(*) Τανταλίδου, Βίος Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, σελ. 31-32, ἐν σημειώσει.

φομένου, διδάκτορος τῆς ἱατρικῆς, Ἀριστείδου τοῦ Ζώτου, πατρί.

Ἐν δὲ τῷ πατρικῷ οἴκῳ, συνώκει τῇ νεάνιδι χήρα θυγατρί, καὶ τοῖς ὀρφανοῖς αὐτῆς δυοὶ τέκνοις, ἡ γερὰ πρόμητορ αὐτῶν Ἑλένη, γυνὴ τὰ μάλιστα συνετή, ἐνάρετος καὶ εὐσεβής, σὺν τῷ αὐτῆς υἱῷ Στεφάνῳ (*), ἀπάντων τὴν ἀνατροφὴν καὶ σεμνὴν ἀγωγὴν, καὶ εὐημερίαν ἐνδεδελεχῶς καὶ φιλοστοργῶς ἐπισκοποῦσα, καὶ εὐστόχως κυβερνῶσα.

Μόλις δὲ τετραετής, ὁ Κωνσταντῖνος ἤρξατο τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει διδασκαλεῖα φοιτῶν. Τὰ δὲ πρῶτα μαθήματα, παρὰ τοῦ ἐκείσε τότε διδάσκοντος διδασκάλου, Γρηγορίου τοῦ Μιχαήλογλου ἠεροάσατο, καὶ οὕτως ἐφεξῆς κλιμακῆδόν, ἀπὸ τοῦ 1807^{οο}, μέχρι τοῦ 1818^{οο}, ἅπαντα τὰ μαθήματα, προκαταρκτικά τε καὶ ἐγκύκλια, καὶ γυμνασιακά, ὑπὸ τὴν ἔμφροντιν ἴθυσιν, καὶ πατρικὴν μέριμναν τοῦ ἄνω εὐ μνησθέντος πρὸς μητρὸς θείου αὐτοῦ, τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ΣΤ^{οο}, ἐπιτυχῶς διήνυσεν.

Ἐν δὲ τῇ Σχολῇ (**), διατρίβων, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν

(*) Περὶ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, ἴδε βίον τούτου ὑπὸ Τανταλίδου σελ. 12, κτλ.

(**) Ἐκατὸν ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως, εἰμὴ πρότερον, φαίνεται ὑπάρχουσα ἐν τῇ Μητροπόλει Ἀδριανουπόλεως, Σχολὴ Ἑλληνικὴ, ἐν ἣ ἑδίδασκεν Ἰωάννης ὁ Ζυγομαλάς, ὑπὸ τοῦ τότε μὲν Ἀδριανουπόλεως, ὕστερον δὲ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μεγαλοπρεποῦς τοῦ Ἰωάσαρ, ὡς δείκνυται ἐξ ἐπιστολῆς ὑπὸ τούτου ἐπισταλείσης πρὸς τὸν Ζυγομαλᾶν, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, καθιδρυθεῖσα (*). Ἡ τῆς Ἀδριανουπόλεως Σχολὴ φαίνεται ἀκμάζουσα καὶ μετὰ ταῦτα, περὶ τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα ὑπερμεσοῦσαν, ὅτε Ἀλέξανδρος ὁ Ἑλλάδιος, ὁ συντάξας λόγον πανηγυρικὸν πρὸς τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ τιμὴν, ἐν τούτῃ ἐπαιδεύθη.

Τῷ δὲ 1711^{οο}, Ἑλληνικὴ ἠχοδομήθη Σχολὴ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθανασίου, τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως, ἀντικρὺ τῆς Μητροπόλεως, ἐν ἣ ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Ἀθανάσιος ὁ Βουθροντής, ἀνὴρ λόγιος ἐδίδασκε (1715-1725), μεθ' ὃν Ἀλέξιος Σπανός, ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ὡσαύτως (πιθανῶς Ἀλέξιος ὁ Τσέτσης) ὁ καὶ σπανὸς φιλόσοφος ἐπονομασθεῖς, γραμματικὸς τε καὶ ποιητής, κατὰ τὸ 1736 ἀποθανών, ὁ καὶ τὴν ἐξ ἀβίβλων τοῦ Ἀρμενοπούλου τῷ 1730^{οο} μεταφράσας, ὃν Σταμάτιος Παππᾶ, ὁ ἐκ Κορνοφωλεᾶς (1738-1739) διεδέξατο. Οὕτω δὲ προὔβαινε προαγομένη ἡ Σχολὴ καὶ ἐφεξῆς· κατὰ γὰρ τὴν 18^{ην} ἑκατονταετηρίδα ὑπερμεσοῦσαν (1760-1780), αὐτότι, Ἰερόθεος ὁ ἐκ Σμύρνης ἐδίδασκε, παρ' ᾧ

(*) Turco-graecia Κρουσίου, σελ. 336.

διδασχθείς, και κουράς ιεράς μέτοχος γεγόμενος προϋχειρίσθη τῆς Μητροπόλεως ἀναγνώστης.

Πρὸς δὲ ζυμπλήρωσιν και τελειοποίησιν τῶν γυμνασιακῶν αὐτοῦ σπουδῶν, κατὰ τὸ 1819^{ου} ἔτος, εἰς Βουκουρέστιον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἐστάλη, ὅπου τότε, τὸ ὑπὸ τοῦ Βαρδαλάχου εὐκλεῶς διευθυνόμενον Γυμνάσιον ἤκμαζε, τοῦ τῷ ἡμετέρῳ ἐφήβῳ ἄσβεστον πρὸς τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας, και τούτων μάλιστα, τὰ μαθηματικά, ἐνεφύτευσαν ἔρωτα.

Τῶν δὲ πολιτικῶν περιπετειῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς νεφελῶν πολιτικῶν μελαίνων πλήρους, ἔνεκεν, παραινεῖται και τοῦ ἐξ Εὐρώπης τότε (1819) ἐπανακάμφαντος θείου αὐτοῦ, Στεφάνου τοῦ Καραθεοδωρῆ,

Κυρίλλος ὁ ΣΤ^{ος}, και Ἀθανάσιος ὁ Βογορίδης (*) και Γεώργιος ὁ Οὐζούμογλου Ἀδριανουπολίτης, ὁ Γραμματικός, ἐμαθήτευσαν (1784-1805), μετ' ὃν Γρηγόριος Ἀδριανουπολίτης ὁ Μιχαήλογλου (1805-1808), εἶτα δ' αὖθις Γεώργιος ὁ Οὐζούμογλου (1808) ἐσχολήθησαν.

Κατὰ δὲ τὸ 1819^{ου} ἔτος, συνεργεῖα τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως ἐλλογίμου οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Κυρίλλου τοῦ ΣΤ^{ου}, εἰς Γυμνάσιον ἀνορθώθη, μεταβρυθηθεῖσα ἡ Σχολή, και τριῶν ἐτέρων παιδαγωγικῶν Σχολείων ζυμπάρχωντων, ἧς προσέθη μέχρι τοῦ 1821 ὁ ἐξ Ἀδριανουπόλεως ἱατροφιλόσοφος και πολυμαθῆς ἀνὴρ, Στέφανος ὁ Καραθεοδωρῆ. Διετηρήθη δὲ και ἐφεξῆς, ἄχρι τοῦ νῦν ἀκμαία, ἡ γεγραμμένη και ἀρχαία τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐκείνη Σχολή, οὐδὲν τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εὐκλείας ἕστεροῦσα. Ἄνδρες ἐπίσημοι πλην τῶν ἀνωτέρω, διεπλάσθησαν και ἀνεδείχθησαν ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ κατὰ τὴν δεκάτην ὀγδόην ἑκατονταετηρίδα, Γεώργιος ὁ ἱατροφιλόσοφος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, Σταματίας ὁ Θάσιος, Πολυχρόνης ὁ Νοταρᾶς, και ἐν Εὐρώπῃ τὰς γνώσεις αὐτῶν αὐξήσαντες, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ (1790), ἐκκλησιαστικά, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Ἀδριανουπόλεως σωζόμενα ζυγγράφας, και Ἰωάννης Σωτήριχος ἱατρός. Κατὰ δὲ τὴν ἐφεξῆς 19^{ην} ἑκατονταετηρίδα, ὁ ἐναῦθα ἐπαινούμενος ἱατρός και καθηγητῆς Κωνσταντίνος Καραθεοδωρῆ (1820-1823), και Βλάσιος ὁ ἱατρός, και Στέφανος ὁ Κουμανούδης, καθηγητῆς τῶν λατινικῶν Γραμμάτων ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ Πανεπιστημίῳ διάσημος (**).

(*) Ἀδελφός, ἐν Βιέννῃ βραδύτερον τὴν ἱατρικὴν διδασχθείς, τοῦ ἡγεμόνου Στεφάνου τοῦ Βογορίδου, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τρίτου υἱοῦ αὐτοῦ γενομένου, τοῦ νῦν κατὰ μὲν τὴν Κυβερνήσει τῆς Αὐτοκρατορικῆς, Ἀλέκο-Πασᾶ γνωστοῦ, και ὑπ' αὐτῆς, Νομάρχου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας προνομιοῦχου διορισθέντος, αὐτοῦ δὲ, ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου, εἶναι και ὀνομάζεσθαι, πρὸς αἴσιον οἰωνὸν τοῦ μελλόντος, βουλομένου και ἀξιούντος.

(**) Ματθαίου Κ. Παράνικα Σχεδιάσμα τῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει καταστάσεως τῶν Γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453) μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης (19^{ης}) ἑκατονταετηρίδος, σελ. 41-44.

ἐπαναφέρει ἡ μήτηρ τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ ἀποδημοῦντα Κωνσταντῖνον εἰς τὴν φίλην πατρίδα, τελειοδίδακτον τῷ 1820^{ου} (*).

Τοῦ δὲ Στεφάνου, τοῦ τῆ βουλῆ Κυρίλλου τοῦ Πατριάρχου, καὶ τοῦ σοφοῦ Ἀδριανουπόλεως Μητροπολίτου, Δωροθέου τοῦ Πρωΐου, ἰδρυθέντος ἐκεῖσε Γυμνασίου, ἰθύντορος ἀναγορευθέντος, ἐδίδαξεν ἐν τῇ Σχολῇ καὶ ὁ Κωνσταντῖνος, σὺν Βλασίῳ τῷ Καρηνᾷ, Γεωργίῳ τῷ Χρυσοχόῳ, καὶ αὐτῷ τῷ τῆς Σχολῆς διευθυντῇ, τῷ αὐτοῦ θείῳ, τὰ τε Ἑλληνικὰ καὶ ἄλλα μαθήματα, μέχρι τοῦ 1823^{ου}.

Τὰ ἐν τῷ 1821^{ου} τρομερῶ ἐκείνῳ τοῖς Ἑλλησιν ἔτει, ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι τραγικὰ συμβάντα, ὧν μάρτυς αὐτόπτης ἐγένετο ὁ νέος Κωνσταντῖνος, ἀνεξίτηλον φοβερὰν ἐν τῇ παλλούσῃ αὐτοῦ καρδίᾳ ἐνεποιήσαντο ἐντύπωσιν. Μόλις δ' ὑπερμεσοῦντος (τῇ 16^ῃ) τοῦ Ἀπριλίου, τοῦ φοβεροῦ τοῖς ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλησιν ἀποβάντος 1821^{ου}, δύο ὄλαι, τῶν τὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς χάριτος διεπόντων τῆς Ἀδριανουπόλεως δημογερόντων, δωδεκάδες, ἀνηλεῶς τὸν τῆς ἀγχιόνης μαρτυρικὸν ὑφίστανται τῆς ἀτιμίας θάνατον, ἐν οἷς στενοὶ συγγενεῖς αὐτοῦ τρεῖς, Δημήτριος ὁ Ζώτου, ὁ τοῦ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ αὐτοῦ ἀδελφός, ὁ Χατζῆ Μιχαήλ, καὶ Ἰωαννάκης ὁ Μουτάφογλου ἠριθμοῦντο ὡσαύτως· τῇ δὲ 18^ῃ Ἀπριλίου, τῇ δευτέρᾳ τοῦ Θωμᾶ, ὡς περ ἐν Κωνσταντινουπόλει, Γρηγόριος ὁ Ε^{ος} ὁ εὐκλεῶς κατ' ἐκείνην τὴν δεινὴν ἐποχὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας πατριαρχεύων, πρὸ αὐτοῦ τοῦ τῶν Πατριαρχείων πυλῶνος, ἕτερος οὐχ ἦντον σεβαστὸς καὶ εὐκλεῆς ἱεράρχης μάρτυς, ὑπερῆεν αὐτῆς τῆς ἑαυτοῦ Μητροπόλεως μεγάλης Πύλης ἐπονειδίστως ἀπαχρονίζεται, ὁ πρῶν Πατριάρχης Κύριλλος ὁ ΣΤ^{ος}, οἰκτρὸν ἰδεῖν τοῖς τότε θεασαμένοις κρεμά-

(*) Διηγείτο δὲ ὁ μάκαρ, ὅτι, ἐκ Βουκουρεστίου εἰς τὴν πατρικὴν ἐπανακάμψαντα αὐτὸν ἑστίαν, ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, ὁ αὐτοῦ θεῖος καὶ προστάτης, ἡμέρα τι, μεταξὺ λόγων, παίζων τε ἅμα καὶ σπουδάζων, ὡς πολλάκις εἶωθε πρῶττειν, εἰς οὐ μίσην ἐπέβαλεν ἀμηχανίαν, ὡς ἀπόδειξιν τῆς ἑλληνικῆς αὐτοῦ μαθήσεως, τὴν τοῦ τροπαρίου τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς ἐξήγησιν ἀπαιτῶν, οὕτως ἔχοντος· « Τὴν σπουδὴν σου τῇ κλήσει κατάλληλον ἐργασασμένη φερώ-
« νουμε, τὴν δμώνυμόν σου πίστιν εἰς κατοικίαν κεκλήρωσαι, Παρασκευῆ
« ἀθληφόρε· ἔθεν προχέεις ἰάματα, καὶ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. »

μενον, θέαμα γενόμενος· τὰ δὲ κτήματα τούτου, τὰ τε κινητὰ καὶ τὰ ἀκίνητα, διαρπαζονται, δημεύονται, καὶ μεταξύ τῶν ἀπλήστων τῆς ἀνοσίτου παρανομίας αὐτουργῶν διαμερίζονται, ὡς ἐν τῇ βαρβαρικῇ ἐκείνῃ καὶ παρνομῶ ἐποχῇ εἴθιστο.

Συνεπεία δὲ τῶν οἰκογενειακῶν ἐκείνων βαρυντῶν στόνων τε καὶ κλαυθμῶν, καὶ τῆς ἀνεπανορθώτου καταστροφῆς, τῆς χήρας ὄλως ἀπόρου καὶ ἀμηχάνου γενομένης, καὶ κατ' οἶκον παρά τισι, καὶ ἐν τοιαύταις τρομεραῖς περιστάσεσι, τῶν πρὸς τὴν Ἑλληνίδα παιδείαν ὀργῶντων φιλησύχων πολιτῶν, τὰ ἑλληνικά ἐδίδαξε μαθήματα, πρὸς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἐπαρκῶς τῇ φιλῆ μητρὶ πορίζεσθαι, ὁ Κωνσταντῖνος. Περιέργων δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν δύστροπον ἐποχὴν ἀντίθεσιν ἐμποιοῦν παράδοξον ἐστὶ, τῶν ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ διδαχθεῖσι, καὶ δύο ἀρχαιφῶς Βουλγάρους λογισθῆναι, Γεώργιον τὸν Ναΐδην, καὶ Νικόλαον τὸν Νιδέλκου.

Τῆς δὲ τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν θέσεως ὁσημέραι οὕτω δεινυμένης, ἀποφασίζεῖ ἡ σωτέρα μείνασα οἰκογένεια, τὸν Κωνσταντῖνον εἰς Ἑσπερίαν ἀποστείλαι, ὅπως καὶ τῶν καθ' ἐκάστην προσπιπτόντων κινδύνων ἀπαλλαγῇ, καὶ βελτίω τὴν ἑαυτοῦ ἐκεῖ καταστῆσῃ διάνοιαν. Οὕτω λάθρα ἐξ Ἀδριανουπόλεως νυκτὸς φυγαδευθεὶς, κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1823^{ου}, Αὐστριακῶ τῷ διαβατηρίῳ ἐφωδιασμένος, μετὰ πολὺμοχθον καὶ μακρὰν ὁδοπορίαν εἰς Βιέννην τῆς Αὐστρίας ἀφίκετο. Ἐκεῖσε, τῆς τοῦ Λατίου, τῶν Γαλατῶν καὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλιώτιδος φωνῆς ἤδη κάτοχος, τῆς τῶν Τευτόνων βάρεσι φθόγγοις ἐξοικειοῦσθαι κατὰ τι ἐπειράσατο. Μετὰ δὲ ἐνιαύσιον ὄλην ἐν Βινδοβόνη τῇ φιλοξένῳ καὶ εὐθύμῳ πόλει διατριβὴν, τῇ 9^ῃ Σεπτεμβρίου 1827 ἐκείθεν διὰ Γενούης, εἰς Πίσαν τῆς Ἰταλίας ἀπήρεν, ἔνθα εὐτυχῶς ἀφιχθεὶς, καὶ ἐνοικήσας καθ' ὄλην τετραετίαν (1824-1827), ἐναλλάξ, χειμῶνος μὲν, ἐν Πίσῃ, θέρους δὲ ἐν τῇ πόλει τῶν Μεδίων, Φλωρεντία τῇ καλλιτέχνῳ, τὰς διατριβάς ἄσμενος ἐποίησατο, τῇ ἰατρικῇ ἀκαμάτως ἐγκύπτων, καὶ ἐν ὥρᾳ σχολῆς, πολλαχῶς περὶ τὰ ἑλληνικά καὶ φιλοσοφικά μαθήματα καὶ μελέτας, ἔρωτι ἀκαθέκτῳ καὶ διακαῇ καταγεινόμενος, καὶ τὴν Λατινίδα ἐκμανθάνων, καὶ τῆς Ἀγγλίδος ἀπτόμενος.

Ἐν δὲ Φλωρεντία, πρὸς ταῖς σπουδαῖς αὐτοῦ καὶ μελέταις ταῖς ἐνδεδεχέσι καὶ ἀκαμάτοις, πρὸς ἀναψυχὴν, σχολάζων, εἰς τὸ φιλόξενον δῶμα τοῦ ἡγεμόνος Καρατζᾶ, τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν δύστηνον ἐποχὴν ἐκείσε, πρὸς σωτηρίαν προσφυγόντος, τὸ ἀπάσῃ τῇ ἑλληνίδι σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ ἀφειδῶς ἀναπεπταμένον, ἐθάμιζε, καὶ τὸν ἐκείσε ἐνταυτῷ παροικοῦντα πρῶτην Μητροπολίτην Οὐγγαροβλαχίας, Ἰγνάτιον, ἐκθύμως ἐπεσκέπτετο, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιλοφρόνως πάνυ ἐφιλοξενεῖτο.

Ἄπαντα δὲ τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν τὰ ὑψηλὰ μαθήματα, ὧν βοτανικὴν μὲν παρά τοῦ Gaetano Savi, ἐσωτερικὴν δὲ κλινικὴν παρά τοῦ Luigi Magheri, καὶ οὕτω καθεξῆς, ἐντελῶς καὶ ἐπιμελῶς διακούσας, τῇ 30^ῃ Μαΐου τοῦ 1827^{ου} σωτηρίου ἔτους, κοινῇ μὲν τῶν καθηγητῶν, καὶ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τῶν κοσμητόρων ψήφῳ, ἐπιδοκιμασίᾳ δὲ τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πρυτάνεως, τῷ τῆς ἱατρικῆς, χειρουργικῆς τε καὶ μαιευτικῆς, εὐπρεπεῖ πτυχίῳ τῷ ἐπισήμῳ, τῶν ἀκαδημαϊκῶν πολιτῶν, τῶν ἐν ταῖς δοκιμασίαις τοῦ νεοφύτου τῆς τῶν Ἀσκληπιαδῶν τέχνης καὶ ἐπιστήμης ξηλωτοῦ καὶ εὐφυοῦς θιασώτου, καὶ ἐν τῇ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ στεφάνου στέφει παρευρεθέντων, εὐφημούντων, ἀμειβεται, καὶ ξυμπάσης τῆς Ἱατρικῆς διδάκτωρ ἐπίλεκτος ἀναγορεύεται.

Ἄμα δὲ διδάκτωρ ἀνακηρυχθεὶς, τὴν ὅλως Ἑλληνικὴν καὶ φιλέλληνα τερπνὴν καὶ φιλόμουσον Ἰταλίαν καταλιπὼν, εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ νεωτέρου κόσμου, τὴν καθ' ἡμᾶς νῦν παγκόσμιον καὶ πρωτεύουσαν κατὰ πάντα τῶν πόλεων, τὴν τῶν Παρισίων, διὰ Λιβόρνου καὶ Μασσαλίας νοσταλαγῶν ἀπῆρε, τῇ 1^ῃ Σεπτεμβρίου 1827 (*).

Ἐκεῖσε τὴν 25^{ην} φθίνοντος τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀφικόμενος, καὶ μέχρι τοῦ 1829^{ου} διατρίψας, ὅλος τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τέχνῃ,

(*) Περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ποικίλων σπουδῶν τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου, τὰ ἐξῆς ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εὐρεθέντα, τεκμηριῶ·

α^{ον} Ἡμερολόγιον, μετὰ πλείστον ὄσων ἱατρικῶν τε καὶ φιλολογικῶν σημειώσεων.

β^{ον} Σημειώσεις εἰς τὰ Νέμεια τοῦ Πινδάρου.

γ^{ον} Διάφορα ἐπιγράμματα καὶ στιχοργήματα εἰς ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν

ὧν μύστης ἐγένετο ἔνθους, ἀφιέρωτο. Διαφόρων δὲ μαθημάτων, ἐν τε τῇ Ἱατρικῇ Σχολῇ καὶ τοῖς Νοσοκομείοις ἀκαμάτως ἀκροασάμενος, μάλιστα δὲ ταῖς ἀνατομικαῖς καὶ χειρουργικαῖς ἐγκύπτων σπουδαῖς καὶ ἀσκήσεσι, ἐν μὲν τοῖς μαιευτικοῖς καὶ ταῖς τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν νόσοις, τοῦ Caruron, ἐν δὲ τῇ χειρουργικῇ, τοῦ Dupuytren, ἐν δὲ τῇ ἐσωτερικῇ κλινικῇ καὶ τῇ ἐσωτερικῇ παθολογίᾳ, τοῦ Broussais, ἐν δὲ τῇ ἐσωτερικῇ κλινικῇ, καὶ τῇ αὐτῇ παθολογίᾳ ὡσάυτως, τοῦ Chomei, ἐν δὲ τῇ ἐξωτερικῇ κλινικῇ, πρὸς τοῖς ἄνω, καὶ τῇ ὀφθαλμοϊατρικῇ, τοῦ Roux, ἐν δὲ τῇ Ἱατρικῇ χημείᾳ, τοῦ Orfila, καὶ ἐν τοῖς ἄνω πάλιν τοῦ Lisfranc καὶ τοῦ Boyer κτλ., δι' ὅλης διαιτίας ἀκριβῶς διηκροάσατο, πρῶτος εἰς τὰ ἐδώλια τῶν ἀκροατηρίων καθ' ἑκάστην ἀπὸ πρωῆς μέχρι ἐσπέρας προστρέχων, καὶ περὶ τὰς κλῖνας τῶν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῶν περιφήμων, νοσηλευομένων, καὶ ὑπὸ μυρίων τῶν διδασκάλων, ζήλων ἀκαμάτω ἀκολουθούτων καὶ ζυνοθουμένων φοιτητῶν, συμπιεζόμενος, καὶ ἀεὶ σπουδάζων, ὁ πρῶτος παρὰ τῶν διδασκόντων καθηγητῶν προϊστάσθαι, καὶ τῆς διδασχῆς αὐτοῦ ἀκράτως μετέχειν ἀεὶ πειρώμενος.

Ἐν Παρισίοις δὲ τὰς διατριβὰς ποιούμενος, τὸν διασημώτατον τῶν Ἑλληνιστῶν, Κοραῆ τὸν Χίον (*) γνωρίσας, καὶ αὐτῷ σχέσει στενῇ καὶ

γλώσσαν, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐξῆς εὔρηται ἐπιτύμβιον, πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀνθρωποποιίᾳ διακριθέντα καθηγητὴν τῆς Ἀνατομίας Catelacci, θανόντα·

- Τίπτε, Κατέλακκε, ὡς ζωπερῶ ἐνὶ δώματι ἦσαι;
- Πρὶν τε τομεὺς νεκύων, νῦν σὺ νέκυς κέσεται;
- Ὡ φίλε, οὔτι πέπνηθα νέον· νεκροῖς ἐπὶ γαίης,
- Τοῖσι, κ'εἰν Ἀΐδου δώμασι συμφέρομαι.

Ἐπίσης εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς ἐν Πίσῃ Καθηγητάς, ὅτε τοῦ διδακτορικοῦ ἔτυχε πτυχίου·

Ἰπποκράτους σοφίης εὖ εἰδότες, ἠδὲ διδάχαι
Θειοτάτης τέχνης, ἰδμοσύνην ἔδοτε
Ἡμῖν· ἀλλ' ἐσόχεν φῶς ἡελίοιο ὀρώμεν
Καὶ σθένος ἐν γυίοις, στήθεσὶ τ' ἐστί θυμός,
Μνησόμεθ' αἰὲν ἡμῶν, χάριτας μυρίας τ' ἐκνεμοῦμεν.
Ἔως γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς αἰνετὸν ἐστὶ τελεῖν.

(*) Οἱ δὲ τῆς Ἰωνίας Σμυρναῖοι, Σμυρναῖον εἶναι τὸν Κοραῆ ἀξιούσιν, ἴσως ὡς ἐν Σούρῃ τραφέντα.

Τῶν δὲ Κοραῆ ζυνοῦντι μετ' ἄλλων πολλῶν ἐν Παρισίοις παρεπιδημούντων

είλικρινεῖ συναφθεῖς, πολλάκις ἄσμενος ἐπεσκέπτετο αὐτόν, καὶ αὐτῷ ὠμίλει.

Ἐν τῇ μεγαλουπόλει δὲ ταύτῃ διατρίβοντι, τοῦ τῶν Γάλλων ἄκρου φιλελληνισμοῦ πείραν λαβεῖν ξυνέθη· οἱ ἐκεῖσε τότε παρεπιδημοῦντες Ἑλλήνων παῖδες, μαθηταί, προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ τῆς Αὐργκλίας Δουκός, τῇ τυπικῇ ἐπισήμῳ φράσει τῇ φιλοφρόνῳ· Le duc d'Orléans prie la jeunesse grecque de lui faire l'honneur, κτλ. Φιλικώτατοι, ὑποδέχονται τὸν Κωνσταντῖνον, ὁ Lafayette, ὁ Portalis, ὁ comte de Lasteyrie, ὁ Pouqueville, ὁ Ambroise Firmin-Didot, ὁ comte de Saint-Aulaire, καὶ ὡς πλείστοι ἄλλοι διάσημοι ἄνδρες, καὶ μετ' αὐτοῦ σχέσεις συνάπτουσιν ἀραιφινεῖς. Ἐκτὸς τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, καὶ ἄλλοι διακεκριμένοι σοφοὶ Ἕλληνες, ἐν Παρισίοις τότε παρεπιδημοῦντες ἦσαν, οἷον ὁ Πίγκολος, ὁ Πολυζωΐδης, ὁ Νικολόπουλος, Νικολαΐδης ὁ Λιθαδεύς, οἱ δύο Ζαμπέλιοι, καὶ τινες ἄλλοι (*).

Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν τῷ Ἑλληνισμῷ λίαν κρίσιμον, Ἑλληνικὴ ἐν Παρισίοις συνέστη ἑταιρία (**), ἥς, σὺν τοῖς λοιποῖς διασήμοις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνδράσιν, ὡς πλείστοις, Γάλλοις τε καὶ Ἕλλησι, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἀπετέλεσε μέλος. Σκοπὸς δὲ τῆς ἑταιρίας

Ἑλλήνων, κατὰ τὴν τῆς ἐν Ναβαρίνῳ ναυμαχίας ἀφιχθεῖσαν ἀγγελίαν, τότε ξυνέθη· ἅμα ταύτης ἀκούσας, ἐντέλλεται ὁ Κοραῆς τῷ Κωνσταντῖνῳ, τὸν Αἰσχύλον ἐκ τῆς αὐτοῦ βιβλιοθήκης ἀφελόντα, προσκομίσασθαι αὐτῷ, καὶ τὴν ἐντολὴν τελέσαντι, ἐπιτάττει, τὴν σελίδα ἐνδείξας, τὸν κατ' ἐκείνην εὕρισκόμενον στίχον, εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγοῦναι· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἀνέγνω τὸ·

Ἐἰς ἀπέραντον δίκτυον ἄτης

ἐμπλεγοῦσέσθ' ὑπ' ἀνοίας. (Προμ. Δεσμ. στ. 1078-79).

(*) Ἐκτὸς τούτων, αἱ οἰκογένειαι παρ' αἷς ἐξενίζετο ἦσαν αἱ τῶν K. Robert, Larchais, καὶ Galais, ἧς τῆς τελευταίας ὁ υἱὸς Léon, παιδείας καὶ προτερημάτων ἀνάπλευς, ἐπιστήθιος μετ' αὐτοῦ ἐγένετο φίλος, οὔ μαρτύριον, τῆς ἐρ' ὄλην εἰκοσαετίαν, μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀπαλλαγὴν τοῦ ξένου, παραταθείσης συνεγῶς ἀλληλογραφίας, αἱ περισωθεῖσαι ἐπιστολαί, τρανωῶς ἀποδεικνύσαι, πόσον ὁ Κωνσταντῖνος παρ' ἀπάντων τῶν Γάλλων τούτων ἐτιμᾶτο, ἀγαπώμενος.

(**) Ἀπόσπασμα Κανονισμοῦ τῆς ἐν Παρισίοις πρὸς διάδοσιν τῶν φώτων ἐν Ἑλλάδι, ἰδρυθείσης, τῷ 1829, ἐν Παρισίοις, Ἑταιρίας.

..... Ἡ πρὸ μικροῦ ἐν Παρισίοις κατασταθεῖσα Ἑλληνικὴ Ἑταιρία ἔχει

ἐκείνης ἦν, ἡ ἠθικὴ τῆς Ἑλλάδος βελτίωσις, διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν στοιχειωδῶν συγγραμμάτων, τῶν τῷ ἀναγεννωμένῳ Ἑλληνικῷ ἔθνει ἀναγκαίων, καὶ μηνιαίας ἑλληνικῆς ἐφημερίδος.

Τῆ 31^η Ἰανουαρίου τοῦ 1829, ἀναγιγνώσκει ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τῷ τῆς ἑταιρίας περιβόλῳ, πόνημα ὑγειονομικόν, « Ὑγιεινὰ παραγγέλματα », τοῦ Πίπλην, τὰ μέγιστα εὐφημηθεῖς. Τὸ πόνημα τοῦτο, ἅμα ἀναγνωσθέν, ὑπὸ τῆς ἑταιρίας υἰοθετήθη, καὶ ἡ τούτου διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσις, δαπάνη ἐκείνης, κοινῇ τῇ ψήφῳ, ἀπεφασίσθη, προεδρεύοντος μὲν κατ' ἐκείνῃ τὴν συνεδρίασιν, καθ' ἣν ἀνεγνώσθη ἡ πραγματεία, τοῦ David, εἰσηγητοῦ δὲ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγείσης ἐπικρινούσης ἐπιτροπῆς ὄντος τοῦ Navasseur· τὴν δὲ ἔκδοσιν τοῦ πονήματος ὁ Firmin-Didot ἀνέλαβε.

Τῷ 1829^ῳ, Ἀπριλίου τῆ 9^η, τὴν πρωτεύουσαν τῶν Γαλατῶν καταλιπόν, εἰς Ἀγγλίαν ἀπῆλθεν, εἰς δὲ Λονδῖνον, τῆ 12^η Ἀπριλίου, μετὰ τριῶν ἡμερῶν ὡς ἔγγιστα, ὁδοιπορίαν καὶ πλοῦν ἀφίκετο, νῦν ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης, εἰς τὴν τῶν Βρετανῶν πρωτεύουσαν, μόλις

πάντας τοὺς τρόπους, ἵνα ἐπιτύγῃ τοῦ σκοποῦ· διότι ἀποθλέπουσα εἰς τὴν ἔθνικὴν βελτίωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐνασχολεῖται εἰς τὰς ἐπιστήμας τὰς ἡθικὰς καὶ τὰς πολιτικάς, εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἐκδοθήσονται δὲ ὑπ' αὐτῆς ἀλληλοδιαδόχως εἰς ἄπλο-ἑλληνικὴν γλῶσσαν πάντα τὰ στοιχειώδη συγγράμματα, ὅσα ἀπαιτοῦσιν αἱ χρεῖαι τοῦ ἀναγεννωμένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους· πρὸς δέ, καὶ ἐφημερίς εἰς τὴν ἀπλὴν διάλεκτον καθ' ἕκαστον μῆνα, περιέχουσα καὶ ὑπομνήματα γεγραμμένα εἰς τὴν παλαιὰν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Αὕτη δὲ ἡ ἑταιρία, ἥτις κατεστάθη ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων, διατριβόντων ἐν Παρισίοις, συντίθεται ἤδη ἐκ πολυαριθμῶν μελῶν Γάλλων τε καὶ ξένων, ἀπάντων σχεδὸν λογίων, ἢ ἀνδρῶν τῆς ὑψηλοτάτης τάξεως. Πάντες λοιπὸν οἱ φιλέλληνες καὶ οἱ φίλοι τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐνωθήσονται ταχέως μετ' αὐτῶν, ἵνα συνεισφέρωσι διὰ τῆς ἑαυτῶν σοφίας καὶ πείρας εἰς τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις καταταχθήσεται ἐν βραχεὶ μεταξὺ τῶν εὐνομούμενων ἔθνῶν (*).

Μέλη τοῦ Γραφείου ταύτης κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦσαν· Pierre David, πρόεδρος. Rouqueville, ἀντιπρόεδρος. Ambroise Firmin-Didot, ὁμοίως. Νικολόπουλος, γενικὸς γραμματεὺς. Landois, ὁμοίως. Νικολαΐδης Λιθαδεύς, εἰδικὸς γραμματεὺς. Edward Thayer, ταμίης.

Μέλη : Arragon, δικηγόρος τῶν βασιλικῶν δικαστηρίων. Artaud, Ἑλληνιστής,

(*) Ὁ Κανονισμὸς οὗτος Ἑλληνιστὶ τε καὶ γαλλιστὶ τετύπεται.

12 ὥρας, ὡς ἐκ τῆς τῆς σήμερον *ξυγκοινωνίας εὐχερείας*, διαρκοῦσαν.

Ἐν ταύτῃ τῇ πρωτευούσῃ, τῇ τῆς Εὐρώπης τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰ πλούτη, οὐχ ἦττον ἢ καὶ τὴν ὀμίχλην, τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ ἐργοστάσια καὶ τὴν ἀτμοδυναμικὴν κίνησιν, πρωτίστη, μέχρι τοῦ τοῦ 1830²⁰ Μαρτίου διαμένει, διαφόρων περικλύτων ἱατρῶν τε καὶ καθηγητῶν ἀκροώμενος, ἰδίᾳ δὲ τῇ ὀφθαλμοϊατρικῇ ἐγκύπτων. Τούτων ἦσαν F.-R. Tyrell, Alexander Chamber (Saint-George's Hospital), Seymour, Moor, (Eye Infirmary) κτλ. Περιεργείας χάριν, σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι τῷ Λόρδῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Λουδίνου, κατὰ τὴν ἐν Λουδίῳ διατριβὴν

καθηγητῆς τοῦ γυμνασίου Louis-le-Grand, κτλ., Babinet, Ἑλληνιστῆς καὶ φυσικός, Berger de Xivrey, Ἑλληνιστῆς, κτλ., Boeckh, Ἑλληνιστῆς ἐν Βερολίῳ, le Chevalier Bronsted, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι, Brunet de Presle (Wladimir), Ἑλληνιστῆς, Battura, ποιητῆς καὶ φιλόλογος Ἰταλός, Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆ, φιλόλογος Ἑλληνας, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, κτλ., Cassin, μέλος διαφόρων φιλολογικῶν Ἐταιριῶν, Chasles (Philarete), litterateur, κτλ., Κλεάνθης, ἀρχιτέκτων Ἑλληνας, Cousin, καθηγητῆς φιλοσοφίας, κτλ., Cousinery, ἀρχαιολόγος, πρῶην γενικὸς πρόξενος τῆς Γαλλίας εἰς Θεσσαλονίκην, David (Jules), Ἑλληνιστῆς, κτλ., David (Pierre), ποιητῆς, πρῶην γενικὸς πρόξενος τῆς Γαλλίας εἰς Σμύρνην, David, γλύπτης, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Defresne, homme de lettres, le baron Degérando, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Didot (Ambroise-Firmin), Ἑλληνιστῆς, κτλ., Doin, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, Dorient de Bellegarde, Ἑλληνιστῆς, Dugas Montbel, ὁμοίως, Dupré, ζωγράφος ἱστορίας, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι, κτλ., Eynard, φιλέλλην Ἑλβετός, κτλ., εἰς Γενεύην, Febnée, καθηγητῆς ῥητορικῆς, κτλ., Fauriel, Ἑλληνιστῆς, κτλ., le baron Félix de Beaujour, πρῶην γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν προξενείων καὶ γενικῶν καταστημάτων ἐν Ἀνατολῇ, κτλ., Fleury (Amédée), δικηγόρος, κτλ., Fourcade, πρῶην πρόξενος, διέπων τὸ γενικὸν προξενεῖον τῆς Γαλλίας εἰς Σμύρνην, κτλ., Florion, δικηγόρος, κτλ., Flerquin, homme de lettres, κτλ., Giustiniani, φιλόλογος Ἑλληνας, Χίος, le baron Gros, ζωγράφος ἱστορίας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Hase, Ἑλληνιστῆς, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Hermann, Ἑλληνιστῆς, κτλ., ἐν Λειψίᾳ, Hufeland, ἀρχιατρός τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσίας, κτλ., ἐν Βερολίῳ, Huyot, ἀρχιτέκτων, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι, κτλ., Ingres, ζωγράφος ἱστορίας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Kellsall, φιλόλογος Ἀγγλος, περιηγητῆς, κτλ., Krug, καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας, κτλ., ἐν Φλωρεντίᾳ, le comte de Laborde, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Landois, καθηγητῆς τοῦ γυμνασίου Saint-Louis, κτλ., le comte de Lasteyrie, μέλος διαφόρων σοφῶν

αὐτοῦ, φιλία ξενιζούσης συναφθῆναι. Ὡσαύτως δὲ ἐκεῖ, καὶ τῷ διαστήμῳ τῆς φυσικῆς διδασκαλῆς Faraday ξυνην, καὶ ἐκτὸς τῶν φιλικῶν Ἀγγλικῶν οικογενειῶν Bradshaw, Corney, τοῦ ἐπιστηθίου αὐτοῦ φίλου Γάλλου Galais, τοῦ κατὰ τὴν ἐκ Παρισίων τοῦ Κωνσταντίνου ἀπαλλαγῆν, μὴ δυνηθέντος τούτου ἀποχωρισθῆναι, καὶ αὐτῷ μέχρι Λονδίνου συνοδεύσαντος, καὶ ἐκεῖ αὐτῷ συνοικήσαντος, καὶ τῶν μεγάλων τῶν ἐν Λονδίῳ Ἑλλήνων ἐμπόρων οὐκ ἀφίσταται, καὶ τοὺς οἴκους τοὺς τῶν Ῥάλλη, Μαυρογορδάτου, Φραγκιάδη, ὑπὸ τοῦ Κοραῆ, εἰς ἐκείνους γράμμασιν εἰσιτηρίοις εἰσαχθεῖς, θαμίζειν οὐκ ὤκνει.

Ἐταιριῶν, κτλ., Αἰζκρος, φιλόλογος Ἑλλην, μέλος διαφόρων Ἐταιριῶν, κτλ., Loeve Weimars, litterateur, κτλ., Lœwengard, φιλόλογος γερμανός, κτλ., Μανιτάκης φιλόλογος Ἑλλην, κτλ., Marcella, conseiller de Collège, κτλ., Marchais, μέλος διαφόρων σοφῶν Ἐταιριῶν, κτλ., Marron, φιλόλογος Ὀλλανδός, πρόεδρος τοῦ Consistoire τῆς μετεβρῦθμισμένης Ἐκκλησίας, κτλ., Martin, ἱατρός τοῦ Βασιλείως τῆς Γαλλίας, κτλ., Mauroy, Avocat aux Conseils du Roi et à la Cour de Cassation, κτλ., Μαυρομιγάλης, φιλόλογος Ἑλλην, Ν. Μαυρομάτης, ὁμοίως, Μελετόπουλος, ὁμοίως, Moreau de Villeneuve, κτηματίας, φιλέλλην, κτλ., Neumann, φιλόλογος Γερμανός, καθηγητῆς ἱστορίας ἐν Μονάχῳ, κτλ., Νικολαΐδης Λεβαδείως, φιλόλογος Ἑλλην, Νικολόπουλος Συμυρναῖος, καθηγητῆς Ἑλλην, βιβλιοθηκῆριος τοῦ Institut, κτλ., Πάγων, φιλόλογος Ἑλλην, Passow, Ἑλληνιστῆς ἐν Breslau, κτλ., le comte Pastoret (Amédée), μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Δ. Πατζούρης, φιλόλογος Ἑλλην, Φιλιππέσκος (Κωνσταντίνος), ὁμοίως, Φωτίλας, φιλόλογος Ἑλλην, κτλ., Πολυζωΐδης, ὁμοίως, Sa Grandeur Monseigneur le comte Portalis, garde des sceaux de France, Ministre de la justice, etc., le vicomte Portalis, Conseiller auditeur à la Cour royale de Paris, etc., Pouqueville, φιλόλογος, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, πρῶην γενικὸς πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἡπείρῳ, κτλ., Ψύχας, φιλόλογος Ἑλλην, Χίος, Raifé (Adolphe), φιλέλλην, περιηγητῆς, Raoul Rochette, ἀρχαιολόγος, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Reinaud, φιλόλογος, orientaliste, employé au Cabinet des Manuserits orientaux du Roi de France, κτλ., Reuche, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, κτλ., Rey Dussneil, Μασσαλιώτης φιλόλογος, κτλ., Ῥάλλης, φιλόλογος, κτλ., Ῥουγιέρης, ἀρχιτέκτων Ἑλλην, κτλ., Schleiermacher, φιλόλογος, καθηγητῆς τῆς θεολογίας, κτλ., ἐν Βερολίῳ, De Sinner, φιλόλογος Ἑλβετός, κτλ., Σωμάκης, καθηγητῆς Ἑλλην, κτλ., le baron de Stackelberg, ἀρχαιολόγος, περιηγητῆς ἐν Ἑλλάδι, κτλ., Thayer (Edward), πρῶην μαθητῆς τῆς πολυτεχνικῆς σχολῆς, κτλ., Θεοχαρόπουλος καθηγητῆς Ἑλλην, Thiersch, Ἑλληνιστῆς, κτλ., ἐν Μονάχῳ, Vavasseur, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, κτλ., Villemain, σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, φιλόλογος, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, κτλ., Villeneuve, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, κτλ., Madame veuve Wyttenbach, philologue

Τῇ δὲ 8^ῃ Μαρτίου τοῦ 1830^ῃ, τοῦ ἰστογράφου « Flora » τοῦνομα ἐπιβάς, ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως ἐκείνης τῶν Ἀγγλων, ἀπαίρει. Ἐν δὲ τῷ τῆς Βισκαίας βαθυχεύμονι κόλπῳ, τρικυμία ἀφροέστη ἑξαπίνης ξυλληφθεῖς, μόλις τῇ Ἀπριλίου 3^ῃ τὸ τοῦ Saint-Vincent τῆς Πορτογαλλίας ἀκρωτήριον παρήλλαξε, τῇ 6^ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὰς τοῦ Ἡρακλέους στῆλας διαπλεύσας, τὴν 22^ῃ Ἀπριλίου, εἰς Σμύρνην τὴν τῆς Ἰωνίας καλλιῦ-
ναικα, μετὰ τεσσαράκοντα τεσσάρων ὀλοκλήρων ἡμερῶν ἐπίμοχθον πλοῦν, ἀφίκετο πόλιν, ὅθεν τῆς σωτέρας αὐτοῦ ὑγείας τῇ ἐπὶ τῇ ἐπιστολῶν σπάνει λίαν ἀνησύχῳ μητρὶ αὐτοῦ ἐπιστέλλει ἀγγελτικὴν ἐπιστολήν, ἅμα φθάς, καὶ τέλος πάντων, τὴν 10^ῃ Μαΐου, τῷ 1830^ῃ, εἰς τὴν τοῦ Κωνσταντίνου προσώρμισε πόλιν, παρὰ τῷ θεῷ αὐτοῦ, τῷ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἑπταετοῦς διατριβῆς αὐτοῦ, καὶ χρηματικῶς συντηρήσαντι τὸν φίλον ἀνεψιόν, οἰκήσω.

Ἄμα μονοноῦκ ἀφικόμενος, ἐν τῇ Ἰατρικῇ, τῇ ἄρτι ἐν Κωνσταντινουπόλει συσταθείσῃ Σχολῇ, καθηγητῆς προσκαλεῖται· ἀλλ' οὗτος τῆς τῆς μητρὸς, μετὰ τασαύτην μακρὴν καὶ ὀδυνηρὰν ἀποδημίαν, φιλοστόργου ὄψεως ἀκαθέκτῳ τῷ πόθῳ ἐπιθυμῶν, εἰς τὴν γειναμένην σπουδῇ ἀπέροχεται, καὶ ἐκείσε διαμένειν ἐθέλει. Ἄλλὰ τοῦ θεοῦ τὸνυκντίου

généreuse amie des Grecs, κτλ., à Leyde. N. καὶ Δ. Ζαμπέλιοι, φιλόλογοι Ἑλληνας, κτλ.

Ἐν Λονδίῳ διαμένων τῶν ὀφθαλμοπαθειῶν Ἀγγλιστὶ πραγματεῖαν ξυεγράψεν ἐπιγραφομένην, « Treatment of the diseases of the Eye », ἐν δὲ τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ, πλείσται ὄσαι σημαντικαὶ σημειώσεις ἐμπεριέχονται. Περτέργος δὲ καὶ τις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ μακαρίου, θεολογικῆ ὑπὲρ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εὐρέθη διατριβή. Ἡ αὕτη δὲ ἦν ἀντιβῆσις τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (1829) δημοσιευθέντος εἰς 4^{ον}, βιβλίου τοῦ ἐπικαλουμένου « τοῦ κλήρου ὁ ὀδηγός, » περιέχοντος ἐξήγησιν τῶν τριῶν πρὸς Τίτον καὶ Τιμόθεον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐπιστολῶν, ὑπὸ Samuel Cheridon Wilson.

Ἄρτι δ' ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιδημῶν, κομφῆ τινι καὶ λίαν εὐμαθεῖ Ἀγγλίδι, ἧ περ τοῦνομα Anna Agnes Trail ἦν, ξυνῆν, καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὡς δοκεῖ, κατὰ τὸ 1827 κάπως τρωσάση. Τῆς σὺν ταύτῃ ἐν Ἰταλίᾳ μεινάση σπερχνῆς καὶ ἐμβριθοῦς ἀλληλογραφίας, λίαν περιέργους ἐπιστολάς τινας, ἔστιν, ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ σωζομένας, ἰδεῖν καὶ ἀναγῶναι.

παραινούντος, εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπανακάμπει, τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, τὴν τοῦ καθηγητοῦ, ἐν τῇ νεοσυστάτῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰατρικῇ Σχολῇ, θέσιν καθέξει, πληρώσων. Ἄμα δὲ εἰς τὴν ἐπτάλοφον ταύτην ἀφικόμενος πόλιν, ἀρχεται πανταχόθεν, ὡς ἰατρός ἀφειδῶς προσκαλούμενος, καὶ ἐν ταῖς θεραπαίαις ἐπιτυχιῶν σπανίων εὐμοιρῶν, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς μεγάλοις χειρισμοῖς, ὑπὸ πάντων, τῶν τῶν παθῶν αὐτῶν, ὡς ἐκ θαύματος, σταθερᾷ τῇ χειρὶ σωζομένων, ἐπαινούμενος καὶ ἀγαπώμενος, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, καὶ τῶν Ἀνακτόρων τῶν Αὐτοκρατορικῶν ἰατρός ἐπίλεκτος ἀναγορεύεται. Ταχέως δὲ τῷ σεβαστῷ καὶ φιλοστόργῳ αὐτοῦ θεῷ, τὰ γενναίως ἐν Εὐρώπῃ παραχωρηθέντα αὐτῷ τροφίμα τε καὶ δίδακτρα εὐγνωμόνως μέχρις ὀβολοῦ ἀποτίσαντος, ἡ κοινωνικὴ αὐτοῦ θέσις ὁσημέραι βελτίων ἀποβαίνει, καὶ αὐτὸς μετὰ τινων τῶν ἐνδόξων τῶν Φαναριωτῶν οἰκογενειῶν σχετίζεται, μάλιστα, ἐν τῷ τοῦ Χατμάνου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου ξυγγενικῷ, ὡς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ συζυγίας, οἴκῳ, ἐξαιρετικῆς τῆς δεξιώσεως καὶ ὑποδοχῆς ἀξιωθείς.

Κατὰ δὲ τὸ 1834^ο, ἀδαμαντίνῳ τῆς τιμῆς, ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Β^ο, τοῦ αὐτὸν εὐνοήσαντος, βραβεύεται παρασῆμφ, τῷ Nichan-i-iftihar καλουμένῳ, καὶ τότε τοῖς τὰ μάλα ἀριστεύουσι χορηγομένῳ.

Τῷ 1835^ο, μετὰ τῆς Ἐριφίλης, σπανίας καλλονῆς καὶ ἀρετῆς μετόχου νεαρᾶς καὶ ἀνθηρᾶς κόρης τῆς Σταύρου τοῦ Ἀριστάρχου, τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλληνικῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως ἀρχομένης, τὴν τοῦ μεγάλου Διερμηνέως τοῦ Διβανίου, τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν δίκην, ὡς πρὸς τὰς μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων τῆς Ὑψηλῆς Πύλης σχέσεις, ἐν Τουρκίᾳ λειτουργοῦντος, τοῦ ὀνόματι Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, Ρεῖζ-Ἐφένδου τότε ἐπικαλουμένου, τῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλώσσης καὶ πολιτικῆς τῆς Ἐξωτερικῆς συνήθως ὅλως ἀδαοῦς, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ἐκ τῆς θρησκομανοῦς ἀβελτηρίας, τὰ πάντα τῷ μεγάλῳ Διερμηνεῖ ἐπιτρέποντος, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μόνου ἐν τῇ Ὑ. Πύλῃ τῶν πραγμάτων

ειδήμονος, εμπνεομένου, ἔγγιμε, καὶ λίαν εὐτυχῶς μετ' αὐτῆς κατὰ τριετίαν συμβιώσας, στερεῖται αἴφνης αὐτῆς, δυστοκίαν νοσισάσης, καὶ βαρὺ ἄλγος τῷ ὑπερφιλούντι αὐτὴν ξυζύγῳ, καὶ ἀμύθητον πένθος πᾶσι τοῖς ξυγγενέσι καὶ φίλοις καταλιπούσης.

Τῷ 1836^ο, καθηγητῆς μὲν τῆς ἐξωτερικῆς κλινικῆς, ἐν τῷ τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς νοσοκομείῳ, Αὐτοκρατορικῷ τῷ διατάγματι ἐγκαθίσταται, ἐνταυτῷ δὲ καὶ Ἀρχίατρος τοῦ ἐν τῷ τῆς Δαμαλέως Πύργῳ (τῷ ὑπὸ τῶν Γάλλων καὶ κατ' αὐτοὺς ὑπὸ πάντων τῶν Εὐρωπαϊῶν Tour de Léandre, ἐναντίον πάσης ἱστορικῆς τε καὶ τοπογραφικῆς ὀρθῆς εἰδήσεως, ἀρχῆθεν ὀνομασθέντος, καὶ μέχρι τοῦ νῦν οὕτως ἀτόπως λεγομένου καὶ γραφομένου) (*) λοιμωττόντων νοσοκομείου.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν, τοῦ Σουλτάνου Μαχμουτ τοῦ Β^ο, ἀνδρὸς νοσημονεστάτου, καὶ σπουδῆ ἀναμφισβητήτῳ ἐθέλοντος, τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἐν τῷ Κράτει αὐτοῦ ἀτρεκῶς εἰσαγαγεῖν καὶ ἐγκαθιδρῦσαι, καὶ σκεπτομένου μάλιστα, παρὰ τοῖς βαρβάροις καὶ ἀμαθέσι λαοῖς, τὸν ἱατρὸν εἶναι τὸν μόνον ἐπιστήμονα ἄνδρα, ἱκανὸν ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς τὸν πολιτισμὸν μετοχετεῦσαι καὶ διδάξαι οἰκειασκῶς κατὰ τι, ἀληθοῦς μὲν ἐπιστήμης μέτοχον ὄντα, οὐχὶ δὲ ψευδοῦς καὶ φιλοχρηματικῆς μόνον καὶ

(*) Ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς, ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β^ο, τοῦ καὶ πορθητοῦ ἐπικληθέντος, γενομένης, κατὰ τὸν 1453^{ον} ἀποφράδα σωτήριον ἐνἑαυτόν, πολιορκίας Κωνσταντινουπόλεως, λόγου γενομένου περὶ τοῦ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ λιμένος Φάρου, ὃν ἐφύλαττε μετὰ 50 ἀνδρῶν ὁ Βενετὸς τριήραρχος Γαβριὴλ ὁ Γρεβουσάνος, σημειοῖ δὲ σοφὸς μεταφραστῆς Κύριος Ἀπόστολος Βαφειάδης, ὁ διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς ἐκ τῶν τῆς Σχολῆς τῆς Βιέννης, τὰ ἐξῆς : « Σχοπέλος τις μεταξύ Σαράϊ-Βουρνού καὶ Σκουτάρεως κείμενος, ἐκαλεῖτο τότε Δαμάλει· σῆμα, ἀπὸ Δαμάλεως, γυναικὸς Χάρητος, στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων, ἐπὶ τοῦ σκοπέλου τούτου, τεθαμμένης· οἱ Τούρκοι ἴσως ἐντεῦθεν καλοῦσιν ἐπιτυχέστερον αὐτὸν Κιζ-Κουλέ (πύργον τῆς κόρης), οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι, ἐσφαλμένως, ὡς καὶ ἄλλα ὡς πλείστα, Λεονάρδου (γρ. Λεάνδρου) πύργον. — Πολιορκία καὶ ἄλωσις Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν ἔτει 1453 κατὰ τὰς πηγὰς, ὑπὸ Α. Β. Μορτμάννου, κτλ. μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Α. Β., προτάξαντος ἱστορικὴν τινα μελέτην καὶ τὸν βίον Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, μετὰ δύο εἰκονογραφημάτων αὐτοῦ καὶ τοῦ τοπογραφήματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν Ἀθήναις, 1859.

πλεονέκτου, συνέλαβεν οὕτως τὴν μεγάλην ιδέαν, τὴν ἰατρικὴν Σχολὴν, ἣν ἔναγχος μὲν ἐγκαθιδρύσατο, τοῖς Καραθεοδωροῖς, θεῖω τε καὶ τῷ ἀδελφιδῷ τούτου Κωνσταντίνῳ ἐπιτρεψάμενος, ταύτην κατ' ἀρχάς, τὸ ἐνόν, διερμηνεῦσι χωρμένοις, ἐν ταῖς ὅλως στοιχειώδεσι παραδόσεσι τῶν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστημῶν, προσετιὴν τοῖς βουλομένοις τῶν ὀθωμανῶν παίδων καταστήσαι, κατ' ἀρχάς δυσωπουμένων, ἐπιστήμην τινα ὑπὸ ἀπίσταν (τῶν χριστιανῶν) μαθηθάνειν, μισθάρους δ' ἐμμήνοις αὐτοὺς σαγηνευσάμενος, πρὸς δοκιμὴν καὶ τοῦ βαρβάρου λαοῦ βαθμιαίαν συνοικείωσιν τῇ ἐπιστήμῃ τε καὶ ἀνθρωπότητι, διὰ τῆς συγχρωτίσεως καὶ ἡμερησίου συμβιώσεως μετ' ἀλλήλων, καὶ ἀπολαύσεως ὁμοτίμων τῶν αὐτῶν τε δικαιοματῶν καὶ τῆς τῶν αὐτῶν χρεῶν ἐπιβολῆς. Τῆς πρώτης δὲ πειράς ἐπιτυχοῦς φανεῖσης τῷ ἀναμορφωτῇ ἐκείνῳ τῷ μεγαλονόῳ, ἀπεφάσισεν ὁ μεγαλεπήβολος ἐκείνος Σουλτάνος καὶ Καλίφης (*) ἐξ Εὐρώπης, ἐμπείρους

(*) Γνωστὸν ἐστὶ τοῖς τῆς ἱστορίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους καὶ ἀκροθιγῶς πως ἀψάμενοις, τὸν τῶν Ὀθωμανῶν ἄκρον Ἄρχοντα, τὸν τοῦ Σουλτάνου τίτλον φέρειν, ἐπωνυμίαν ἐκ τῆς ἀραβικῆς προερχομένην λέξεως, τῆς ἐκ τοῦ Selatat, τὸ ἰσχυρός, ἢ Salatat, τὸ ἄρχειν, σημαίουσης, καὶ μεταβαίνειν τοῦτον τοῖς διαδόχοις τοῦ προφῆτου Μωάμεθ τοῦ τῆν τε θρησκείαν καὶ δυναστείαν τῶν Ὀθωμανῶν, πρῶτον μὲν αὐτόν, ἐν Μέκκᾳ τῇ περιδοξῇ مكة مكه (Méke-i-Moukérrémé), ἔπειτα δὲ εἰς Δαμασκόν, τῇ Βαβυλωνίᾳ, ἐν τῇ Κορδόβᾳ τῆς Ἰσπανίας, τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ τελευταῖον μετὰ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄλωσιν, ἐν αὐτῇ τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, ὑπὸ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἐγκαθιδρυσάμενου. Ὁ δὲ τῶν Ὀθωμανῶν Βασιλεὺς, μέχρι τινὸς μὲν ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων διὰ τοῦ ἐπιθέτου Μεγάλου Βασιλέως, τοῦ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ποτὲ τῷ τῶν Περσῶν βασιλεῖ, τῷ ἀντιπροσώπῳ τότε καὶ προμάχῳ τοῦ Ἀσιατισμοῦ, ἵνα εἴπωμεν οὕτως, κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπερ ἐστὶ, τῆς αὐθαιρεσίας καὶ βαρβαρότητος κατὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, διδομένου, ὡς διάλογος καὶ συντηρητῆς τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ιδέας τῆς Περσικῆς, ἐπονομαζόμενος, ὑπὸ τὸν τίτλον Grand Seigneur (Μέγας Κύριος), καὶ Sa Hauteesse, (ἢ Αὐτοῦ Ὑψηλότης) ἐπιτιλοφορεῖτο, διάφορον ὁμοῦ καὶ ἀνώτερον τίτλον τοῦ τῆς Altesse, τῆς ταυτοσημίου μὲν τὴν ἐνοίαν τῇ Hauteesse, ἐπειδὴ Altitudo, ὅθεν καὶ τὸ Altesse πράγεται, ὕψος ἐν τῇ λατινίδι σημαίνει, τοῦ τοῖς ἡγεμόσι (aux Princes) ἐν γένει διδομένου. Τότε δὲ ὁ τίτλος Hauteesse ἀντίστοιχος τῷ τοῦ « Μεγαλειότητος » Majesté, τῷ τοῖς χριστιανοῖς Βασιλεῦσι ἀνήκοντι καὶ τοῖς τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν δῆθεν ἐναντίοις τοῦ Ἀσιατισμοῦ προστάταις καὶ ὑπερμάχοις, μόνον τῷ Βασιλεῖ τῶν Ὀθωμανῶν, τῷ Σουλτάνῳ καὶ Καλίφῃ τῆς Ὀθωμανικῆς ἐδίδοτο δυναστείας. Τελευταῖον δὲ μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἄλλως σκεφθεῖσαι, ἄλλα διαπραξάσθαι ἐπειρά-

καὶ δοκίμους Ἀσκληπιάδας προσκαλέσασθαι, πρὸς τε τὸ τὴν ἀριστύ-
στατον ἰατρικὴν Σχολὴν, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀναμορφώσασθαι, καὶ ταῖς ἐν τῇ
Ἑσπερίᾳ παρεμφερῇ ἀναδείξασθαι. Οὕτω, διὰ τοῦ ἐν Βιέννῃ πρέσβεως,
ἢ μᾶλλον τοῦ τότε πολυχρονίου ἐπιτετραμμένου, ἐμοῦ θείου, Ἰωάννου
τοῦ Μαυρογένους, ἐκ τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐκείσε τῶν ἰατρῶν Συγκλήτου,
ἐπίλεκτον τινα τοῦ Ἱπποκράτους θιασώτην καὶ καθηγητὴν ἐπισήμως
μεταπέμψασθαι ἐπένευσεν ὁ Σουλτάνος. Τοιοῦτον δὲ ἐκείθεν, τὸν παρὰ
τοῖς Τούρκοις πολὺν ἐνταῦθα Δ^{ος} Bernard ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν γενόμενον,
καὶ ὡς ἰατρὸν, καὶ ὡς καθηγητὴν φημισθέντα, καὶ ὡς πλεῖστα χρήματά
τε καὶ δόξαν ἐν βραχέϊ προσκτησάμενον, ἀλλὰ δυστυχῶς πρόωρον, ὑπὸ

σαντο αἱ δυτικαὶ Δυνάμεις, ὧν ἡ Γαλλία καὶ Ἀγγλία προεξάρχουσι, αἷς προσε-
τέθη τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Cavour, τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ καὶ φιλοπάτριδος
ἐκείνου ἀνδρός, κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἢ φιλότεχνος καὶ καλίσθη-
τικὴ Ἰταλία, συναίνεσι καὶ ἀποτελεσματικῇ συμπράξει τοῦ ἐκ τοῦ οἴκου
τῆς Savoie τὸ γένος ἔλκοντος, μεγαθύμου Βασιλέως τῆς Σαρδηνίας, τοῦ
Victor-Emmanuel, τοῦ Re Galantuomo ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, χαριεντισμῶ Ἰταλικῶ
ἐπονομασθέντος, τὴν ἐνόητα τῶν εἰς ἐπάπειρον, αὐστριακῇ μάλιστα τῇ
μηχανοβρῆφίᾳ, διηρημένων μικρῶν ἡγεμονειῶν καὶ Δουκάτων τῶν Ἰταλιωτίδων
καταρθώσαντος, καὶ εἰς τὴν μεγάλου κράτους ἀνέγερσιν, τὴν Ἰταλίαν ἀνυψώ-
σαντος, βοηθοῦντος τοῦ τῶν Γάλλων τελευταίου Αὐτοκράτορος, Ναπολέοντος
τοῦ Γ^{ου}, τοῦ κατὰ εἰκοσαετίαν ὄλην τῆς λόγῳ μὲν τρίτης, πράγματι δὲ
δευτέρας τῶν Γάλλων Αὐτοκρατορίας, κρατήσαντος, καὶ ἐν Εὐρώπῃ πρωτεύ-
σαντος, ὡς ὁ Louis-Philippe, ὁ τοῦ Louis-Philippe-Égalité, duc d'Orléans, υἱός,
καὶ αὐτὸς κατὰ εἰκοσαετίαν τὴν ἔκνομον δευτέραν Βασιλείαν εἰρηνικῶς ἐς ἄκρον
καὶ ὀλιγῶς μὲν εὐδαιμόνως, πολιτικῶς δὲ ἀδόξως βασιλεύσας, ὡς τοὺς πολίτας
εὐδαιμόνας καὶ εὐπόρους τῇ εἰρήνῃ καὶ τῇ προαγωγῇ τῆς βιομηχανίας, τοῦ
ἐμπορίου, τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καταστήσας, διὰ καὶ Roi bourgeois,
ὑπὸ τῶν εὐτραπέλων καὶ φιλοσχωμόνων Γάλλων ἐπωνομάζετο, ἐν ταῖς
οἰκιακῆς αὐτῶν οἰκίαις. Ἐσχέφθησαν, λέγομεν, αἱ δυτικαὶ Δυνάμεις, ὅτι
εἰ τῇ δυνάμει τῆς Τουρκίας Ῥωσσίᾳ, τῇ προδήλως κατακτητικῶ σκοπῷ
προδαινούσῃ ὑποχωρήσειεν ἄν, ἢ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους Αὐτοκρατορία εἰς
τοὺς Ῥώσους ἄν ἀνενοδιάστως περιπέσειε. Ταύτη δὲ τῇ περιπτώσει μὴ οὐδόλως
στέργοντες μὲν, ἄλλως τε δὲ καὶ εἰδότες, ὅτι διὰ τοῦ ἀσιατισμοῦ καὶ τῆς τοῦ
μεγάλου τῶν Περσῶν βασιλείας βαρβαρότητος, τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος, κατὰ
τὸν ἸΘ^{ον} αἰῶνα λήγοντα, ἀσυντήρητον ἄν ἀποβαίνειν, ἀπεφάσισαν οἱ ἰσχυροὶ
τῆς Εὐρώπης, πρὸς συντήρησιν τούτου, ἵνα μὴ ἡ Εὐρώπη ὄλη, διὰ τῆς βωσι-
κῆς τελείας τοῦ Βυζαντινοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ὁρόνου κατακτῆσεως, ἀνάστατος
γένηται, τῷ ὀθωμανικῷ Κράτει συνδραμεῖν, καὶ ἰσχυρὰν κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν

πυαίμιας, διὰ τῆς ἀτασθάλως ἐν ἀκατίῳ πλέοντα, ὑπὸ τοῦ πρώτου τῶν ἑρετῶν αὐτοῦ, τῇ αὐτοῦ πικρῶν διαταγῇ, ἀλγοῦντος ὀδόντος, βιαίου δι' ὀδοντάγρας ἐξορύξεως. Ὁ προσκληθεὶς οὖν οὗτος ἰατρός, τῷ Κωνσταντίνῳ μάλιστα τῷ ἡμετέρῳ, ὡς ἐκτὸς τῆς λοιπῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ μαθήσεως, καὶ τῶν τῆς ἡμετέρας χώρας ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ γλωσσῶν ὡς μάλιστα εἰδήμονι, ἀπεφάσισε συνασπίσασθαι καὶ αὐτὸν ξυμπράκτορα καὶ ξυναρωγόν, ἐν τῇ νέᾳ τῆς Σχολῆς διευθετήσῃ καὶ ἀνοργανώσει, ἀναδείξει πρὸ πάντων προκαταρκτικῆν τῆς στοιχειώδους γλωσσολογίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀναγκαίας μαθήσεως, ἣν Γάλλων παῖδες ἀνθρωπότητος (les humanités) καλέουσιν, ὡς τὸ ξύνολον τῶν ἐκάστῳ τῶν ἀνθρώπων

Ῥώσων ζύμμικτον καὶ ζύμμαχον ἐπικουρίαν ἐξαποστειλῆαι, καὶ ἐκπολιτεῦσαι τοὺς Τούρκους, κατὰ τὴν σῴτειρα βουλήν, πρῶτον μὲν τοῦ τελευταίου Σουλτάν Σελίμ τοῦ Γ^{ου}, τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ ἐκείνου Ἀνακτος τῶν Ὁθωμανῶν, τοῦ τῆς ἐκπολιτεύσεως ἐπὶ τὸ εὐρωπαϊκώτερον συλλαβόντος ἰδέαν, ἀλλὰ μὴ δυναθέντος εὐθὺς ἐκτελέσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐκθρονισθέντος ὑπὸ τῶν ἀγρίων Γενιτσάρων, καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ὑπὸ Moustafa τοῦ Δ^{ου} δολοφονηθέντος, κατὰ τὸ τότε κυριεῦον βάρβαρον ἔθος, εἶτα τοῦ διαδόχου τούτου, τοῦ γενναίου καὶ μεγαλεπήθου Σουλτάνου Mahmout τοῦ Β^{ου}, τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ὡσπερ οἱ πλείστοι τῶν τότε Σουλτάνων ὠμοτάτου, ἔπειτα δὲ ἀξιολόγου ἀναμορφωτοῦ γενομένου, καὶ τοὺς ἐκπολιτιστικούς αἰσίους σκοποὺς τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ, καὶ ἐξ ἀρχῆς ἄτιου προκατόχου αὐτοῦ Σουλτάν Σελίμ τοῦ Γ^{ου}, διὰ τῆς ἄρδην καταστροφῆς καὶ ἐξοντώσεως τῶν ἀγρίων τῶν γενιτσάρων στιφῶν, καὶ τοῦ γενιτσαρισμοῦ αὐτοῦ, τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναμορφώσεως γενναίως ἐγκαθιδρύσαντος. Τὰς δὲ ἰδέας καὶ πράξεις τοῦ τε αἰοδίου πατρὸς τοῦ νῦν εὐκλειῶς βασιλεύοντος, Sultan Abdul-Medjid, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τοῦ αὐτὸν ἀναδεξαμένου, Sultan Abdul-Aziz, καὶ τοῦ νῦν συναγματικῶς ὄσον τὸ δυνατόν, κατὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ὁθωμανῶν, αὐτοκρατοροῦντος, Abdul-Hamid τοῦ Β^{ου}, τίς ὁ ἀγνοῶν; τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἄρχοντες βασιλεῖς, μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ὅστις ἀποτελεσματικώτερος πρὸς ὄφελος τοῦ ὑποστηριζομένου ὑπὸ τῶν δυτικῶν δυνάμεων, ἂν ἀπέβαινε, κράτους, εἰ μέχρι τέλους οἱ Ἄγγλοι τοῖς Γάλλοις συμφωνότεροι ἂν εἴησαν, συμπαρέλαβον καὶ τὸν Σουλτάνον ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ λεγομένη οἰκογενεῖᾳ, καὶ διάδοχον νόμιμον τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου ἀνεγνώρισαν, καὶ αὐτὸν Μεγαλειότητα, καὶ Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα, καὶ τῶν Ὁθωμανῶν Αὐτοκράτορα διεκηρύξαντο, καὶ διὰ τοῦ Sire πολλάκις τὸν Padichah ἐπεφώνησαν. Περιεργείας δὲ χάριν σημειωτέον ὅτι μέχρι τῆς σήμερον, πρὸς ταῖς ἄλλαις ἐπικλήσεσι καὶ ἐπιθέτοις τοῖς στομαφώδεσι, οἷς τὸν Σουλτάνον προσαγορεύουσιν οἱ Τούρκοι, ἐστὶ καὶ τὸ

κατεπειγόντως ἀναγκάσιων γνώσεων, ὧν ἄνευ οὐκ ἂν ἀνθρωπός τις ὀνομάζοιτο, ξυμπεριέχουσαν, καὶ αὐτῶν τῶν διαφορῶν τῆς ἰατρικῆς ἀπεράντων ἐπιστημῶν τὴν διδαχὴν, ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον διατεθεῖναι διαταζάμενος.

Οὕτως οὖν τῆς Σχολῆς βαθμηδὸν προαχθείσης, καὶ δοκιμωτέρους σχετικῶς ἰατρούς, οὓς καὶ πτυχίῳ ἐπισήμῳ, διδάκτορας τῆς ἰατρικῆς, τὰς ἀκαδημακῶς συνήθεις δοκιμασίας ὑποστάτας, ἀνηγόρευσαν, οἱ πρὸς τὴν ἐκπολίτευσιν τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀξέστως, τοὺς μὴ Μουσουλμάνους, τῶν Τούρκων παιδῶν τῶν ἀντόχρημα ἑαυτῶν καὶ τῆς ἀνθρωπότητος κατωτέρους καὶ τῶν αὐτῶν ἀστυκῶν δικαιωμάτων

چكيا (houunkiar), ὅπερ σημαίνει δῆμιος, ἐκ τῆς λέξεως houn وچ και τῆς καταλήξεως چك, τῆς τὴν ἐνέργειαν δηλωτικῆς, παραγόμενον. Τοῦτο δὲ οὐχ' ὑπονοεῖ τὸν Σουλτάνον πράγματι δῆμιον εἶναι, ἀλλὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου αὐτὸν ἔχειν, τὸν ἀνώτατον κράντορα, τὸν καὶ ὡς διάδοχον καὶ αὐτοῦ τοῦ προφήτου Μωάμεθ, βασιλέα ἐνταυτῇ καὶ Καλίφην, ὅπερ ἐστὶ, πολιτικὸν τε καὶ θρησκευτικὸν ἀπάντων τῶν πιστῶν ἄκρον ἄρχοντα ὄντα καὶ νομιζόμενον. Ἐκ τούτου βῆδιον ἐστὶν εἰκάζειν, τὸν Σουλτάνον, πᾶν ὅ, τι ἂν βούλοιο, τελεῖν δύνασθαι, ἐπὶ τοῦ ὅλως φιλοθρήσκου αὐτοῦ λαοῦ, τοῦ αἰεὶ, τοῖς ὑψηλοῖς διατάγμασιν αὐτοῦ, κλειστοῖς τοῖς ὄμμασι, καὶ κεκλιμένῳ ταπεινῷ τῷ αὐχένι ὑποταττομένου, καὶ ἐν ταῖς μάχαις, ὑπὲρ πίστεως μὲν, οὐχὶ δὲ ὑπὲρ πατρίδος, ἀσμένως θνήσκοντος, ἑαυτὸν μακαρίζοντος, ὡς μάρτυρα ὄσιν ἐν τῷ πέραν τούτου, τῷ ἐτέρῳ ἀληθεῖ τῶν βίων, τοῖς ἀνεκλαλήτοις τῶν ἀγαθῶν ἐκεῖσε ἀνταμφηθσομένου, καὶ οὕτως ὑπὸ τῶν ἐπιζώντων ἐπικαλουμένου.

* Ἄλλως τῆς λέξεως χουνκιάρ (چكيا) παραγομένης, βέλτιον ἂν εἶη, ὡς ἐξῆς : ἡ چكيا εἶοι ἂν βράχυνσις τῆς περσικῆς, چك وچ وچ چك, κύριος, κτήτωρ, ἐξουσιαστής, وچ ἀναφορικὸν μόριον, ὅπερ ἐστὶ λεξίδιον, ὅπερ μόνον μὲν ὄν, πάσης σημασίας ἀμοιρεῖ, ρίζη δὲ τινι ἐνούμενον, ὡς وچ και τοῖς παραπλησίσι, ἀναφορᾶς ἰδέαν ἐκφράζει, καὶ τὸ چك αὐξηνητικὸν μόριον· τοῦτο δ' ἐστὶ κατάληξις, προστιθεῖσα ἔννοιαν τινὰ ἐπιτατικὴν τισι λέξεσιν, οὕτως, ὡς τὰ ἀρχί, μάλα, πάνυ, κτλ. Συνεπῶς τούτοις ἡ چك وچ وچ چك σημαίνει ὕψιστος κύριος, μέγας δεσπότης, πολλῶν θεραπόντων καὶ πλούτου κτήτωρ, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνωτάτου ὄντος παντοδυναμίαν, ἢ ἀπλῶς τὸν Θεὸν δηλοῖ, ὡς αἱ λέξεις وچ وچ وچ وچ μόναι ἐν χρῆσει γιγνόμεναι· πρὸς δὲ παραδείγμα, ἔστω τὸ ἐξῆς وچ وچ وچ وچ Θεός, وچ وچ وچ وچ, ὁ τοῦ ξύμπαντος ἀνωτάτος Κύριος. Τελευταῖον αἱ λέξεις وچ وچ وچ وچ وچ, τῆς αὐτῆς παραγωγῆς καὶ συνώνυμοι οὖσαι σημαίνουσι κύριος, δεσπότης, κτήτωρ, καὶ αἱ ἐν τῇ ἀραβικῇ ἰσοδύναμοι εἰσὶν وچ وچ وچ وچ ὡς καὶ τῇ ἀρχαίᾳ τουρκικῇ وچ وچ και ἐν τῇ νεωτέρᾳ وچ وچ.

ἀναξιούς οιομένων, καὶ οὕτω πολιτευομένων πρὸς αὐτούς, οὐχ' ἄλλως ἢ ἀπίστους (*), καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐπισήμοις ἐγγράφοις ἀποκαλούντων, ἢ ἐπενέργεια θαυμασία ἀληθῶς ἀπέβη, ἐπειδὴ τὸ περιφρονητικὸν ἐπίθετον guiaour, καὶ τὸ εἰς οὐσιαστικῷ ὀνόματος ὕψος ἀναχθὲν ὅλως ἐν τῇ Σχολῇ ἐπὶ πεινῇ αὐστηρᾷ ἐξωστρακίσθη, καὶ οἱ μαθηταὶ οἱ Τοῦρκοι, σὺν τοῖς χριστιανοῖς πάσης αἰρέσεως καὶ τοῖς Ἑβραίοις οἰκειωθέντες καὶ ἀδελφοποιηθέντες, αὐτούς ἠγάπησαν καὶ ἐτίμησαν, καὶ τῆς Σχολῆς, ἀνθρωπότεροι ἑαυτῶν καὶ ἀληθοῦς παιδείας καὶ ἠθικῆς ἐπισήμου καὶ λογίας μέτοχοι, ἐξεληθόντες, τὴν ἰσότητά καὶ ἀδελφότητα πάντων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ σκῆπτρον βιούντων καὶ συνεργαζομένων λαῶν, ἐν αἷσι ἰατροὶ εἰς τοῦπιόν εἰσήρχοντο οἰκίαις, κυρήττοντες, καὶ ἔργῳ τε καὶ λόγῳ διδάσκοντες, καὶ τὰ ἀτίθασσα τῶν συμπολιτῶν ἤθη καὶ ἔθιμα ἐξημεροῦντες, οἱ πρῶτοι τῆς ἰσοπολιτείας παρ' ἡμῖν δραστήριοι καὶ ἀποτελεσματικοὶ ἐγένοντο ἀπόστολοι. Καὶ ὅπερ ὀρισμοὶ βασιλικοὶ καὶ ποιναὶ κατ' ἐπιφάνειαν καὶ εὐφημίαν δικαστικαὶ διαπραχθῆσθαι οὐκ ἠδυνήθησαν, τοῦτο ἰατρῶν εὐπαιδευτοὶ καὶ πεφωτισμένοι παῖδες διεπράξαντο κατὰ μέρος. Οὕτω τὴν τοῦ μεγαλοφροῦς ἀναμορφωτοῦ ἐκείνου Μονάρχου σύνεσιν καὶ ἀγχίνοισιν, τοῦ τὸ ἄριστον τοῦτο τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μέσον ἀνευρόντος καὶ

(*) Κακῶς μεταφράζουσι τὸ διάσημον γκιαούρ, δι' οὗ οἱ Τοῦρκοι τοὺς χριστιανούς ἢ μᾶλλον τοὺς μὴ μουσουλμάνους ἀπεκάλουν, καὶ μέχρι τοῦδε ἀποκαλεῖν ἔστιν ὅτε φιλοῦσι, ἐπειδὴ ἡ λέξις گور (guevr) ἐξ οὗ ἡ guiaour (گور), ἐκ τῆς ἀραβικῆς كافر (kufur), ἣτις τὸναντίον τῆς πίστεως εἰς τὸ ἐνιαῖον τοῦ Θεοῦ, τὴν κλήσιν τῶν Προφητῶν, καὶ τὸν ἱερὸν νόμον δηλοῦσα, ἐξ ἧς ἡ گور (Κιαφίρ), παράγεται, λέξις, δι' ἧς ὡσαύτως οἱ Τοῦρκοι τοὺς μὴ μουσουλμάνους — χριστιανούς καὶ λοιπούς — περιφρονητικῶς πως τιτλοφοροῦσι, τῆς πρὸς τούτοις καὶ « στεγαστῆς » σημαίνουσης, ὡς τοῦ τῷ Μωαμεθανισμῷ μὴ πιστεύοντος, τῇ αὐτοῦ ἀπιστίᾳ στεγάζειν, καὶ οὕτω κρύπτειν καὶ ἀφανίζειν τὴν ἀληθῆ πίστιν πειρωμένου, ἀτρεχῶς τῇ λέξει « ἀπίστος » ταυτοσήμου οὐσης, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ گور (Kiafir) διεφθαρμένον παραγόμενον λεξάριον, ἀλλ' ἐκ περσικῆς λέξεως, ἣτις σημαίνει πυρολάτρη, ἐπεὶ καὶ ἡ گور (guebr) λαὸν τινα, τὸ πῦρ λατρεύοντα δηλοῖ. Ἐν δὲ ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἰνδίασι νομάς τις καὶ ληστρικὴ φυλὴ ὑπάρχει, ἣν περ ὡσαύτως, οἱ ἐκείσε Μουσουλμάνοι گور (guebr) καλέουσι· καὶ ἐκ ταύτης οὖν τῆς διεφθαρμένης περσικῆς λέξεως, τοὺς χριστιανούς οἱ φανατικοὶ Τοῦρκοι گور (guiaour) ὠνόμασαν.

αϊσιώς εἰς ἐφαρμογὴν καὶ πέρας ἀγχιόντος, θαυμαστέου καὶ εὐλογητέου.

Ἀπὸ τοῦ 1830^{ος} μέχρι τοῦ νῦν, ἀνευδότης ἐν τῇ Σχολῇ τῇ ἀναμορφωτηρίῳ καὶ τῇ πρώτῃ ἀληθῶς ἐπιστήμονι ταύτῃ εὐδοκίμως ὄλον ἤμισυν αἰῶνα διδάξας, τὸ πρῶτον μὲν φυσικὴν, εἶτα δὲ ἀνατομικὴν, καὶ τελευταῖον ἀποκλειστικῶς ἐξωτερικὴν παθολογίαν καὶ κλινικὴν, τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ ἄρχοντος ἔθνους ἐπὶ τὰ κρείττω ἀνάπτυξιν, ξυνετέλεσεν ὁ Κωνσταντῖνος, ὑπὸ τῶν φοιτητῶν ἀγαπηθείς. Τῆς δὲ πρὸ μικροῦ σκιαγραφείσης ἀμυδρᾶ τῇ γραφίδι ἐποχῆς, σώζονται τὰ ἐξῆς χειρόγραφα αὐτοῦ ποιήματα, 1^{ον}: Σκέψεις τινες περὶ πανώλους, 2^{ον}: Mémoire sur l'état de la Médecine en Europe.

Τῷ δὲ 1836^{ος}, τῇ 16/28 Ἰουλίου, μέλος τοῦ νεοσυστάτου ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου ὀνομάζεται. Κατὰ δὲ τῆς συστάσεως τοῦ λοιμοκαθαρηρίου καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, μεγίστη τότε ἀντετάγη παρὰ τῶν ἰσχυροτάτων τῶν Ὀθωμανῶν Κληρικῶν (Οὐλεμάδων) ἀντίπραξις, ὡς ταῖς βιάσει τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ὡς πρὸς τὰς περὶ εἰμαρμένης ἐπικρατούσας δῆθεν δοξασίας, ἀντικρυς ἀντικειμένων κατ' αὐτάς γάρ, παντὶ μουσουλμάνῳ, πᾶσα προφύλαξις πρὸ παντός τοῦ, ἐκάστη ἀνωθεν, θεῖα τι καὶ ἀφεύκτω μοίρα, προωρισμένου, καὶ κατ' αὐτοῦ ἀντίστασις διαρρήδην αὐστηρῶς ἀπαγορεύονται. Ὁ δὲ Σουλτάν Μαχμούτ, τούτου αἰσθόμενος, τὸν ἄκρον τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἀρχιερέα καὶ ἰθύντορα, τὸν Cheh-ul-islam ἐπικαλούμενον, εἰς τὰ Ἀνάκτορα μετακαλεῖται. Τοῦτον δὲ εὐσεβιάτως προσκυνοῦντα, ξυνοφρυωμένῳ τῷ προσώπῳ καὶ βαρεῖα τῇ φωνῇ, αὐστηρῶς διατάττει, ἐν τρισὶν ἡμέραις τὴν παντὶ νόμῳ πρὸς καθιέρωσιν ἀναγκασίαν ῥήτραν (φετφάν) ἀπαιτεῖ, ἧς περ ἐν τῇ ἄνω ὀρισθεῖσῃ προθεσμίᾳ μὴ ἀνευρεθείσης καὶ μὴ ἐπιδοθείσης, τὸν τῆς θρησκείας τοῦτον ἄκρον ἀρχηγόν, τῇ ἐσχάτῃ τῶν ποινῶν, εὐθύς τιμωρῆσαι ἀπειλῶν. Οὐ μετὰ τριήμερον, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἤδη ἐνεχειρίζετο ὁ Σουλτάνος παρ' αὐτοῦ τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως, τρόμῳ καὶ φόβῳ προσιόντος, τὸν τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὴν αὐτοκρατορίαν ξύμπασαν ἀπὸ τοῦ ὀλεθρίου ἐκεῖνου λοιμοῦ ὡς ἐκ θαύματος ἄρδην ἀπαλλάξαντα, ἱστορικὸν ἐκεῖνον φετφάν, οὗ τὴν ἔννοιαν, ὡς λίαν περιέργου ὄντος, ἐνταῦθα ἀνελιξαι ξυγχωρηθῆτω μοι.

Τῶν ἐπισήμων τίτλων καὶ πομπωδῶν προσιμίων ἀφαιρεθέντων, ὡς περιττῶν, ἔχει οὕτως ἡ ῥήτρα.

« Αἱ θεόπνευστοι τῆς ἀγίας θρησκείας, καὶ τῆς θεολογίας ἀλάθηστοι
« βίβλοι ἀποφαίνονται, τὸν θεὸν τὸν μέγαν, οὕτως ὡσπερ ἄνευ ἀνάγκης,
« τὸ σύμπαν ποιήσαντα, τοῦτο ὡσαύτως καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐξαφανίσαι
« δύνασθαι. Καὶ ὅμως, ὡσπερ τὰ σημαντικώτερα τοῦ Κορανίου χωρία
« ἐναργῶς ἀποδεικνύουσιν, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μακροθυμίας καὶ προνοη-
« τικῆς αὐτοῦ ἀγαθωσύνης, ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ γιγνόμενά τε καὶ
« ὀρώμενα, πρὸς ἄλληλα οὕτως ἀλληλουχῆσαι καὶ ξυνδέσθαι, ὡσπερ τὸ
« αἰτιατὸν πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα· ἡ δὲ τοιαύτη ἀναγκαία ἀλληλουχία καὶ
« ξυνάφεια ποιεῖ τό, τινὰ μὲν τῶν πραγμάτων, τὴν τῶν μὲν ὑπαρξιν
« προκλεῖν, ἄλλα δὲ τὴν ἀνυπαρξίαν καὶ ἐξαφάνισιν τῶν δὲ. Τοιαύτη
« δ' ἐστὶ καὶ ἡ σχέσις, ἡ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν δέησιν τῆ σωτηρίας συνάπτουσα,
« τὸ ἀμάρτημα τῆ παιδεία, τὸ ἐσθίειν τῷ κόρῳ, τὸ ὑδωρ τῆ δίψῃ. Ἐν τῇ
« παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ, ὁ πλάστης, εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατ' ἂν τὰ ἐν τῷ
« κόσμῳ ὄντα τῶν τῶν ἐξωτερικῶν δράσεων καὶ ἐπενεργειῶν ὅλως
« ἀπαλλάξαι· καὶ ὅμως, τοῖς πράγμασιν ιδιότητος ἐνεφύτευσε, ἅς
« ὁ ἄνθρωπος σπουδῇ ἀποφεύγει ἠνάγκασται, ἀρμοδίους τοῖς μέσοις
« χρώμενος, τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ θελήσεως πρὸς τὸ τὰ ἀποτελέσματα
« ἐφιστᾶναι μὴ παρεμβαλλομένης, ὡσπερ τοῦτο ξυνέβη τῷ προφήτῃ
« Ἀβραάμ. Τῆς δὲ τροφῆς ἀναγκαίας οὔσης πρὸς ξυντήρησιν τοῦ ἀτόμου,
« ὁ ταύτη χρῆσθαι ἀποποιούμενος, ὡς δῆθεν τοῦ κρέατος ζῶν ἀνήκοντος,
« καὶ τούτου γεύσασθαι ἀποτροπιαζόμενος, ὅπερ ἄλλως ἂν διατίθειτο,
« καὶ οὕτω πείνης ἂν λιμοκτονοίη, ἀνευδοιάστως κακουργοίη ἂν οὗτος.
« Ὅταν δὲ τὰ ἀποτελέσματα, οὐχ οὕτως βέβαια ὦσιν, ὡς τὰ τῆς
« ἀπάσης τροφῆς καθόλου ἀποχῆς, ὡς ἐν τοῖς φαρμάκοις, ὧν τὰ ἀποτε-
« λέσματα μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσταθῆ ἐστίν, ὁ μὴ τούτοις ἐν ἐπικαίρῳ
« χρώμενος, οὐ κακουργεῖ μὲν, αἱ δὲ τῆς ἱερᾶς θρησκείας ἡμῶν βίβλοι
« ἀποφαίνονται, ὅτι καὶ ἂν τούτοις χρῶτο, τῷ ὀρθῷ λόγῳ καὶ τῇ φρονήσει
« ὑπέκκοιεν. Οἱ ἐν ταῖς βίβλοις τῶν Tessavouf (تصوف) εἶπουν τῶν ἐμπε-
« πνευσμένων, ὑπὸ τοῦνομα Moussterihin (مستترهين), εἶπουν τῶν ἡσυχα-

« στῶν παριστάμενοι, (οὔτοι δὲ, εἰσὶν οἱ τῆς θείας παντοδυναμίας τὰ
 « ἐνδότερα παρεισδύσαντες, εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀφοσιώσεως ἀφικόμενοι)
 « δύναιντ' ἂν ἔστιν ὅτε, τὴν ἑαυτῶν ἀτομικότητα, ἀπάσης συμπλοκῆς
 « σχέσεως τοῦ αἰτίου πρὸς τὸ αἰτιατὸν τοσοῦτω ὡς πρὸς τὰ πράγματα, ὧν
 « τὰ ἀποτελέσματα βέβαιά ἐστιν, ὅσα ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἀπαλλάξαι. Ἄλλὰ
 « τοιαύτη κατάστασις οὐ παντὶ ἀρμοστέα, ἐπειδὴ ἐξ εἰδικῶν συνθηκῶν,
 « ὧν ἄνευ, ἡ τοιαύτη οὐχ ὅλως παραδεκτέα, ἐξήρτηται. Διὸ δὴ καὶ ἡ
 « βίβλος τοῦ Tebyin-ul-Maharrim (تبيين الحارم) περὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν
 « ἀποτρεπομένων, ἀποφαίνεται, ὅτι οἱ μὴ ἅγιοι οἱ εἰς προσκύνουσιν τῶν
 « ἁγίων τόπων ἐξιόντες, καὶ τὰ ἐφόδια μὴ ξυμπεριλαμβάνοντες, τὴν ζωὴν
 « τὴν ἑαυτῶν εἰς κίνδυνον ἐκτιθέασιν. Ὁ δὲ Ἰμάμης Ghazali ἐν τῇ αὐτοῦ
 « βίβλῳ, τῇ ἐπονομαζομένῃ Ehyal-ul-Ouloum (احياء العلوم) « Ζωοποιή-
 « σις τῶν ἐπιστημῶν » προκηρύττει, ὅτι « τὸ τῆς πρὸς τὴν προσκύνουσαν
 « ὁδοῦ ἄνευ ἐφοδίων ἀψασθαι, ἀτρεκῶς ἀπηγόρευται, δύο περιστάσεων
 « ἐξαιρουμένων, ὧν ἡ μὲν ἐστὶ τὸ Moudjahédé (جهاد), ὅπερ ἐστὶν ἡ
 « τοῦ σώματος ἄσκησις εἰς τὸ τὴν αἰστίαν φέρειν, οὕτως, ὥστε τὴν πείνην
 « τὴν καρδίαν μὴ συνταράττειν, ἡ δὲ, ἡ ξυνήθεια τοῦ βοτάνοις τρέφεσθαι·
 « αὗται δ' αἱ περιστάσεις τοῖς τελείως μόνον ἀφοσιωμένοις ἀρμοσταί
 « εἰσιν, οὗς Ἀράβων παῖδες Moutevekilini Kiamilin (متوكلين كاملين)
 « καλέουσι. Οὕτως ἡμῖν τοῖς πιστοῖς, τοῖς τοῦ προφήτου Μωάμεθ
 « ὀπαδοῖς ἐναπόκειται συνεπῶς, ἐν παντί, πρὸς τὰ ἰδιάζοντα μέσα
 « προστρέχειν, ἐσαεὶ τελεία ἀφοσιώσει, ὅσον σθένος, πρὸς τὸ θεῖον
 « ἐμπνεόμενοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ δύναμις τοῦ πρὸς τὰ μέσα προσφεύ-
 « γειν, καὶ τούτοις ἀποτελεσματικῶς χρῆσθαι, ἐστὶν ἀκραιφνῆς ἀπόρροια
 « τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς συγκαταβάσεως τῆς θείας, καὶ ὁ τρόπος
 « οὗτος τοῦ ἐνεργεῖν οὐδόλως ταῖς ἀρχαῖς τῆς πρὸς τὸν Κύριον τελείας
 « ἀφοσιώσεως ἀντιβαίνει. Ὁ δὲ περικλεῆς Ἰμάμης Fehr-ed-din Razi,
 « ἐν τῇ τῶν Ihtiyarat (احتياجات), τὰ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως ἀποτελέ-
 « σματα ἀνυψῶν, ἀποφαίνεται, ὅτι τῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως μὴ δυνα-
 « μένης, οὔτε μικρόν, ταῖς τῆς θείας Προνοίας βουλαῖς ἀντιστῆναι, καὶ
 « ταύτας οὐδόλως περιορίζειν, τῷ ὀρθῷ καὶ ὑγιεῖ λόγῳ ἐναντίον ἐστὶ τὸ τὴν

« θείαν παντοδυναμίαν προβάλλειν, πρὸς τὸ μὴ ἐσθίειν τὸν πεινῶντα, καὶ
« μὴ πίνειν τὸν διψῶντα, καὶ μὴ φαρμάκοις χρῆσθαι τὸν νοσοῦντα, καὶ
« τὰς εὐνόους στιγμὰς μὴ ἀναζητεῖν τὸν ἐπιχειρήσειός τινος ἀπτόμενον.

« Ἡ οὖν τοσάκις τὰς τοῦ ἑθνωμανικοῦ κράτους ἐπαρχίας κατερημώ-
« σασα νοσηρὰ μάλιστα, εἰς ἐκείνην τὴν τῶν νούσων, κατὰ τοὺς
« δοκιμωτέρους τῶν ἱατρῶν ἀνήκει τάξις, τὴν τῶν διὰ τῆς ἐπαφῆς
« διαδοσίμων, ἅς καὶ λοιμῶδεις ἰδίαι ἱατρῶν παῖδες ἀποκαλέουσιν, διὰ τὸ
« τὸν λοιμὸν αὐτὸν τὴν πρωτίστην τῶν οὕτω διαδοσίμων νούσων εἶναι.
« Τοιαῦται δὲ τινες εἰσὶν ἡ λέπρα (;) ἡ εὐφλογία, κτλ. Λόγος τις
« (Hadiss $\omega\lambda\lambda$) τοῦ Προφήτου ὑπὸ τοῦ Bouhari (س) ξυνηλεγμένος,
« διατάσσει τῷ λεπρῷ οὕτως ὡς τῷ λέοντι προσφέρεσθαι, οἱ δὲ ἔρμη-
« νευταὶ λέγουσι τὴν λέπραν (*) διαδόσιμον, ὡς τὸν λοιμὸν καὶ ἄλλην
« οἰανδήποτε τοιοῦτου εἶδους νόσον εἶναι, ξυγχωρήσαντες ταύτης σπουδῆ
« προφυλάττεσθαι.

« Ἔστι δ' ἀληθές, ἕτερον hadiss ἡμ αἰνεῖν, μὴ προσήκειν ἐκ
« τοῦτου λογικῶς συμπεραίνειν, τὸ περὶ ἐνὸς τινος λεγόμενον, ἅπαντι
« τῷ γένει, ὥπερ τουτὶ ἀνήκει, ἐφαρμοζέσθαι δύνασθαι. Ἄλλ' ὁ
« κανὼν οὗτος οὐκ ἀλλαγῶι ποι σκοπεῖ προφανῶς ἢ εἰς τὸ ἀποτρέψαι

(*) Τοῦτο τὸ τὴν λέπραν, καὶ λέπραν τῶν Ἑλλήνων πρὸς διάκρισιν τῆς λέπρας τῶν Ἀράβων, ταύτης τῆς ἐλεφαντιάσεως οὐσης, ὑπὸ τῶν ξυγχρόνων δερματοπαθολόγων ὀνομαζομένην, διαδόσιμον διὰ τῆς ἐπαφῆς, ἢ ἄλλου τινος τῆς μεταδόσεως μέσου εἶναι, ἐσφαλμένον, κατὰ τὴν τῶν νεωτέρων ἱατρῶν τῶν ἐν ταῖς δερματοπαθείαις εἰδημόνων, κρίσιν, ὅπως ἐστὶ, τὴν νοῦσον ταύτην τὴν δερματικὴν, τὴν κατὰ τὰ ἐκ τῶν παρανόων καὶ δεισιδαιμόνων σταυροφοριῶν ἀνήκεστα δεῖνὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ ὑπὸ τῆς βαρβαρότητος τῶν ὠμῶν εὐρωπαϊῶν στιφῶν, ἐπὶ τῶν ἡμετέρων μάλιστα τόπων θεομηνίας δίκην, ἐνσκήψαντα, γεννηθεῖσαν, καὶ μέχρι τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν, ἐν τισὶ τῆς ἐσχατίας τῆς Εὐρώπης τοῖς ἐναλίσις μάλιστα μέρεσι, καθ' ὅλα χωρία ἐνδημοῦσαν, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν Χρυσούπολιν, πέραν τοῦ Βοσπόρου, ἀντικρὺ τοῦ Ἄστεως, παρὰ τῇ τῆς Ἀ. φρουρᾶς κεντρικῇ νοσοκομείῳ, καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ, ἐν ἰδιαιτέρῳ οἰκήματι Minskin-hanó (λεπροκομείῳ) καλουμένῳ, καὶ ἐν ὄλαις εὐαρίθμοις οἰκογενεαῖς διατηρουμένῃ, γλίσχρως ὑπὸ τῆς Α. Κυβερνήσεως διατρεφομέναις, ὡς τῶν ἀπόρων λεπρῶν, ἀκρίδων δίκην, ἐπὶ τῶν περιεργείας χάριν, ἔστιν ὅτε ἐπισκεπτομένων ἱατρῶν τε καὶ ἄλλων ξένων φωναῖς καὶ δεήσεσιν ἐπαιτούντων, ἐπιπιπτόντων, διὰ τῆς κληρονομικῆς μόνον ὁδοῦ ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα, μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοῦ μεσαιῶνος,

« τοῦ ἐκ τῶν γενικοτήτων ἀυθαιρέτους καὶ ἀδικαιολογήτους ἐφαρμο-
 « γὰς κατὰ πᾶν εἶδος ποιεῖν. Οὕτω τὰ δύο ταῦτα τὰ χαδὸς ὅλως
 « ξύμφωνα συμβιβάζεται, καὶ ἀντίφασις ἐν τούτοις οὐκ ἂν εὔροιτο.
 « Τοῦτο δὲ τέλεον, ἀπὸ τοῦ περικλύτου ἰμάμη, τοῦ ἐκ τῶν Hanefiéd-din,
 « ibn-i Nudjéim (حنيفة بن أبي نعيم) τοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ βίβλῳ, τῇ Esbah
 « ve hazâir (اسبا و حظائر), « αἱ ἀμφιβολίαι καὶ αἱ σκέψεις », ἐπι-
 « γραφομένη, λέγοντος, ὅτι οἱ περιφημότεροι διαλεκτικοὶ ἀνογνωρίζουσι,
 « σειςμοῦ τὴν γῆν ἐκβάθρων συσσειόντος, ξυγκεχωρεῖσθαι τοῦ οἴκου, οὐ ἂν
 « εὔροιτό τις, ἐξελεθῆν, καὶ οἶκον ἐτοιμόρροπον τὸν διαβαίνοντα τὸ βῆμα
 « ἐπιταχύναι, καὶ μέχρι τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὴν τῶν ἰατρῶν συμβουλήν, τῶν
 « ἀποτρεπόντων, λοιμοῦ ἐνσκήψαντος, εἰς τὴν ἀγοράν προβαίνειν, ἀποδείκ-
 « νυται (ve men écladileti edalleti alla meshrou-i-eti-ul-deva ve teha-
 « zouri fi eyammull veba-i-min oumouri evsabahouzzak-ul attiba-i
 « ومن الادلت على مشروعية الدواى والتكزى في ايام الوباء من امور اوصها
 « حزاق الاطباء), ὁπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον· τοῦ λοιμοῦ που ἐπιδημοῦν-
 « τος, τὸ ἀσχολιῶν τινῶν τῶν τοὺς ἀνθρώπους ξυγκρωτίζουσῶν ἀπέχειν,
 « καὶ τῶν ἀρμυδιῶν φαρμάκων πρὸς θεραπείαν χοῦσθαι, κατὰ τὰ
 « τῶν δοκιμῶν ἰατρῶν παραγγέλματα, τοῖς ἱεροῖς τοῦ ἁγίου Κοραίου
 « νόμοις μὴ ἀντιβαίνειν, τῷτο ἐκ τῆς ῥήτρας ταύτης καταφαίνεται.
 « Συνελόντι δὲ φάναι, πρόδηλόν ἐστιν ὅτι ἡ τῆς ὑγείης προφύλαξις
 « μέριμναν ἀπαιτεῖ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ξυντήρησιν, ὅτι ἡ τοῦ
 « σώματος ξυντήρησις ἐστὶ ἡ πρωτίστη τῆς τοῦ πληθυσμοῦ αὐξήσεως

πρὸς θνεῖδος τῆς τούτου βαρβαρότητος, σωζομένην. * Ἐν τισὶ δὲ νησιώτισι πρὸ πάντων χώραις, ὡς ἐν Χίῳ, Κρήτῃ, κτλ. οἱ λεπροὶ χωρία τινα δλόκληρα ἀποτελοῦσι, ἐν δὲ τῇ ἐν τῷ Χαϊδάρ-Πασσᾷ κυπριασῶνι λεπροκομείῳ, γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν λεπρῶν ὑπαρχόντων, καὶ ἀλλήλοις κατὰ τὸν νόμον τὸν ἰσλαμικόν, τὸν αὐστηρῶς διατάττοντα, ἅπαντα ἀνθρωπον οὐδόλως καὶ οὐδέποτε ἀγαμον βιοῦν προσήκειν, μετ' ἀλλήλων εἰς γάμου κοινωνίαν ἐρχομένων, ἀπ' ἀρχῆς μὲν τὸ φαινόμενον ὑγιᾶ τέκνα παράγουσιν, ἔπειτα δὲ τὴν ἐφηβικὴν μόλις παραλλάξαντα ἡλικίαν, τὰ δυσεχθῆ τῆς λέπρας ὀγκώματα, τὰ μετὰ τινα ἔτη φλογιζόμενα καὶ ἐμπυούμενα καὶ τὰ ἄκρα πρὸ πάντων φθείροντα, ἃ καὶ ὑπ' ἀνασθησιας καταβαλλόμενα, αὐτομάτως ἐκκοπτονται, οἰκτρὸν καὶ ἀπεχθές θέαμα τοῖς θεωμένοις παρέχοντα, μέχρις οὗ τῆς λύμης καὶ τὰ ἔσω τῇ ζωῇ ἀναγκαῖα ὄργανα προσθαλούσης, τοῦ ἀβιώτου βίου ἀπαλλάττονται τέλος οἱ τάλανες λεπροί.

« αἰτία, καὶ αὕτη, τὴν ὑλικὴν εὐπορίαν, τὴν τοῦ ἐμπορίου πρῶσον,
« καὶ τὴν τοῦ κράτους οἰκονομολογικὴν δύναμιν αὐξάνει. Οὐδὲν δὲ τὸ
« βλαβερώτερον ἂν εἴη κοινωνία τιμὴ, ἢ τὸ καθορᾶν γενεάς πλήρεις
« ζωῆς ὀλοκλήρους, ὡνπερ ἡ συντήρησις τοῦ κράτους ἐπισπερ-
« χεστέρα μέριμνα ἂν εἴη, ὑπὸ τῆς νόσου ἐξαφρηνιζομένης. Καὶ τοῦτο
« δὲ ἀναμφισβήτητόν ἐστιν, ὅτι αἱ φυσικαὶ προδιαθέσεις, κατὰ τὴν τῶν
« ἐμπείρων ἰατρῶν γνώμην, μέγα συνεισβάλλουσιν, εἰς τὸ τὰς νόσους
« ἀναπτύσσεσθαι· ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πείρας γνωστόν ἐστιν, ὅτι ὑπάρχει
« μέσα, τὰ τὰς σωτηρίους τοῦ ἀνθρώπου προδιαθέσεις, τὰς ἀπὸ τῆς
« νόσου σωζούσας, προφυλάττοντα. Ἀνάγκη ἄρα, τοῖς προφυλακτικοῖς
« χρῆσθαι μέσοις, πεποιθότα, τὴν τῶν μέσων τούτων, οἷς ἂν τις προσ-
« δράμοιεν, ἐνέργειαν, αἰεὶ τῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς ἐξαρτᾶσθαι, καὶ τοὺς
« ἀφροσιώσεως τῆς τελείας μετόχους, λέγοντας, τοῦ λοιμοῦ προφυλάτ-
« τεσθαι μὴ ἐξεῖναι, ἐκτὸς τῶν ὀρθοφρονούντων θεωρεῖν, καὶ πρὸ
« πάντων, ἐπειδὴ, ξυμβουλίου μεγάλου ἐν τῇ Ἵψηλῇ Πύλῃ πρὸ μικροῦ
« συγκροτηθέντος, οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν Οὐλεμάδων ἀπεφάνθησαν
« διαόρηθην, ὅτι, ὡς ἐν τῷ Chériat νενόμισται, οὐκ ἀνάρμοστον, κατὰ
« τοῦ λοιμοῦ εἰς μέσα προφυλακτικὰ προστρέχειν. Ἐπὶ τῇ βᾶσει ταύτῃ
« φετῶς ἐξεδόθη, λέγων, ὅτι ἐπὶ τινος χώρας, τοῦ λοιμοῦ ἐνσκήψατος,
« ἄτοπον οὐκ ἔστι, τὴν θεομηνίαν φεύγοντα, καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ
« εὐσπλαγγίαν προστρέχοντα, τοῖς προφυλακτικοῖς χρῆσθαι μέσοις.
« (Bir beldéyé taoun issabet idoup, hak soubhanehou, ve Taállá
« hazretlerinín kahrindan lutfuné iltidjailé esbab téhafuza teche-
« bous etmekdé beiss yokdur. بر بلاديه طاعون اصابت ايدوب)
« حق سگان و تعالی حضرتلرينك قهرندن لطيفه التجا ايله اسباب
« تحفظه تشبث ايتكدد باعس يوقدر).

« Κατὰ συνέπειαν τούτου, ὁ γαλινότατος καὶ σεβαστὸς Ἄναξ καὶ
« Κύριος ἡμῶν, ὁ μέγας Padishah, ὁ τὰς τῶν δύο Ὁμάρ ἀρετὰς ἐνῶν
« ἐν αὐτῶ, ὁ ἀναμορφωτῆς τοῦ αἰῶνος, ὁ ἐπικυρωτῆς τῆς δόξης
« τῶν τῆς πίστεως ἀθανάτων στηλῶν, ὁ Χαλίφ τοῦ Προφήτου τοῦ Θεοῦ
« τοῦ σύμπαντος, ὁ φωτεινὸς ὡς ἡ ἀστραπή, οὗ ἡ δόξα ἐν τῷ σώματι

« αὐτοῦ εἴη αἰώνιος μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς δευτέρας παρουσίας καὶ
« τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, τῇ τοῦ θεοῦ ἀγαθότητι καὶ εὐσπλαγγνίᾳ
« θηρῶν, καὶ μόνον μέλημα ἔχων τῇ τοῦ κράτους καὶ τῶν λαῶν
« αὐτοῦ ξυνηρήσει καὶ εὐδαιμονία ξυμφέρειν, διατάξατο, τὰ ὑπὸ
« τῆς χρονίας πείρας, ὡς σωστικά ἐνδειχθέντα μέσα, τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα
« καθάρσεως (Quarantaine) γνωστά, ἅπερ ἀληθῶς ἐκ τινων μέτρων
« καθαριότητος καὶ φαρμακεύσεως συνίσταται, καὶ ἠθέλησεν ἀμέσως,
« ἅπαν τὰ ταῦτα ἐκπληροῦν διαπραξάσθαι, συμφώνως τῷ τε τοῦ
« Chéri-Cherif ἱερῷ Νόμῳ καὶ τοῖς ἐθίμοις καὶ ἤθεσι τῶν κατοίκων.
« Εἰδικὸς δὲ ὡς πρὸς ταῦτα δημοσιευθήσεται κανονισμὸς. Πάντες, οἱ καὶ
« ἀχροθιγῶς ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου φωτιζόμενοι, εὐμαρῶς ἐννοήσουσιν, ὅτι
« νέα ἐνδείξεις τῶν εὐνῶν διαθέσεων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος αὕτη ἐστὶ,
« καὶ τοῦ κανονισμοῦ τὰ συνετὰ παραγγέλματα, μετὰ τοσαύτης σπουδῆς
« ἐκπληρώσουσι, μεθ' ὅσης χρεωστοῦσι τοῖς ἠθικοῖς χρῆσθαι μέσοις,
« οἷον ταῖς δεήσεσι, τῇ ὑπακοῇ, τῇ τῶν ἁμαρτιῶν ἐξαγνίσει κτλ. Ὅστις
« δ' ἂν τολμήσειεν εἰπεῖν ὅτι ταῦτα νεωτερισμὸς ἐστὶ, τρανῶς ἀποδείξει,
« τὰς εὐεργεσίας τῆς Α. Μ. μὴ ἐννοεῖν, ἐπειδὴ τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐπὶ
« τῶν μεγάλων λεπροκομείων, τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Σουλτάνων ἰδρυ-
« θέντων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει, στρέψας, ἃ Tavunhané
« ὠνόμαζον, καὶ ὑπ' ὄψιν λαβῶν τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἀποδείξεων τοῦ
« Chéri καὶ τῆς λογικῆς, τῶν ὑπὲρ τῶν ἰδρυμάτων τούτων τῶν φιλαν-
« θρώπων αὐτόχρημα λαλούντων, ἀπατωμένου ἑαυτοῦ καταγνώσεται.
« Συμπεραίνοντες λέγομεν, ὅτι ὅστις ἂν τοιαύταις ἀτόποις ἐπικρίσει
« περιπέσειεν, ἐκτὸς τῆς δικαίας ποινῆς, ἣν ἀδυσωπήτως ὑποστήσεται,
« ὡς τῷ ὑψηλῷ τοῦ Σουλτάνου διατάγματι ἀντιστρατευόμενος, τῷ ὅλῳ
« τῷ τῆς θρησκείας Φετῶᾶ συμφώνως, σπουδῇ ἀδιαλλάκτω καταδιω-
« χθήσεται καὶ αὐστηρῶς τιμωρηθήσεται φωραθεὶς (*). »

(*) Takvimi-Vakai تقيمي وکاي , ἡ ἐπίσημος Μηνύτωρ τῆς Ὀθωμανικῆς
Ἀυτοκρατορίας, τῆς 11^{ης} τοῦ Σαφέρ σεληνιακοῦ μηνὸς 1254 τῆς Ἐγείρης (1838).

Ὁ δέ, περὶ οὗ ἦν ἄνωθι λόγος, Κανονισμὸς ἐδημοσιεύθη ὡσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ
ἐφημερίδι τῆς 16^{ης} τοῦ Djemazi-ul-ewel, τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

ἄρξασθαι ἐκ τῶν τῆς Εὐρώπης ἐπαρχιῶν ἀρμόδιον εἰκάσαι, τὸν ἐπιστήθιον αὐτοῦ φίλον καὶ ἰδιαίτερον ἰατρὸν αὐτῶ ζυμπαρалаβεῖν, καὶ μέτοχον τῆς ἀναμορφωτικῆς ὁδοιοποιίας ποιῆσαι, οὐκ ὠκνησε· ταύτην δε, δίμηνον, τοῦ ἔαρος τὴν φύσιν ἐκ τοῦ ὕπνου τοῦ χειμῶνος, εὐόσμῳ τῇ πνοῇ, καὶ ποικίλῃ τῇ τῶν ἀνθούτων πεδίων καλλονῇ ἐξεγείροντος, κατὰ Ἀπρίλιον καὶ Μαῖον τοῦ 1837 ἔτους, γενέσθαι ὠρίσατο. Αἱ δ' εὐτυχεῖς ἐκεῖναι πόλεις, αἱ τῆς πολιτικῆς τοῦ μεγάλου Σουλτάνου παρουσίας ἀπολαῦσαι ὀρισθεῖσαι, ἦσαν ἡ Βάρνα, ἡ Σοῦμλα, ἡ Σιλίστρια, τὸ Τύρνοβον, ἅπασαι ἐκβουλγαρισθεῖσαι νῦν, καὶ αὐτὴ ἡ ἐν τῷ τελευταίῳ καταστρεπτικῷ ῥωσικῷ πολέμῳ διαβόητος γενομένη Σίπκα, ἐν ἧ ὁ λόγιος ποιητὴς ἀρχιστράτηγος Σουλεϊμάν Πασσᾶς, ὁ νῦν, διὰ δίκης διασῆμου μὲν, οὐκ ἀνεπιλήπτου δὲ γενομένης, ἐξοστρακισθεὶς, ὡς ἐκεῖσε, ἀσκόπως ὅλως καὶ τυφλοῖς τοῖς ὄμμασιν, εἰκὴ 18 χιλιάδας ὅλας τῶν ἐπιλέκτων τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἄνδρας ἐθυσίασε, βορὰν ὀλεθρίαν τῆς ῥωσικῆς γενομένων στρατιᾶς, καὶ τῷ σχεδὸν ἀνωδύνῳ τούτῳ θριάμβῳ τῶν Ῥώσων, κατὰ μέγα μέρος ἐκ προκαταβολῆς ξυνητέλεσε, καὶ τελευταῖον, ἡ τῆς Ῥωμυλίας εὐφορος πρωτεύουσα, ἡ Ἀδριανούπολις, ἡ τοῦ Κωνσταντίνου φιλότιμη πατρίς. Ἔτυχε δὲ τότε ξυνοδοιοποιήσας καὶ ὁ παρὰ τοῦ Σουλτάνου πρὸς μόρφωσιν καὶ διοργανώσιν τοῦ ὀθωμανικοῦ νεωστὶ μορφουμένου στρατοῦ, προσκληθεὶς ἐκ Βερολίνου, μέγας κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἀναδειχθεὶς ἀρχιστράτηγος; ὁ πολὺς καὶ πολὺμητις Moltke. Εἰς δὲ Σιλίστριαν, οἱ τότε τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ὑποτελεῖς, Βλαχίας τε καὶ Μολδαβίας οἱ Ἠγεμόνες, ἔσπευσαν κατελθεῖν, τὸν Βασιλέα αὐτῶν προσκυνήσοντες. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ βιογραφουμένου ἐγγράφοις καὶ ἡμερολόγιον ἐκείνης τῆς περιουσίας, πλείστου λόγου ἀξιοσῶζεται.

Σκοποῦ δ' οὐχ ὅλως ἄπω νομίζομεν, ἐνταῦθα περιεργ' ἄττα, τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μεγαλεπήθου ἀναμορφωτοῦ ἐκείνου τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους, Μαχμούτ τοῦ Β', καὶ τῆς αὐτοῦ περιουσίας ἐνδεικτικὰ παρενεῖραι, ἐκ τῶν τοῦ σοφοῦ ἰατροῦ σημειώσεων, τῶν πάνυ διδακτικῶν, ἀρυσάμενοι, τὰ πλείστα ἀνέκδοτα οὗτα. Καὶ πρῶτον μὲν, τὰ ἐν

Ἀδριανουπόλει ἀφηγησάμενοι περίεργα, ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἀφικόμενοι, πρόσφορα θεωροῦντες, εἶτα εἰς τὰ περαιτέρω ἐν γένει χωρήσομεν. Κατὰ τὴν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τῇ περικαλλεῖ διαμονὴν αὐτοῦ, καθ' ἑκάστην ἐξήρχετο ἔφιππος, εἰς κῆπον τινα κατάφυτον μικρὸν, ἐκτὸς τῆς πόλεως παρὰ ταῖς ὄχθαις τοῦ πολυφλοίσβου Εὐρου κείμενον, πρὸς περιδιάβασιν πορευόμενος ὁ Σουλτάνος. Ἐθαύμασε δὲ παρατηρήσας κατὰ τὴν ἡμέρησιν αὐτοῦ διὰ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς πόλεως, ἔνθα πλῆθος χριστιανικῶν οἰκιῶν καὶ ἐμπορικῶν καταστημάτων συνεσωρεύετο, ἄνθρωπον θνητὸν μὴ φαίνεσθαι. Τὴν δὲ περὶ τούτου ἔκπληξιν αὐτοῦ, τῷ ἐπιστηθίῳ αὐτοῦ ἱατρῷ ἀνακοινοῦται, τὸ αἴτιον παρ' αὐτοῦ, τῆς τοσαύτης τῶν ξυμπολιτῶν αὐτοῦ ἀδελτηρίας (Djehalet $\omega\lambda\sigma$) διαπυθνανόμενος, ὡς τούτων, ἐν τῇ ἡμερησίῳ διαβάσει αὐτοῦ, αἰεὶ, ὡς ἐκ συνθήματος, ἀφανῶν γενομένων, ἐκ τοῦναντίου τὴν χαρὰν αὐτῶν, διὰ τῆς πολυπληθοῦς αὐτῶν ἐμφανίσεως, καὶ τῶν εὐφημιῶν, ἐπὶ τῇ εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν βασιλικῇ αὐτοῦ ἀφίξει καὶ τῇ μετ' αὐτῶν εὐνόῳ ξυνδιαιτήσει διαδηλώσει ὀφειλόντων. Ταῦτα πάντα πάραυτα ὁ Κωνσταντῖνος τῷ Ἰακώβῳ Ζώτου, τῷ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρῷ αὐτοῦ ἀνακοινοῦται, ἐν οὗ τῷ οἴκῳ ἐφιλοξενεῖτο ἐν τῇ ἐπιδημίᾳ, καὶ παρὰ τούτου μανθάνει, τὴν τοῦ λαοῦ ἀποχὴν τοῦ εἰς τὴν ἀγορὰν προβαίνειν, τοῦ Βασιλέως ἐξερχομένου, καὶ τοῦ αὐτὸν εὐφημεῖν, ῥητῇ τινι τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῆς χώρας διαταγῇ γενομένην, κατ' ἀρχαίαν τινα βάρβαρον συνήθειαν, τῇ ἀπαγορευούσῃ τῷ λαῷ, τοῦ Βασιλέως τὸ πρόσωπον βλέπειν, ὡς καίον διὰ τῆς θερμότητος, δυσωποῦν διὰ τῆς λάμψεως τῶν τοῦ ἡλίου κατ' εὐθείαν ἀκτίνων δίκην, καὶ ἐκθαμβοῦν διὰ τῆς βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ πομπῆς, καὶ οὕτω τὸν Βασιλέα σπουδῇ φεύγειν, παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς ὄρισταί, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν ἡ Παλαιὰ Γραφή διηγείται, τὸν Ἀδάμ, τοῦ μήλου τῆς γνώσεως διὰ τῶν ἀβρῶν χειρῶν τῆς Εὕας γευθέντα, τὸν ἐπὶ τῇ παρακοῇ ὀργισθέντα αὐτοῦ πλάστην Θεόν, φόβῳ φυγεῖν ἐν τῷ Παραδείσῳ ὄρατον τότε ὄντα. Τὴν δὲ ἐπιούσαν, οἱ χριστιανοί, προὔχοντές τε καὶ οἱ ὑποτελεῖς ἀπαξάπαντες μαθόντες ταῦτα, καὶ ὑπὸ τῆς προτροπῆς τοῦ συμπατριώτου αὐτῶν, τοῦ εὐνοουμένου ἰδιαιτέρου ἱατροῦ τοῦ Ἄνακτος, ἐνθαῖρυνθέντες,

χαρᾶ καὶ γελόντι τῷ προσώπῳ, εἰς τὸ μέρος τῆς βασιλικῆς διαβάσεως ἀθρόοι ξυνηθον, καὶ Μαχμούτ τὸν Β' εὐφημοῦντες πολυχρονίζουσιν. Ὁ δὲ Σουλτάνος, τὴν εὐφημον προσαγόρευσιν τοῦ εὐφημοῦντος λαοῦ διὰ τεμενῶν (*) ἀνταποδίδωσιν ὑπομειδιῶν, καὶ διὰ τῆς ἀρρηνωποῦ βροντώδους αὐτοῦ φωνῆς, « Ἀχσάμ χαΐρ, τσορμπατζιλάρ, ὄλσούν » (احشام حير جرباجيلر اولسون) Καλὴν ἐσπέραν προῦχοντες! ἀνακραΐζει. Τῇ δὲ ἐσπέρα, τῷ Κωνσταντίνῳ γελῶν φησί, τὰ μέγιστα ἐπὶ τῇ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ ἐμφανίσει ταρπῆναι, καὶ ταύτην, προτροπῇ τοῦ Κωνσταντίνου γενέσθαι, εὖ εἰδέναι. Τὴν δὲ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως ἀποσόδησιν διαταγῇ τοῦ νομάρχου γενέσθαι μαθῶν, τοῦτον μὲν ἐς αὔριον παύεται ἀμέσως τῆς ἀρχῆς, τοὺς δὲ προῦχοντας τῶν χριστιανῶν, τότε « τσορμπατζίδας », κατ' ἐνημίαν τουρκικὴν, καλουμένους, προσκαλεῖται, παραταχθησομένους ἐν τῷ τοῦ νομαρχείου αὐλῶνι. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐξώστου αὐτὸς προβάς, εὐμενῶς μὲν αὐτοὺς προσαγορεύει, τὴν δὲ παῦσιν τοῦ νομάρχου καὶ τὸν λόγον τῆς παύσεως διαγγέλλων, ἐπιπροστίθησι γεγωνυία τῇ φωνῇ. « Ἀπάντων τῶν ἐμῶν πιστῶν ὑπηκόων Βασιλεὺς εἰμί ἴσος· ἅπαντες ὑμεῖς τέκνα ἐμὰ ἐστὲ ἀγαπητά· οὐδεμίαν δὲ μεταξὺ ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους ἐθέλω τὴν διάκρισιν, εἰμὴ τὴν τῆς προσευχῆς, τῶν μὲν Μουσουλμάνων ἐν τῷ τεμένει, τῶν δὲ Χριστιανῶν, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ συναγωγῇ, ξυνερχομένων. »

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἀδριανουπόλει κατὰ τὴν βασιλικὴν περιόδειαν ξυμβάντων. Φέρε δ' εἰπώμεν καὶ τινὰ ἄλλα ἀνέκδοτα, σχέσιν τινα πρὸς τὸν ἡμέτερον βιογραφούμενον καὶ τὸν Σουλτάν Μαχμούτ ἔχοντα, μάλιστα δὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Βασιλέως τούτου διαφωτίζοντα.

(*) Ἴδιός τις τοῦ προσαγορεύειν παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς ξυνήθης τρόπος, τῆς χειρός, τεταμένους τοῖς δακτύλοις, ἀπὸ τοῦ στόματος πρὸς τὸ μέτωπον ἤρέμα κυκλοτεροῦς διευθυνομένης, καὶ τούτου μικρὸν ἀπτομένης, ἐν Μουσουλμάνος Μουσουλμάνῳ ἐντυγχάνων, οὐχὶ δὲ καὶ ἀλλοπίστῳ τελεῖν φιλεῖ, τὸν ἀλλοπίστον μικρᾶ ἰόνον μεγαλοπρεπεῖ καὶ προστατευτικῇ τῆς κεφαλῆς τινι κλίσει προσαγορεύειν εἰθῶς.

Επί δύο μὲν καὶ ἐπέκεινα ἔτη, ὁ Κωνσταντῖνος, ὡς τοῦ Σουλτάνου ἰδιαίτερος ἰατρός ἐν τοῖς Ἀνακτόροις πιλοφόρος διετέλεσε θαμίζων, βραδύτερον δέ, ἰδίᾳ βουλήσει, φεσοφόρος γενόμενος.

Ὁσάκις δὲ ὁ Σουλτάνος πρὸς ἀναφυχὴν, εἰς τὰ Αὐτοκρατορικά τοῦ Καλενδερίου καὶ τῶν Θερακείων περίπτερα ἐξήλαυεν, τοῦτο δὴ συνεχῶς συνέβαινε, τὸ δεῖπνον αὐτοῦ, ἐν τῷ τοῦ ἑαυτοῦ ἰατροῦ μαγειρείῳ παρασκευαζόμενον ἤθελε, ἐκεῖ θέρους ἀγραυλοῦντος. Κατὰ δὲ τὸ 1836^ο, θέρους, τοῦ Σουλτάνου εἰς τὸ τοῦ Καλενδερίου περίπτερον πλεύσαντος, πλῆθος πολὺ θεατῶν ἐπὶ τῆς προκυμαίας περιεπάτει ἀναφυχόμενον. Ὁ δὲ Σουλτάνος, τὴν περὶ αὐτὸν κίνησιν λίαν φιλῶν ἐν γένει, ἐθεάτο, εὐθυμος καὶ προσηνής ὡς εἶθιζεν, ἐκ τῆς θυρίδος, τὸ προσιὸν καὶ ξυνωθούμενον ἐπὶ τῆς προκυμαίας πλῆθος· βρέφος δὲ τι κἄπως πολυτελέστερον τῶν ἄλλων ἠμφιεσμένον παρατηρήσας, καὶ παρὰ τοῦ εὐνοουμένου αὐτοῦ θαλαμηπόλου Ριζᾶ Βέν, τοῦ ἔπειτα περιφήμου γενομένου Ριζᾶ Πασσᾶ, ἀρχιστρατήγου καὶ ἀναμορφωτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, τοῦ ἑναγχος τὸ ζῆν, γέροντος ἐκμετρήσαντος, τὸ βρέφος τοῦτο τὸ τοῦ Κωνσταντίνου εἶναι μαθὼν, εὐθύς αὐτό, τὸν νῦν Πρέσβυν ἐν Βρυξέλλαις, καὶ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐνταῦθα παρόντα Κύριον Στέφανον, καὶ τὸν πεφιλημένον πατέρα νῦν θανόντα θρηνοῦντα γοεῶς, προσεκαλέσατο παρ' αὐτῷ, μετὰ τῆς αὐτοῦ τροφοῦ, καὶ λαθὼν τὸ βρέφος ἐκ τῶν τῆς τροφοῦ ἀγκάλων, ἠδίστα ἠσπάσατο τοῦτο ἐναγκαλισάμενος, τοῖς παρισταμένοις λέγων, τῷ βασιλόπαιδι Νιζαμεδδὶν ἐφένθη, τῷ μὴ ἐπιζήσαντι, ὁμοιάζειν τὸν παῖδα. Τῇ δὲ τροφῷ σάκκον χρυσῶν νομισματίων (βρουπιέδων) ἀνάπλεων δωρησάμενος, ἀμέσως καὶ τὸν πατέρα παρ' αὐτῷ προσεκαλέσατο, συγχαρεῖς αὐτῷ ἐπὶ τῷ παιδί, καὶ γοργὸν γελάσας ἐπὶ τῇ ἐκπλήξει τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν ἐξαπίνης παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἦρμενον καὶ εὐθυμον ἀνακείμενον θεασασμένου.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ δεκαετηρίδι τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὁ Σουλτάνος παρὰ δόξως πῶς ὑπερηγάπα ὅ, τι Ἑλληνικόν. Οὕτως, ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ ἰατροῦ, ὁ ἀρχιφαρμακοποιὸς αὐτοῦ, ᾧ μόνῳ, τὴν τῶν φαρμάκων, οἷς ἐχρήτο, παρασκευὴν ἐπέτρεπε, Ἑλλῆν ἦν, ὁ Μεζίκης, ὁ ἰδιαίτερος αὐτοῦ

μάχειρος, άπαντες οί κηπουροί τών κήπων αύτου, και μάλιστα τών κωπηλατών πλείστοι Έλληνες ήσαν.

Ήμέρας δέ τινος, δι' άκατίου εις τά 'Ανάκτορα έπυνακάμπτων, μεγάλην συρρόην ανθρώπων ξυνωθουμένων, επί τής τοῦ Διπλοκιουίου αποβάθρας παρατηρεϊ. Το αίτιον δέ τούτων έρωτήσας, μαθών, ότι δηλαδή χριστιανός πωλητής άνηλεώς υπό Τούρκου τινος, συνεπειά επί δοσοληψία λογομαχίας, έδαιρετο, πάραυτα τούς άνακρινούοντας πέμπει, και τής αποβάθρας ουκ άπέρχεται, πριν ή άν τὸ διατρέξον ακριβῶς μάθοιτο. "Αμα δέ αισθόμενος του Τούρκου άδικήσαντος, διατάττει πάραυτα, επί παρουσία αύτου του Βασιλέως, τόν χριστιανόν τόν τουρκον αντίποινον αντιδαιρειν, όπερ εκείνος όλος έντρομος πράζει ήναγκάσθη. Τούτου δέ μόνον παραχρημα εκτελεσθέντος, ηυδόκησεν ο Σουλτάνος άπελθειν, τῷ άδικηθέντι πλουσίως δωρησάμενος, και τήν ασφάλειαν αύτῷ αλώβητου και εις τουπιόν διατηρηθῆναι αυστηρῶς διατάξας.

Παρακαθήμενος δέ ποτε τῇ του προς τήν λεωφόρον βλέποντος περιπτέρου τών του Διπλοκιουίου (Tchiragan) 'Ανακτόρων, ειδεν ο Σουλτάνος ξένον, συν δεσποίνι τινη εφιππω, και αυτον εφιππον παρελύνοντα. Προσκαλείται δέ τόν εκει παρευρισκόμενον Κωνσταντινου πυθανόμενος, μη άρα οί διαβάται, ο τής 'Ρωσσίας πρεσβευτής μετά τής έαυτου συζύγου άν ειεν. Του δέ ιατροῦ καταφράντος, « Πρόσχες, λέγει ή Α. Μεγαλειότης, αυτῷ τῷ πράγματι και τῇ διαφορᾷ μεγάλων μὲν δυνάμεων πρεσβευται μετά τών έαυτῶν ευνετών εις περίπατον έξερχόμενοι, παρ' ενός μόνου παρακολουθουνται υπηρέτου, ο δέ ήμέτερος Δζεζσιε 'Εμινή, (ο επί τών οῦων και πνευμάτων διευθυντής) — τουτου δέ άνήνεγκεν, ως τόν κατώτερον πάντων τών διευθυντῶν νομιζόμενον, άτε περι έμπορεύματα τοιαῦτα, οία τὰ πνευματώδη ποτά, τὰ υπό του Προφήτου εις τήν τάξιν τών haram (حرام) αποφράδων και φευκτέων ποτῶν κατατασσόμενα, ασχολούμενον, και ως εκ τούτου του μάλλον τών κυβερνητικῶν αξιωμάτων περιπεφρονημένου αξιωματος ταύτου θεωρουμένου — όσάκις έξέρχεται οὔτος υπό τετραράκοντα τουλάχιστον παρακολουθειται θεραπόντων. "Οσφ δέ οί ήμέτεροι

νοι (echekler), τὰ τοιαῦτα χίρειν οὐκ ἐλάσσωσι, καὶ ὡς οἱ Εὐρωπαϊοὶ οὐκ ἐξανθρωπισθῶσι, οὐδεμία ὑπὲρ τοῦ τόπου τούτου σωτηρίας ὑπάρχει ἐλπίς. »

Ἄλλοτε δὲ ποτε τὸ ἐξῆς συνέσει, τοῦ Κωνσταντίνου τέτταρσι τοῖς ἔρετμοῖς κινουμένῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀκατίῳ, εἰς τὸν ἀγρὸν πρὸς τὴν ἐσπέραν ἀπὸ τοῦ ἄστως ἐπαναπλέοντος. Ἀνάγκη ἦν τοῖς κατὰ τὸν Βόσπορον θέρους ἀγραυλοῦσι, τοῖς ἑαυτῶν πλοιαρίοις, τέτταρσι τοῖς ἔρετμοῖς κινουμένοις ἢ καὶ διττῶς τρικώποις, τοῖς κομψοῖς, καθ' ἐσπέραν, ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὰ κατὰ ταῖν τοῦ αἰσθησιβίου Βοσπόρου τερπνᾶν ἀκταῖν ἀφθόως ἀναπεπταμένα καὶ ἅπαντι ἀναψυκτικῷ ἀερίῳ περικαλλῆ κήποις σύσκια περίπτερα ἀναπλεῖν, καὶ δις τῆς ἡμέρας, πρωῖας μὲν, τῷ ταχεῖ καὶ πολυδίνῳ τοῦ πορθμοῦ ρεύματι, εἰς τὸ ἄστν ὡς τάχιστα καταπλέειν, ἐσπέρας δέ, βράδιον, ἀλλ' οὐχ ἤττον εὐαρέστως, τῶν ἐτησίων βορείων ὁρσικῶς πνεόντων, τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὰ κυνικά τοῦ θέρους καύματα μάλιστα ζωογονούντων ἀναπλεῖν, καθ' ὃν ἡμερήσιον ἐσπερινὸν ἀνάπλου, τῶν ἐμπείρων καὶ ἀνδρείων κωπηλατῶν, τῶν ἐκ Νεοχωρίου καὶ Θεραπειῶν μάλιστα, τῶν ἐκλεκτῶν, ἐρετικὸς ἄντικρυς ἐτελεῖτο ἀγών, πρὸς ἀλλήλους σφοδρῶς ἀμιγλωμένων, τίνες τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν ταχύτητα, ἐναντίον τοῦ σφοδρῶς καταρρέοντος ρεύματος, ἂν ὑπερτερήσειαν. Ὁ δὲ ἡμέτερος φίλος, τοὺς ἑαυτοῦ ματαίως ἀπείργε κωπηλάτας, καὶ ἀπειλαῖς χρώμενος, τριήρει ἀκατίῳ οὔποτε συναγωνίζεσθαι, ὡς τότε τῶν τοιούτων τοῖς μεγιστάσι τῶν Τούρκων ξυνήθων· ἀλλ' οἱ θυμοειδεῖς νεανῖαι, τὴν τῆς καρδίας αὐτῶν ὄρμην, τῆς γενναίας καὶ ἀτρόμου, καταδαμάζειν ἀδυνατοῦντες, τριήρει ἀκατίῳ, οὗ ὁ τότε πανίσχυρος καὶ φανατικώτατος Τούρκος ἐπέβαινε ἀρχινάρχος, ὁ Ταχὴρ Πασσᾶς, ἅμα συναντήσαντες, τοῦ κυρίου αὐτῶν ἐν ἀναγνώσει ἐμδριθεὺς τινος καὶ ἐνδιαφέροντος βιελίου ὄλου καταβεδυθισμένου, καὶ μηδὲ οὐλοῦσιν τοῖς σωρηδὸν ξυναναπλέονσιν ἀκατίοις τὸν νοῦν προσέχοντες, καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων ξυναγωνισθέντες, θριαμβευτικῶς νικήσαντες, τὰ

ξυνήθη, τοῖς νικῶσιν ἐρέταις καγχάζοντες ἅμα καὶ ἀσθμαίνοντες, ἐξεφώ-
νησάν ἐπιφωνήματα τὰ σκωπτικά. Ὁ δὲ ξυνοφρωθεὶς ὑπὸ τῆς ἀλα-
ζωνείας καὶ μεγαλαυχίας σατράπης ὁ χριστιανομάχος, καὶ τίνος ἂν εἴη,
τὸ τὸ ἑαυτοῦ ὑπερηθῆσαν καὶ αὐτοῦ περιφρονῆσαν πλοιάριον διαπυθό-
μενος, μαθὼν, καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου τοῦ Σουλτάνου, τοῦ αὐτοῦ δεσπότη, τοῦ
ιατροῦ ὃν ἀκούσας, καὶ ἄλλος ἑξαλλος ὀργισθεὶς, διατάττει ὁ ἀπερί-
σκεπτος τοῖς ἑαυτοῦ κωπηλάταις, Τούρκοις οὖσι, ὅπου καὶ ὅπως δῆποτε
τῷ τοῦ ἱατροῦ ἂν συναντήσειεν ἀκατίῳ, παραχρῆμα τοῦτο λάξ διατρήσαι
καὶ ἀφεύκτως ἢ μὴν αὐτάνδρον καταποντίσαι, ὡς κατὰ τὰς τότε δοξα-
σίας τὰς οἰηματικὰς τῶν ἀτασθάλων Τούρκων καὶ τῶν ἐν τέλει μάλιστα,
τὸν χριστιανὸν μουσουλμάνον ὑπερτερεῖν, καὶ τὸ αὐτῷ ἀμιλλᾶσθαι
τολμᾶν, ὡς ἔγκλημα θρησκευτικῆς καθοσιώσεως θεωρεῖσθαι προσήκοντος,
καὶ τῇ δοξασίᾳ ταύτῃ τῇ μωρᾷ, οὔτε τοῦ Σουλτάνου αὐτοῦ ἀντιφᾶναι οὔτε
δυναμένου, οὔτε ἀρμόζοντος. Ταῦτα τοῦ βαρβάρου Πασσᾶ κατὰ φρένα
ἔχοντος καὶ κελεύοντος, τὴν ἐπιούσαν, ἅμα τοῦ φαινοῦ ἡλίου ἀνίσχοντος,
τοῦ Κωνσταντίνου τὸ ἀκάτιον, τὸ πρὸ τῶν Ἀνακτόρων αὐτῶν σαλευό-
μενον ἐπὶ τῶν φλοίσβῳ τῷ πολυδίῳ τεταραγμένων τοῦ Βοσπόρου
κυμάτων, οἱ Τούρκοι κωπηλάται, οἱ ἐκδίκησιν πνέοντες, κατιδόντες,
τὴν τοῦ δεσπότη αὐτῶν ῥητὴν διαταγὴν ἄσμενοι ἐξετέλεσαν. Ἄλλ'
ἄλλα μὲν τοῦ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίην πεπωρωμένου καὶ μύσπος οἰημα-
τίου σατράπου αἱ βουλαί, ἄλλα δὲ ὁ θεὸς ἀληθῶς ἐμπνεύσει καὶ φυσικῇ
ἀγχινοίᾳ προοδευτικῆς ἀναμορφωτῆς ὁ Σουλτάν Μαχμούτ ὁ Β΄ ἐκέλευεν·
ἐπειδὴ, ὅτε ὁ Κωνσταντίνος ἀπελθὼν τῶν Ἀνακτόρων, τοῦ ἀκατίου αὐτοῦ
ἐπιθησόμενος, καὶ τὸ πλοιάριον αὐτοῦ μόλις ἐκ τῶν βυθῶν τῆς θαλάττης,
κόπῳ τε καὶ μόχθῳ πολλῷ ἀναιρούμενον, ἐμβρόντιτος θεωρήσας, καὶ
ἀπάντων τῶν ἐν αὐτῷ βιβλίῳ τε, ἐγγράφῳ τε καὶ τῆς λοιπῆς ἀπο-
σκευῆς, παρανάλωμα τοῦ ἀλμυροῦ τῆς θαλάσσης ὕδατος γενομένου
αἰσθόμενος, ἐν οὐ σμικρᾷ τῇ ἀμηχανίᾳ καὶ τῇ ἐνδομύχῳ ἀγανακτήσει
τῇ δικαίᾳ, κατάπληκτος ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ἀπορῶν τὸ πρακτέον,
ἴστατο. Οἱ δὲ τοῦ Σουλτάνου θαλαμηπόλοι, οἱ τῷ Κωνσταντίνῳ μὲν φίλα,
τῷ δὲ ἀρχιναυάρχῳ ἐχθρὰ φρονούντες, ἐκ τῶν τῶν Ἀνακτόρων θυρίδων

μάρτυρες αὐτόπται τῆς βυζαντινῆς ἐκείνης τοῦ ἑαυτῶν ἐχθροῦ πράξεως γενόμενοι, τῆς εὐκαιρίας ὠφεληθῆναι οὐδόλως διστασάντες, ἐνθὺ τῷ Σουλτάνῳ προστρέχουσι, καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, χρώμασιν ἀπαισίαις, ἐκτραγωδοῦσι. Ταῦτα δ' ὁ Σουλτάνος ἐκπληκτος καὶ ἀγανακτῶν καὶ αὐτὸς μαθὼν, ὀργίζεται σφόδρα, καὶ ἀμέσως ὀρίζει καὶ διατάττει γεγωνυία τῇ αὐτοῦ βροντώδει φωνῇ, καὶ ταῖς ὀφρῦσιν αὐτοῦ ταῖς δασέσι σπασμωδικῶς ξυνεσπασμέναις, τὴν μὲν τοῦ ἱατροῦ συγγνώμην ἐπὶ τῷ ἀτόπῳ ξυμβάματι ἰδίαις χεῖλεσι τὰπεινῶς ἐκλιπαρῆσαι τὸν ἀγέρωχον ἀτάσθαλον καὶ δύστροπον ἐκεῖνον ἀρχινάαρχον, τούτῳ δὲ ἰδίαις ταῖς χερσὶν ἀποτίσαι, πρὸς τιμωρίαν καὶ σωφρόνισιν, τὸ ἀντίτιμον τῆς ζημίας, τὸ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀδικηθέντος ὀρισθησόμενον, τοῖς δὲ προσβληθεῖσι τοῦ ἱατροῦ κωπηλάταις βαρὺ πρόστιμον ἀποτίσαι καὶ δῶρον σημαντικὸν δωρήσασθαι, ταῦτα δὲ πάντα ἀκαριαίως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς προφάσεως ἐκτελεσθῆναι. Πρὸς πλείονα δὲ ταπεινώσιν τοῦ κούφου πεφυσιωμένου σατράπου διέταξεν ὁ Σουλτάνος, πρὸς τούτοις, τὸν Κωνσταντῖνον, τούτων ἀπάντων κατὰ γράμμα ἐκτελεσθέντων, εἰς τοῦ ἀρχινάαρχου πορευθέντα, ἀγγεῖλαι αὐτῷ τὴν τοῦ Σουλτάνου διαταγὴν ἀκριβῶς ἐκτελεσθῆναι, πρὸς ἡσυχίαν δῆθεν αὐτοῦ καὶ εὐχαρίστησιν. Οὗ δὲ ἀρχινάαρχος ἐκὼν τ' ἀέκων κλίνας τὸν παχύδερμον ταπεινῶς αὐχένα, καὶ ὀξυκράτως ὑπομειδιῶν καὶ σκαιῶς πως χαριεντιζόμενος, ἠναγκάσθη, τὸν χριστιανόν, καὶ συνεπῶς τὸν guiaour ἐκλιπαρῆσαι, παρά τῷ δεσπότη Σουλτάνῳ μεσιτεῦσαι, μήποτε καὶ βαρυτέρα αὐτῷ ἂν ποινὴ ἐπιβληθῆι, τὴν τῆς πράξεως εὐθύνην ἄπασαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἑαυτοῦ κωπηλατῶν ἐπιβαλὼν, καὶ αὐτούς, πρὸς ποινήν ἀποβαλεῖν ὑποσχεθείς, καὶ ἀντ' ἄλλων, ἀνταλλάξαι. Τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῶν δούλων δουλοπρεπὲς φρόνημα, ἀγερόχων μὲν περιφρονητικῶν τε καὶ ὤμων τοῖς ἀδυνατοῖς ὄντων, ἡπίων δὲ καὶ μέχρις οὐτιδανότητος ταπεινῶν τοῖς ἰσχυροῖς ἐν ἀκαρεῖ γιγνομένων, τὸ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων καταστάσεων, τὴν μετατροπὴν, κατὰ τὰς περιστάσεις στιγμιαίως, ἀνταλλάττειν οὐ δυσωπούμενων.

Τελευτῶντες δέ, ἀνέκδοτον τι τῶν τότε ἐν πεποιθήσει φανατικῶν

ὀθωμανῶν ἱερέων, παρὰ τοῦ ἐν ἰατροῖς τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει δοκίμου διδάκτορος, Κ^ο Δημητρίου Σταματιάδου, ἡμετέρου ἀρχαίου φίλου, αὐτοῦ τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου διηγουμένου, ἀκροασαμένου, ἐνταῦθα, περιεργείας χάριν, προσθήναι, οὐκ ἀνάξιον νομίζομεν.

Ἐπῆρχε τότε παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, πρώτου Ἰμάμη καθήκοντα τελῶν, ὁ περίφημος ἐν τοῖς θρησκομανέσι τῶν Τούρκων, Ζεῦνελ Allaeddin Effendi τοῦνομα. Τοῦτον ὀγκώματί τινη ἐγγονδροειδεῖ, τὴν τῆς παρωτιδὸς χώραν στενωῶς κατέχοντι, καὶ ἄγχους δυσάρεστον αἴσθησιν τῷ ἱερεὶ παρέχοντι, στενοχωρούμενον, ὁ Σουλτάνος προὔτρεψε, παρ' αὐτῷ, τοῦ ἑαυτοῦ ἱατροῦ παρόντος, προσελθεῖν αὐτόν, τούτου τὴν ἐπικουρίαν αἰτήσοντα. Ὁ δὲ ἱατρὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρουργικῇ δεινότητι θαρρῶν, ἄσμενος τὴν θεραπείαν ἀνέλαβεν, καίπερ τῆς χειρίξεως ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, τῇ πλησίον ἔνδον τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐκ τῆς καρδίας μόλις ἐξιώντα καὶ εἰς αὐτὴν εἰσιόντα ἀγγεῖα σημαντικὰ καὶ νεῦρα ἐκ τῆς δωδεκάδος τῶν ἐγκεφαλικῶν ζευγῶν ἐμπερικλειούση, λίαν δυσχεροῦς καὶ κινδυνώδους οὐσης. Καὶ ὄντως ἐν μιᾷ ὥρᾳ, ἀκινδύνως, τὸ ἐγγόνδρωμα ἀνεξιτήλοις σχεδὸν καὶ πολυαριθμοῖς ρίζαις ἐκριζωθὲν ἐξεῖλε, καὶ τὸν ἱερέα, τοῦ ὀδυνηρὰν δύσπνοιαν πρὸ ἐτῶν προξενούντος ἄγχους, ὡς ἐκ θαύματος, ἐν ἀκαρεῖ, ἅμα τοῦ χειρίσματος ἰστίως περατωθέντος, ἀπήλλαξεν.

Ὁ δὲ ἰμάμης ὄλως θεραπευθεὶς, προσῆλθε τῷ Σουλτάνῳ ἐπὶ τῇ θαυμασίᾳ τῶν δεινῶν τῶν ἑαυτοῦ ἀπαλλαγῇ, τῇ ἀρωγῇ τοῦ ἐπιτηθείου ἱατροῦ παρόντος, εὐχαριστήσων. Προσπεσὼν δὲ ταπεινῶς καὶ προσκυνήσας ἐδαφιαίως, ἤρξατο δέησιν πρὸς τὸν Ἰψιστον, ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος καὶ εὐημερίας καὶ τῶν ἀπίστων κατατροπώσεως τονηροῦζων· εἶτα ἔφη· ἐγὼ μὲν οὐκ ἠδυνήθην, τὸν ἀκέστορα σοῦ ἱατρὸν τὸν περίφημον, δεόντως ὡς ἐπόθουν, ἀνταμείψαι· ἐκλιπαρῶ δὲ τὴν ἡμετέραν κραταίαν Μεγαλειότητα συγχωρῆσαί μοι, τῷ σωτῆρί μου ἱατρῷ πρότασιν τῆς χάριτος ἀνωτέραν προτεῖναι, καὶ οὕτω τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς ἐμῆς τὸν δίκαιον φόρον πολλαπλασίως ἀποτίσαι. Τοῦ δὲ Σουλτάνου ξυγκατανεύσαντος, προὔτεινεν ὁ ἰμάμης, ὄλως περιχαρῆς, τῷ Κωνσταντίνῳ, τὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ σωτηρίαν, διὰ τῆς εἰς τὴν ἀληθῆ τοῦ ἰσλαμισμού

πίστιν μετατροπήν. Ὁ δὲ Σουλτάνος σκυθρωπὸς στρέψας τὰ νῶτα, τὰ ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου διαπλέοντα ἀκάτια καὶ τὰς πλησιιστίους ἀναπλευούσας νῆας θεωρῶν ἐφάνη. Σιωπῆς δὲ γενομένης τελείας, καὶ τοῦ ἱμάμου ὑπεκφυγόντος, τὸ σκυθρωπὸν τῆς τοῦ Σουλτάνου φυσιογνωμίας δυσωπλισαμένου, ἀπέδρα καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὅλος ἔντρομος ἐπὶ τῷ προφανεῖ κινδύνῳ ὃν ἔφη ὑποστάς, μάρτυρα τῆς τῶν πατέρων αὐτοῦ πίστεως γενέσθαι, εἰ, τοῦ Σουλτάνου ἐπικυρώσαντος, ὅπερ ὅμως ἀπίθανον ἦν, οὐκ ὑπεχώρει τῇ τοῦ ἱμάμη προτάσει, τῇ κατ' αὐτὸν σωτηρίῳ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν μετὰ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ δευτέρου σχέσεων τῶν ἐξαιρετικῶν τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου· χωρήσωμεν δὲ ἤδη καὶ πρὸς τὰς μετὰ τοῦ υἱέως αὐτοῦ, τοῦ ἡπίου καὶ γαληνοῦ Ἄνακτος, τοῦ Σουλτάν Abdul-Medjid, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλέλληνος Βασιλέως.

Τοῦ πατρὸς θανόντος, ὁ νεαρὸς διάδοχος τοῦ θρόνου τῶν Ὀθωμανῶν, Abdul-Medjid, ἅμα τούτου ἀναβάς, τὸν τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς ἱητρὸν, ὃν ἀκριβῶς ἐγνώριζε καὶ ἐξετίμα, πρὸς ἑαυτὸν ἐπισήμως προσκαλεσάμενος, τῷ ὑψηλῷ αὐτοῦ προσώπῳ, ὡς ἰδιαιτέρον εὐνοούμενον ἱατρὸν, προσηρτήσατο, ἐπισήμου ἀρχιάτρου τοῦ ὄλως ἀνιάτρου Abdulhak-Molla, ὄντος. Ἴνα δὲ τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς ἀνοχῆς πλεόν τοῦ δέοντος μὴ καταχρῶμμι, τὸ ἱστόρημα εἰς ἐπάπειρον παρατείνων, φέρε μόνον, ἀνέκδοτα τινὰ τῶν πρὸς αὐτὸν φιλικῶν καὶ εὐνῶν σχέσεων ἀνελιξώμεν, τῆς ὥρας προκεχωρηκυίας ἤδη, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, ὑπὸ τῆς ναρκωτικῆς τῆς ἐμῆς τοῦ λόγου ὑφῆς, ὅλως ὑπὸ τῶν τοῦ Μορφέως δυσκαταβλήτων γοήτρων καταβαλλομένους, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ὑπὸ ἄσης καὶ ἀνίης, ἀκαθίετως καταπίπτοντα. καὶ μόλις τῇ γενναίᾳ ὑμῶν φιλόφρονι ἀντιστάσει ἀνεωγότα διαμένοντα, εἰκάζων.

Δι' ὅλης τῆς ἐμῆς ἐμμήνου, κατὰ τὴν ἡμέραν ἀσιτίας, καὶ τὴν νύκτα, μετρίας τροφῆς, ἦν ὅμως οἱ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν πιστοὶ παραμελοῦσι, τῷ ἡμῶν τῶν χριστιανῶν ἴσως παραδείγματι χρώμενοι, τῶν ἀπὸ τῆς πολυκαιρίας ἀθρήσκων, καὶ πρὸς τὰς νηστείας καὶ προσευχὰς γενομένων, καὶ τὰς διατάξεις, τὰς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας ἀσκησιν ἀναφερομένας, οὐδὲ ὅλως φυλάττοντες, ἀνωτέρους τούτων, ἐκ τῶν ἐν τῇ

ἐσπερία δὴθεν ἀντληθέντων ἀμυστί φώτων ἑαυτοὺς νομίζοντες, καὶ ταῖς φυσικαῖς ἡμῶν ὀρμαῖς, ὀρέξεσι καὶ ἀνάγκαις, θρησκευτικῶ τῷ ζήλῳ μᾶλλον ἀκολουθεῖν προαιρούμενοι, τὸ τοῦ Εὐαγγελίου « οὐχὶ τὰ εἰσερχόμενα ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα » κατὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν ἀρεστὸν ἐξηγούντες, οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν θεολογικὴν ἀλληγορίαν, καὶ πάντα ταῦτα, ὡς φροῦδα, ἄχρηστα, καὶ οὐδόλως τῷ σώματι λυσιτελεῖ, καὶ μᾶλλον τῷ ἀπαιδευτῷ καὶ βαναύσῳ λαῷ ἀρμόζοντα οἴομενοι, καὶ σοφῇ τῇ ἐμπνοίᾳ καὶ φράσει φωνασκοῦντες, οὔτε τῶν ἀχράντων μυστηρίων τακτικῶς κοινωνοῦμεν, οὔτε προσευχόμεθα, ταῖς παραχρῆμα ἡδοναῖς, καὶ τῇ ἀμερίμῳ ῥαστώνῃ ὅλη τῇ ψυχῇ δουλεύοντες καὶ μόνον τὰ τῷ σώματι ἀρεστὰ ἀσμένως τελοῦμεν, τῶν τὰ ἐναντία φρονούντων χαριέντως ὀλιγωροῦντες, καὶ αὐτοὺς χαριέντι τῷ εὐρωπαϊκῷ δὴθεν μειδιᾷματι σκώπτοντες, καὶ τῷ ῥώθῳ, τῷ ἐναλλάξ ἀνοιγομένῳ καὶ κλειομένῳ κομφῶς πῶς μικτηρίζοντες, — δι' ὅλου τοῦ Ραμαζανίου (*), ὡς ἐφθήμεν ἄνωθι εἰπόντες, ἔθος ἀρχαῖον ἐν ταῖς Ἀνακτόροις ἐπεκράτησε, θρησκευτικὸν τοῦνομα τελεῖν ἀγῶνα γραμματικόν, ἔμπροσθεν τοῦ ὕψους τοῦ Ἀυτοκράτορος καὶ τῶν περὶ ἐκεῖνο ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, καὶ ἐπὶ τούτῳ, ἀριθμὸν τινα τῶν σοφωτέρων κληρικῶν τῆς πρωτεύουσας ξυνέρχεσθαι, καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀνακτοῦ καὶ τῆς ἀνακτορικῆς οἰκογενείας παρακαθημένων, θεολογικὴν τινα μὲν λόγῳ διάλεξιν καὶ συζήτησιν ἐκ τῶν τοῦ Κοραίου ἱερῶν ῥητῶν, πράγματι δὲ εἰς γραμματικὴν ξυνήθως ἐξωκείλουσαν, ξυγκροτεῖν, καὶ ἐκάστοτε τῆς ἐβδομάδος ἐκείνης σιτίζεσθαι ἅμα ἡλίου δύοντος, ὅτε οἱ τῶν πιστῶν κενωθέντες στόμαχοι, ἀφθόνως καὶ φιληδόμως, ἐναντίον τῶν τῆς θρησκείας αὐστηρῶν διατάξεων, ὑπερπληρῶνται, καὶ ὁ παραλυθεὶς ἢ μᾶλλον χαλασθεὶς ἐγκέφαλος, τῷ τῆς νικω-

(*) Ῥαμαζὰν ἐστὶ δὲ τῆς νηστείας μῆν, ὃ κατ' ἔτος κατὰ δέκα περίπου ἡμέρας προβαίνειν, ὡς τῆς ἡμερομηνίας παρὰ τοῖς Ἀσianoῖς σεληνιακῆς ὀδοῆς, οὕτως ὥστε καθ' ἐκάστην ὡς ἐγγιστα 36 ἡμερῶν περίοδον, ἅπασας τὰς τοῦ ἔτους ὥρας μεταλλάττειν τὴν προθεσμίαν βαθμηδὸν τοῦ ραμαζανίου τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς μετὰ τριάκοντα ἕξ ἔτη τῇ αὐτῇ ὥρᾳ καὶ ἡμέρᾳ ἀνάγκη ξυμπίπτειν, καὶ ἐν τῷ μεταξύ, ὅτε μὲν ἔαρος, ὅτε δὲ θέρους, ὅτε δὲ φθινοπώρου, ὅτε δὲ χειμῶνος τελεῖσθαι, ὡς καὶ τὴν τῆς τοῦ Προφήτου μνήσεως ἐπέτειον.

τιανῆς εὐόσμφ, ῥεμβώδει, και ἐρεθιστικῷ καπνῷ ἐξεγείρεται, και τὸ λεγόμενον κέφιον ἐπανορθοῦται, και σάκκῳ χρημάτων ἀργυρῶν ἢ χρυσῶν, κατὰ τὴν τοῦ ταμείου πλησμονὴν ἢ κενότητα ἀμοιβέσθαι, και εὐμενῶς ἀποπέμπεσθαι ὑπὸ τῶν αὐλικῶν περιποιουμένων και θωπευομένων, τῶν πλείστων γηραιῶν ὄντων. Μικρὸν πρὸ τῆς ἀποδιώσεως αὐτοῦ (1861), τῷ ἱατρῷ, τὸν περικλεῖ αὐτοῦ πελάτην ἐπισκεφομένῳ προσελθόντι, φησὶν ὁ Σουλτάνος, κατηφῆς και σκυθρωπὸς ὄλω, βαρέως τι φέροντα, αὐτὸν μελαγχολεῖν. Τοῦ δὲ ἱατροῦ, τὸ αἴτιον τῆς κατηφείας, και μελαγχολίας διαπυθομένου, ἔφη ὁ Σουλτάνος, ὅτι τῇ προτεραίᾳ Οὐλεμάς τις (*) ἐκ τῶν προκρίτων μὲν, θρησκομανῆς δὲ λίαν, Abdullah-effendi τοῦνομα, ἐν τῇ αὐτοῦ ὀμιλίᾳ, μεταξύ ἄλλων, τὴν Τουρκίαν, ταχεῖ τῷ ποδί, εἰς τὸν αὐτῆς ὄλεθρον καταφῆρειν, τῶν σωστικῶν τοῦ ἱεροῦ Κορανίου διατάξεων οὐδόλω εὐσεβῶς διατηρουμένων, τοῦ ἰσλαμισμού ὄλω ἐκλιπόντος, μονονοῦκ ἀπάντων ἀνευ ἐξαιρέσεως ἐγκυαουρισθέντων ὄλεθρίως, και οὕτω κακὴν κακῶς ἀφενύκτως ἀπολεσθησομένων και βεβαίως πρὸς τοῦτο, και τοὺς τοῦ κράτους μεγιστάνας ἐνέχεσθαι. « Ἐννοεῖς τίνα ποτ' ὁ ἀλιτήριος ἐκεῖνος ὑπενόει, τῶν μεγιστάνων τῶν ὑπ' ἐμοῦ διοριζομένων και διατηρουμένων κατακρίνων; προστίθησιν ὁ ἀγανακτῶν Σουλτάνος, ἐμέ και μόνον — ἐμέ, και μηδένα ἄλλον ὑπονοεῖ! « Πῶς, Μεγαλειότατε, ἔφη ὁ Κωνσταντῖνος, αὐθωρεῖ τὸν παράτολμον και αὐθάδη ἐκεῖνον τὸν κληρικόν, τοιαῦτα ἐπὶ τῇ Ἰμῶν αὐτῇ τῇ πρυσιᾳ, παρῆρησίᾳ ἀποφραυθῆναι τολμήσαντα, οὐκ ἀμέσως ἀποβαλόντες δικαίως ἐτιμωρήσατε; » Ἀποδιῶξαι; ἀπήντησεν ὁ Σουλτάνος, και πρὸς τί τοῦτο ποιήσω; ἄρα πάντες οὕτως οὐ σέκπονται; και οἱ μὲν λοιποὶ κατὰ πρόσωπον, τοῦτο μοι προστρίψαι, οὔτε ἐτόλμησαν οὔτε τολμήσουσι ποτέ, αὐτὸς δὲ ὁ ἔλεεινός, τῷ θρησκευτικῷ

(*) Κληρικὸς, ἰδίᾳ κυριολεκτικῶς γνώστης πεπαιδευμένος, ὡς τῆς λέξεως *ῥε*, τῆς « γνώσιν » σημαίνουσης, παραγομένης, και ἐκ τούτου καταφανομένου, τοὺς ὑπὸ τῆς θεοκρατίας δεσποζομένους μουσουλμάνους, τοὺς κληρικοὺς μόνον, τοὺς και νομοκράτορας ὄντας, πεπαιδευμένους εἶναι ἀξιῶντας, νομίζειν χρῆν.

κατὰ τὴν αὐτοῦ συνθήκειαν ἐστώς, ἀλλ' ὅλως ἐνδεδυμένοις, ἐπὶ ἀνακλίντρου
νωχελῶς ἀνακείμενος, ὑπεδέξατο τοὺς προσελθόντας, καὶ προσκυνή-
σαντας πατέρα τε καὶ υἱόν. Ἄμα δὲ εἰσελθοῦσι, « χάριτας τῷ Στεφάνῳ
οἶδα, ἐπὶ τοῖς ὡς τάχιστα ἀποσταλεῖσι μοι διόπτροις, » ἔφη ὁ Σουλτάνος,
καὶ ἀμέσως προτρέπει αὐτὸν λέγων, ὅτι δεῖ ἐξ ἅπαντος τὸν υἱὸν τὸν
πατέρα ὅλως μμηθῆναι, καὶ τῷ Βασιλεῖ οὕτως ὡς ὁ πατὴρ λειτουρ-
γῆσαι, ᾧ πλείστας ὅσας ὁμολογεῖ τὰς χάριτας, καὶ οὐδέποτε ἀνταξίως
ἀνταμοίβωεν ἄν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τοσαῦτα τῷ ἱατρῷ πλέκει τὰ ἐγκώμια
ὁ φιλανθρωπότατος καὶ γλυκύτατος ἐκεῖνος Ἄναξ, ὥστε τὸν ἱατρόν,
φύσει λίαν εὐαίσθητον καὶ εὐερέθιστον ὄντα, μηδ' ὅλως τὸ παράπαν
ἀντιστῆναι τῇ ἰσχυρᾷ ἐκείνῃ ξυγκινήσει δυνηθῆναι, ἀλλὰ κρουνοῖς
δακρύων θαλερῶν περιβρέμενον, σπουδῆ, παρὰ τὴν ἐθιμότητα, κλαυθ-
μοῖς λιγυροῖς καὶ ἠχητικοῖς ὀλοφυρόμενον, ὠκέοιν τοῖν ποδοῖν δρόμῳ
ἀναθέτω καὶ πόνῳ ἄγχοντι ὀχούμενον, ὡς οἰστρηλατούμενον ὑπεκφυγεῖν.
« Σὺ, τέκνον, μὴ θροοῦ, ἀτρέμας ἔσο, » προσεφώνησεν ὁ Σουλτάνος τῷ
Στεφάνῳ, ἠδέϊα τῇ φωνῇ· « ὁ πατὴρ λίαν εὐαίσθητος ὢν, ξυγκινήθη τὴν
ψυχὴν, καὶ ξυγκινηθεὶς ἔκλαυσε· τὰ δάκρυα ταῦτα οὐκ ἔστι πικρά,
χαρᾶς δάκρυα ἔστι· μικρὸν ὑπόμενον τέκνον, παρ' ἐμοὶ διατρέψων ἤσυχος,
καὶ ὁ πατὴρ ἐπανελεύσεται, ἑαυτῷ συνελθών. » Ἡ δὲ ἐγκάρδιος αὕτη
καὶ μοναδικὴ ἐν τῇ τῶν Σουλτάνων ἱστορίᾳ, ξυνέντευξις, ἐξηκο-
λούθησε λίαν συγκινητικὴ οὕσα, μέχρις οὗ ὁ ἱατρός μετὰ τινα χρόνον,
τὰς δυνάμεις ἀναλαδῶν, καὶ τὴν καρδίαν ἐψησυχάσας, εἰσείει, ὅλος
εὐθυμος. Ὁ δὲ Σουλτάνος αὐτῷ πάλιν παρηγόρους καὶ εὐμενεῖς ἀποτείνει
λόγους, καὶ αὐτοῦ τοῦ μέλιτος τοῦ Ἰμηττοῦ ἠδίωνας, καὶ εὐσμωτέρους,
προσθεῖς περὶ τῆς τῶν ἑαυτοῦ τέκνων τύχης ὅλον ἤσυχον εἶναι, αὐτῷ
ἐπαναπαυόμενον, ἐφ' οἷς καὶ παρὰ τοῦ υἱοῦ, ὁ πατὴρ ἐξεληθὼν, ἀκούσας,
ἠγαλλιάσατο σφόδρα, ὡς ἐκείνῳ καθ' ὅλον τὸ τῆς τοῦ πατρὸς ἀπουσίας
διάστημα, γαλλιστὶ διὰ μακρῶν ξυνδιαλεξαμένου τοῦ Ἄυτοκρά-
τορος.

Βεβαίως ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος Ἄναξ, τοῦ μοιραίου τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς
τέρματος ἐγγίζοντος προαισθανόμενος, τὸ ὕστατον τρανὸν τῶν πρὸς τὸν

φίλον αὐτοῦ ἰατρὸν εὐνόων αἰσθημάτων δείγμα παρασχεῖν ἠβουλήθη ἀνευδοίαστον, καὶ τὸν αὐτοῦ υἱέα, ὃν ὁ πατὴρ Μαχμουτὸς ὁ Β΄ βρέφος ἐγνώρισε καὶ ἐνηγκαλίσθη, ἄνδρα ἤδη γενόμενον καὶ Αὐτοκρατορικὸν πρεσβείας γραμματέα, μάρτυν αὐτόπτην καὶ αὐτήκοον τῆς πρὸς τὸν πατέρα ὑψηλῆς αὐτοῦ εὐνοίας καὶ φιλίας τῆς ἀναντιρρήτου καταστῆσαι, τὴν ξυνέντευξιν αὐτῆν ἐπίτηδες προκαλεσάμενος.

Τὴν δ' ἐπιοῦσαν, Κυριακὴν οὖσαν, μόνος μεταξὺ τῶν τῶν μεγάλων ζυμμάχων δυνάμεων πρέσβειων ὁ τῆς Γαλλίας, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἰδεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὸν Βασιλέα ἠξίωθη. Τὴν γὰρ τῆς δευτέρας πρὸς τὴν τρίτην νύκτα, τὴν τοῦ Ἰουνίου ἀρχομένου, τῇ 13^ῃ, τοῦ 1861^{ου} ἀποφράδι ἡμέρας, παρέδοτο τὸ πνεῦμα τὸ ὕστατον, ὁ γενναῖος καὶ ἀγαθὸς ἐκεῖνος Βασιλεὺς, εἰς τὰς τῆς αἰωνιότητος ἀμεταβλήτους μονὰς ἀποπτάς, ἅπασιν τοῖς ἐκ τοῦ ξύνεγγυς γνοῦσι τὸν ἥπιον καὶ φιλόφρονα αὐτοῦ χαρακτῆρα, τοῦ τὸ ὑπήκοον ἅπαν αὐτοῦ, ἄνευ διακρίσεως οὐδεμιᾶς φυλῆς, ἐθνότητος καὶ θρησκείας εἰλικρινῶς καὶ ἀδαισιδαιμόνως ἀγαπήσαντος, καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν αὐτοῦ πρόοδον ὅλαις δυνάμεσι ἐπισπέρξαντος, καὶ μάρτυρος τῆς πρὸς τὴν πάτραν αὐτοῦ στοργῆς γενομένης τῆς αὐτοῦ γενναίας καὶ εὐγενοῦς ψυχῆς, ἀμύθητον, ἐν τοῖς καρδίαις αὐτῶν, ἀτελεύτητον πένθος ἐγκαταλιπών.

Ὅτι δὲ ὁ Κωνσταντῖνος λίαν εὐερέθιστος καὶ εὐδάκρυτος ἦν, καὶ γὰρ τοῦτου πείραν πολλάκις ἔλαβον, μάλιστα δὲ ἅπαξ, τοῦτο νῦν πρὸς ἀπόδειξιν ἀφηγησόμενος· μεταξὺ τῶν τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς καθηγητῶν, τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τινος χρόνου τὴν ἔδραν ταύτην κατασχόντων, ἦν καὶ τις ἐκ Τεργέστης ἐκγερμανισθεὶς, ἐκ Γαλλίας τὸ γένος ἔλκων, Vallon τοῦνομα, ἐπιβροία Αὐστριακῆ, μετὰ τὸν καθηγητὴν τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς Rigler, τὸν ἐς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὴν τῆς Στυρίας πρωτεύουσαν Gratz ἢ Graetz (*), ἐν ᾗ δευτερεύουσά τις

(*) Τὴν διαφορὰν ταύτην τῆς γραφῆς τῆς πόλεως ταύτης ἐπίτηδες σημειῶ, ὡς περὶ ταύτης ποτε ἐν Βιέννῃ σχοινοτενῆ ἀναγνοῦς σοφῆν ἐν τῇ τῆς Αὐγούστης Allgemeine Zeitung τῇ γηραιᾷ, διατριβῇ.

ιατροχειρουργική υπάρχει σχολή, ὑπὸ τῆς τῶν ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας καθηγητῶν συγγλήτου ἐπισήμως προσεκλήθη, τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς καθηγητῆς ὀνομασθεὶς κάκει.

Ἐκεῖνος ἔγγαμος ὢν, καὶ φύμασι τῶν πνευμόνων πρὸ χρόνων δεινοπαθῶν, καὶ τέλος φθισιῶν, μετὰ δύο ἐτῶν καθηγεσίαν, ὡς ἐκ τοῦ πάθους ἐπίπονον τὸ τῆς ζωῆς αὐτοῦ τῆς οἰκτρᾶς, ἐν Ῥόδῳ, ὅποι πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἀέρος ἐλπισθεῖσαν τῆς αὐτοῦ ὑγείης βελτίωσιν ἀπῆρεν, ἐξεμέτρησε νῆμα. Τῆς δὲ συζύγου ἔπειτα ἐνταῦθα ἐπανελθούσης, πρὸς τὸ σιτηρεσίου τιнос ἢ ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς χρηματικῶν τινὸς ποσοῦ, Αὐστριακῇ πάλιν ἐπιβολῇ, ἀπολαῦσαι, ἔγωγε μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου, ἐν τῇ τῆς Περαιᾶς λεοφόρῳ, τυχῶν περιδιαβάζων, καὶ πρὸ τῆς τῆς χήρας οἰκίας διαβάς, προὔτεινον τῷ συνδιαβάτῃ τὴν θύραν κροῦσαι, καὶ τὴν χήραν τοῦ συναδέλφου ἐπισκεψάμενος, παρηγορῆσαι ὡς εἰκός, ἐπὶ τῇ ξυμβάσει αὐτῇ ἀνηκέστῳ ξυμφορᾷ. Τὴν ἐμὴν πρότασιν δυσχερῶς δεξάμενον, ὡς ἐπιβρεπῆ ἑαυτὸν εἰς τὸ ξυγκλαίειν μᾶλλον ἢ τὸ παρηγορεῖν γινώσκοντα, ἐκόντα τ' ἀέκοντα συμπαρέλαβον τὸν φίλον, τὴν εἰς τὰ δώματα τῆς δεσποίνης φέρουσαν κλίμακα ξυναναβησόμενος.

Σκυθρωπῶ δὲ τῷ προσώπῳ καὶ κατηφεῖ τῇ στάσει, τὴν δέσποιναν προσαγορεύσας, ὡς εἰκός, ἅμα τῆς χήρας θακρυρροούσης ἤσθετο, θορυβωδῶς, ἐκὼν τ' ἀέκων ὀλοφύρεσθαι καὶ ὀλολύζειν ἤρξατο, τοσοῦτον, ὥστε τὴν χήραν ἡμᾶς παραμυθῆσαι μᾶλλον, ἢ ὑφ' ἡμῶν παραμυθησθῆναι, ἀνάγκη ἐγένετο.

Ὁ δὲ τοσοῦτον εὐερέθιστος καὶ τῶν θακρῶν αὐτοῦ ἄσματος παροχέυς, ἐν ταῖς ἐγχειρίσεσιν, ὁ εὐτολμώτατος, ἀταραχώτατος καὶ σκληρότατος χειριστῆς ἀπεδεικνύετο, τοσοῦτον ὥστε, ἐγχειρίσεως τοιαύτης προκειμένης, γλυκὺς μὲν καὶ ἥπιος τοῖς ἐγχειριζομένοις τὴν γλῶσσαν, βλοσυρὸς δὲ τὸ βλέμμα, καὶ ἄγριος τοὺς τοῦ προσώπου χαρακτῆρας ἀπέβαινε, τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ ἄτρομον καὶ εὐσταθὲς τοῦ μέχρι ἀγκῶνος πολλακίς αἰμοφύρτου βραχίονος καὶ τῆς χειρὸς οὐδέποτε ἀπολλύς· φοβερὸς δὲ ἐγένετό μοι ἅπαξ ἰδεῖν, καὶ θαυμάσιος τὴν κατὰ τοὺς

Γάλλους παρουσίαν τοῦ πνεύματος, ὅτε ποτε ἐγχειρίσει τιμι δυσχερεστάτη παραστάς, εἶδον αὐτὸν, τὴν καρτίδα ἀρτηρίαν, ἐν δυσκόλῳ τιμι ἐγχοιτρόματος καὶ πλείστας τὰς ἀνεξιτήτους διακλαδώσεις, ἐν τοῖς περικυκλοῦσι, κατὰ τὴν τῆς παρωτίδος λίαν ἐπικίνδυνον χῶραν ἔχουσαν, καίπερ ἡρέμα τὸν νοσηρὸν ἰστὸν ἐκκόπτοντα, τὸν ἐπιτήθειον καὶ τολμηρὸν χειροῦργον ἀτρομήτως, τρώσαντα μὲν, οὐ πτοηθέντα δὲ, ἀλλ' ἐν ἀκαρεῖ, τὴν κρουνοῦ ἀναπιδώσης δίκην, τὸ ἐρυθροῦν ζωογόνον νᾶμα ἐξακοντίζουσαν ἀρτηρίαν, τρομερὸν θέαμα τῷ ἀπείρῳ καὶ δειλῷ ἐγχειριστῇ ἰδεῖν, ταχειαιν ταῖν χείραιν ἡρέμα μὲν, ὡς τάχιστα δὲ, ἐπιδέσαντα, καὶ τοῦ ζωογόνου αἵματος τὴν βραγδαίαν ἐξακόντισιν ἐν ἀκαρεῖ στήσαντα, καὶ τὸν ἀσθενῆ λειποθυμοῦντα θαυμασίως σώσαντα! Τοιοῦτος ἦν, ἄνδρες ἰατροὶ, ὁ τὴν καρδίην εὐμαρῶς μὲν καμπτόμενος καὶ κηλούμενος, θακρυρόων καὶ ὀλοφυρόμενος, παιδὸς ἢ γυναικὸς δίκην, ὅτε ἠθικὴν ὤπτετο τινα πληγὴν, τῶν φυσικῶν δὲ τραυμάτων καὶ αἱματηρῶν ἐγχειρίσεων ὄλως ἀνώτερος γενόμενος, καὶ καρτερῶν ἀτρόμητος, προκειμένου ἀνθρωπῶν τῶν τοῦ θανάτου γαμψῶν ὀνύχων λυτρώσαι, καὶ σαώτερον αὐτὸν ἑαυτοῦ ἀποδείξει.

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς τὴν Ῥωμηλίαν αὐτοῦ περιοδείαν, τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐρασμίας καὶ ὠραίας εὐγενοῦς γυναικὸς προῶρως στεργθεῖς, καὶ πολλὴν χρόνον θρηνῶν χηρεύσας, τελευτῶν ἐσκέψατο, κατὰ τὸ τοῦ Θεοῦ ῥῆμα, οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τὸν ἀνθρωπῶν μόνον καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Παραδείσῳ βιοῦν, διὸ καὶ ἐν τῇ πατρίδι τὸ δεύτερον ἀφικόμενος, μετὰ τοῦ τοῦ Σουλτὰν Μαχμούτ τοῦ Β^{ου} διαδόχου ὡσαύτως εὐνοοῦμενος ἰατρὸς, οὐχὶ δὲ μόνος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Ἰουδαίου τινος, καὶ αὐτοῦ ἰατροῦ ἰδιαιτέρου τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας τοῦ διαδόχου, συστάσει καὶ προτροπῇ τοῦ τότε Α. Ἀρχιάτρου Abdulhak Molla, τοῦ τῷ Κωνσταντίνῳ οὐ φίλα φρονούντος, καὶ αὐτῷ ἀντίπαλον τότε Ἰουδαῖον ἀντιτάξει βουλομένου, ὃ Spitzer ἦν τοῦνομα, καὶ αὐτοῦ τῆς ἐσωτερικῆς κλινικῆς ἐν τῇ Ἰατρικῇ Α. Σχολῇ καθηγητοῦ ὑπάρξαντος, πάλιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιάτρου καὶ διευθυντοῦ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς διορισθέντος καὶ εὐνοουμένου, συνοδευόμενος, καὶ

ὁμοτίμου αὐτῶ τὴν τάξιν καὶ τὰς ἀμοιβὰς γενομένου, ἐξελέξατο περικαλλῆ καὶ αὐτὴν νέαν τινα κόρην ὁμοπάτριον, πρὸς γάμου κοινωνίαν, μεθ' ἧς πλέον ἢ μετὰ τῆς προτέρας, εὖ βιώσας, τέτταρα ἐγέννησε τέκνα, ὧν τὰ δύο θήλεα καὶ τὰ δύο ἄρρενα, ἀξιόλογον τετρακτύα διττὴν καλῶν καὶ ἀγαθῶν παίδων ξυνωρίδα, τὴν κατὰ τὸ γῆρας αὐτοῦ τὸ λιπαρὸν καὶ ἀκμαῖον, τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ ὑστάτης εὐδαιμονίας αἰτίαν γενομένην. Τούτων ἡ μὲν πρεσβυτέρα Ἀγλαΐα, ἀγλαοῦς ξυζυγίας φερώνυμος σύζυγος, μετὰ τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Καλλιάρχου Βέη, τοῦ ἐμοῦ σοφοῦ πρὸς γυναικὸς ἀδελφοῦ συζευχθεῖσα, ἡ δὲ εὐτυχεστάτη ἄλλοτε τοῦ Κ. Abbott, ἐν Θεσσαλονίκῃ τῆς Γερμανίας Προξένου ὑπάρξασα εὐνετῆ, τοῦ, θύματος οἰκτροῦ τῆς τῶν ἐκείσε ἀδιαλλάκτως θρησκομανῶν καὶ ἀνοσίων, ἀποτροπαίων, θηριωδῶν, ὀχλαγωγῶν Τούρκων ἀνηλεῶς καὶ βαρβάρως, ξίφεσι καὶ ροπάλοις ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ τεμένουσ περιουσίᾳ γενομένου, ὡς νεάνιδα τινα, τὸν Ἰσλαμισμὸν ἐκ τοῦ πρὸς τινα νέον εὐειδῆ Μουσουλμάνου διακαοῦσ αὐτῆς ἔρωτος ἀσπάσασθαι βουλομένην ὑπερασπίσαντος, καὶ τοῖς θρηνοῦσιν αὐτὴν γονεῦσιν ἀποδοῦναι μάτην πειραθέντος, κατακτάντων καὶ κατακερματισάντων, φεῦ! πρὸς αἰώνιον ὄνειδος τοῦ ἐκεῖ τότε νομαρχοῦντος, πρὸ δὲ αὐτῆς υἱὸς αὐτῶ ἐγεννήθη, ὁ Κ^ς Τηλέμαχος, δόκιμος μηχανικὸς ἐν Ζυρίχῃ ἀνακρυχθεὶς, καὶ τελευταῖος, ὁ αὐτοῦ Βενιαμῆν, Ἀλέξανδρος ὁ κομψὸς νέος καὶ ἀριστος μουσουργὸς ἐν Βρυξέλλαις ἀναφανείς, ὅπου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πρεσβείᾳ, ὑπὸ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον Πρέσβην τελοῦντα, εὐδοκίμως γραμματεύει.

Ἄλλ' φεῦ! τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον, οὐκ ἐπέπρωτο μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ, εὐδαιμόνα, σὺν τῇ εὐνετῇ καὶ τῇ δευτέρᾳ, καὶ ταύτῃ, οὐδαμῶς τῆς πρώτης τὴν καλλονὴν καὶ τὰ ἦθη κατωτέρα, ξυνδιῶσαι. Ἄλλὰ μετὰ τὸν τελευταῖον τοκετὸν, νοῦσον μητρικὴν νοσήσασα, ἀπεβίωσεν ἡ δύστηνος, νεαρὰ, καὶ ἔπερον ἄλγος ἀνιάτον τῷ περιλύπῳ μέχρι τοῦ τοῦ βίου ἐσχάτου τέρματος ἀγάμῳ μείναντι συζύγῳ καταλιπούσα. Μετὰ τὸν δεῦτερον καὶ τοῦτον μέχρι τέλους ἄγαμον γάμον, ὁ Κωνσταντῖνος μόνον τοῖς πεφλημένοις αὐτοῦ τέκνοις, μέχρι τῆς τούνευθεν ἀπαλλαγῆς

αὐτοῦ φιλοστόργως ἐβίωσεν ὡς πατήρ εὐδαίμων, περὶ τῆς ἀνατροφῆς παιδείας καὶ εὐημερίας ὡς οὐδεὶς ἄλλος φροντίζων, καὶ ἐπὶ τοῖς κηλοῖς κάγαθοις αὐτοῦ τέκνοις ἐναδρυνόμενος.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους προσπαθειῶν, καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τούτου ἐργασιῶν τοῦ ἀνδρός, καὶ τῶ ἐν τῷ ἀγλαῷ τῆς γυναικειᾶς νεότητος φυτωρείῳ, τῷ τοῦ φιλογενεστάτου Κωνσταντίνου τοῦ Ζάππα, τοῦ μεγάλου ἐκείνου τοῦ ἔθνους ἡμῶν εὐεργέτου καὶ προστάτου, τῷ Ζακπείῳ, ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου διαπραχθέντων μνημονευτέον, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ τὸ ἀνώτατον τοῦτο τῆς γυναικειᾶς παιδείας ἴδρυμα διέποντος Διοικητικοῦ Συμβουλίου σχεδόν, Πρόεδρος αὐτοῦ, βουλήσει καὶ ἐκλογῇ τοῦ εὐρυστέρου ἰδρυτοῦ, ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς Σχολῆς θεμένου, ἐσαεὶ, τὸν πρεσβύτερον μεταξὺ τῶν συμβούλων τοῦ συμβουλίου προεδρεύειν, ἀνηγορεύθη, καὶ ὡς τοιοῦτος, ὅσον τὸ προβεβηκὸς γῆρας αὐτῷ ἐπέτρεψεν, ἐλειτούργησε, καθ' ἑκάστην ἐπέτειον πανήγυριν καὶ λεγοδοσίαν τοῦ ἀνωτάτου τούτου γυναικειοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος, καὶ ἀρμόδιον ἐναρκτήριον λόγον ἐκφωνῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς γιγαντίοις τούτου προόδοις, ὑπὸ τὴν σοφὴν τῆς ἀξιολόγου διευθυντρίας Κ^α Καλλιόπης Κεχαγιά διεύθυνσιν, σεμνυνόμενος.

Φέρε δὲ, πρὶν ἢ τὸν λόγον καταστρέψωμεν, εἴπωμεν, ἴδι' ἄττα ὁ ἡμέτερος φίλος τῷ ἔθνει, τῇ πατρίδι, τῇ ἐπιστήμῃ καὶ φιλανθρωπίᾳ, ἐκὼν δουλεύων εἰργάσατο· καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ ὅλως ἀφιλοκερδῶν καὶ ἀμίσθων λειτουργειῶν διεξίωμεν.

Ἀπὸ τοῦ 1830^{ος} μονουκῆ μέχρι τοῦ 1879^{ος}, καθ' ἡμίσειαν ὄλην ἑκατονταετηρίδα, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν σχολῆς μνηῶν, πολλάκις ἔφορος τῆς μεγάλης τοῦ γένους ἡμῶν Σχολῆς, τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν ἡμετέρων ἐκτὸς τοῦ ἄστεως κειμένων καταστημάτων ἐπίτροπος, καὶ βραδύτερον, τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν καὶ Πατριαρχικῆς, ὑψηλῷ Αὐτοκρατορικῷ τῷ διατάγματι κανονισθείσης, διοικήσεως μέτοχος, καὶ τῷ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐθνικῇ αὐτοδικαιοδοσίᾳ ἀρχαίῳ ὑπὸ τοῦ μεγαθύμου κατακτητοῦ Μωάμεθ τοῦ Β^{ου}, τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει καὶ ἰδίᾳ τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, ἐθνάρχει πανθῆμως ἀναρρήθέντι, παραχωρηθέντι δικαίω-

ματί τε καὶ προνομίᾳ τοῦ τὰς τε κληρονομικὰς καὶ συζυγίας δίκας, ἰδίᾳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκδικάζεσθαι, δικαστηρίου τακτικοῦ ἐκ λαϊκῶν λογάδων ὀκτώ καὶ σεβασμίων ἀρχιερέων τεττάρων, ὧν τοῦ ἐνὸς κατὰ τὰ πρεσβεῖα τὰ τοῦ Προέδρου τελούντος χρέη ἰδρυθέντος, ἐναλλάξ κατὰ τὸν τῆς ἐκλογῆς νόμον ἐκλεγείς, μέλος τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ἀπασῶν τε τῶν κατὰ τὸ μακρὸν ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα συγκροτηθεισῶν γενικῶν τε καὶ μερικῶν Συνελεύσεων καὶ συνεδριάσεων δραστηρίως καὶ ἐπισήμως μετασχῶν, μάλιστα σὺν τοῖς λοιποῖς τοῦ ἔθνους λογάσι, τῇ συντάξει τῶν νῦν, τὴν λαϊκὴν καὶ κληρικὴν ἐθνικὴν διοίκησιν διεπόντων ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν, κατὰ τὸ 1862 ἀποτελεσματικῶς συνέπραξεν, ἅπασι τοῖς κατὰ τὸ 1870^{ον} ἄνευ ἀποτελέσματος συγκροτηθείσης γενικῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ὑπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν σκῆπτρον τελούντος Ἑλληνικοῦ ἔθνους συνελεύσεως, τῆς ὑπὲρ διετίαν ἄνευ ἀποτελέσματος προδήλου διαρκεσάσης, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος τακτικῶς ξυνεδριαζούσης, ἐν τοῖς ζητήμασι τοῖς πρὸς λύσιν αὐτῇ προταθεῖσι, πολλάκις τὸν λόγον οὐ πανόμενος αἰτῶν καὶ λαμβάνων, καὶ πρὸς ὄφελος τῆς τε ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ, οὗ ἄνευ ἐκκλησία οὐκ ἂν ὑπάρξειε, αὐτῷ ἀρμοδίως καὶ ἐπιτηδείως χρυσάμενος, ἐσαεὶ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐλόμενος, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀνδρείως μαχισάμενος. Πολλάκις δὲ ἐν ταῖς διαφόροις περιόδοις καὶ φάσεσι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τὴν φίλην ἐξεπροσώπευσεν αὐτοῦ πατρίδα, τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἐν δὲ τῷ ἀκανθῶδει Βουλγαρικῷ ζητήματι, τῷ ὑπὸ τὸ θρησκευτικὸν πρόσχημα, πολιτικὸν ἀνεξαρτησίας ὑποκρύπτου σκοπὸν, ἐξ οὗ τῶσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἀνεφύησαν ἀνήκεστα δεινὰ τῷ τε Κράτει καὶ τῷ ἐνταῦθα Ἑλληνι λαῷ, πολλὰ ἐμόχθησεν, ὅπως τὸ τῆς διαιρέσεως κακὸν ἐγκαίρως προληφθῆ, ἀλλ' εἰς μάτην! τῶν ἀρχόντων κακῶς διοικούντων καὶ κάκιστα τὰ ἐθνικά ζητήματα διεξαγόντων, ὑπὸ στενοστέινων τῶν τοῦ « δῖελε καὶ βασίλευε » ἀρχαίων Ῥωμαϊκῶν ἀρχῶν, πρὸς βλάβην αὐτοῦ τοῦ Κράτους, καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ἐμφοροῦμένων. Τὸν δὲ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα ζῆλον αὐτοῦ τὸν ἄσβεστον, καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς εὐνομίας καὶ εὐημερίας αὐτῶν προσπάθειας

διὰ τῆς τῶν κακῶς ἐχόντων ἐπανορθώσεως, οἱ πλείστοι, οἱ ἐν τοῖς πρακτικοῖς περιεχόμενοι εὐγλωττοι αὐτοῦ λόγοι διατρανοῦσι.

Καὶ ἡμέρας μὲν δις τῆς ἐβδομάδος μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἱατρικὰς ἐκτεταμένους μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων τῆς ἡμετέρας μεγαλοπόλεως ἐπισκέψεις, καὶ τὴν ἐν τῇ ἱατρικῇ Σχολῇ ἀνένδοτον πεντηκονταετῆ καθηγεσίαν, περὶ τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων, νυκτὸς δὲ ἰδίᾳ περὶ τὴν τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων διευθέτησιν, καὶ τῶν αὐτόθι ἐθνικῶν καταστημάτων, σχολῶν τε καὶ τὴν τῶν νόθων τροφῆν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπωλείας τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῶν, ἀκαμάτω τῷ ζήλω, ξὺν τοῖς ἄλλοις ὁμόφροσι καὶ γενναίοις φιλανθρωπίοις καὶ φιλογενέσι ἀνδράσι, καὶ ἐνδελεχεῖ τῇ μερίμνῃ ἡσχρολεῖτο ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἀνὴρ. Τοῦ δὲ θέρου, κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ θρακικοῦ Βοσπόρου πρότερον ἀγραυλῶν, καὶ τελευταῖον μονίμως ἐν τῷ ἰδιοκτήτῳ παραθαλασσίῳ αὐτοῦ τερπνῷ καὶ κομψῷ οἰκῶν μαρμαρίνῳ οἴκῳ, οὐκ ὤκνει πρὸς τὸ καὶ τὰ τῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐκεῖσε ἐνορίας, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀρμολογεῖν καὶ διατίθεσθαι, ὡς πρόεδρος καὶ τῆς ἐκεῖσε ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας ἀποδιώσας.

Ἐφθμεν οὖν ἀνωτέρω εἰπόντες, ὅτι εἰς τὴν φίλην πάτραν, τῷ προσφιλεῖ αὐτῷ Βασιλεῖ, τῷ Σουλτάν Μετζίτ τῷ Γαζῇ (*), τὴν τε Ῥωμηλίαν καὶ τῶν παριστρίων χώρας τινὰς ἐπισκεψαμένῳ, ὡς φιλοῦσι

(*) Ἡ λέξις Γαζῆ εἰς τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἐκάστω Σουλτάνῳ ἐφ' οὗ τῆ βασιλείας μετὰ κράτους τινος ἀνεξαρτήτου πολέμου κηρυχθέντος, καὶ τῶν ἀντιπάλων στρατῶν συμπλακισθῶν, ἀρχαίῳ ἰσλαμικῷ ἔθιμῳ, δίδεται ἐπώνυμον. Τοῦτο δὲ οὐ νικητῆς σημαίνει, ὡς Γάλλων παῖδες τοῦτο μεθερμηνεύειν εἰώθασιν, τοὺς τοιοῦτους Σουλτάνους νικητὰς (victorieux) ἀσυνειδήτως ἀποκαλοῦντες, ἀλλὰ μᾶλλον πολεμιστῆς, ὅπερ ἐστὶ αὐτοῦ βασιλεύοντος, πόλεμος μετὰ τοῦ δεινὸς ἢ δεινὸς κράτους ξυνεκροτήθη· οὕτω Σουλτάν Μαχμούτ ὁ Β', καὶ ὁ νῦν βασιλεύων, ὁ τούτου ἕγχονος, Σουλτάν Abdul-Hamid ὁ Β', Γαζῆ ἐπεκλήθησαν, ὡς μετὰ τῆς Ῥωσσίας πολεμήσαντες, ὁ δὲ ἄμισος προκατόχος τοῦ νῦν Ἀυτοκράτορος, καὶ τούτου θεῖος, ὁ Σουλτάν Abdul-Aziz, Γαζῆς οὐκ ἐπεκλήθη, μετὰ τῶν Ἑρζεγοβινίων Σέρβων τε καὶ Μαυροβουνίων μὴ ἀνεξαρτήτων βασιλείων. ἡ ἡγεμονειῶν τότε ὄντων, ἀλλ' αὐτῷ ὑποτελῶν καὶ ἀποστατησάντων μαχεσάμενος. Γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, νῆ τὸν Δία, εἰ οἱ Σουλτάνοι ἐν τοῖς πολέμοις οὕτως ἢ ἄλλως νικῶμενοι, ἀτόπῳ καὶ ἀσυνειδήτῳ τύφῳ, νικηταὶ ἂν ἐπνομαζοῦντο.

πράττειν πάντες οἱ νεωστὶ τοῦ θρόνου ἀναβάντες Σουλτάνοι, ἐκτὸς τοῦ νῦν, ἐκ τῶν δεινῶν περιστάσεων, ἅμα τῇ αὐτοῦ ἀνχορευσεῖ, κωλυθέντος, καὶ μήπω τὸ ἀρχαῖον τοῦτο δημοφιλὲς ἔθιμον τελέσαι δυνηθέντος, καίπερ ἐπιθυμοῦντος, βράδιον δὲ, τῶν πραγμάτων ὅπως οὖν ἐπανορθωθέντων, καὶ ἐκείνου, τὸν τε νοῦν καὶ τὸν θυμὸν ἴσχυωτέρου, θεῖα συνάρσει γενομένου, τελέσοντος, ὡς τὰ ἀρχαῖα τῶν αἰοιδίμων αὐτοῦ προπατόρων ἔθιμα σεβομένου σφόδρα, καὶ εὐλαδῶς διατηροῦντος, ξυνωνὸς ἀφικόμενος ὁ Κωνσταντῖνος, εἰς δευτέρου γάμου κοινωνίαν ξύν τινι ξυμπατριώτιδι περικαλλεῖ νεάνιδι, Εὐφροσύνη τοῦνομά τε καὶ τὸ πρᾶγμα, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Διὸ ξυγγνώσθω μοι ταῦτα τὰ ἀπὸ μνήμης μοι πρόχειρα, ὑμῖν ἐν συντόμῳ διεξείναι, καίπερ τῆς ἀνοχῆς ὑμῶν τῆς εὐμενοῦς πλείου τοῦ δέοντος καταχρᾶσθαι τισι, τοῖς μᾶλλον νυσταλείοις, τάχα δοκοῦντι.

Σουλτᾶν Abd-ul-Medjid ὁ Ghazi, ὁ φιλόλαός τε καὶ ἥπιος καὶ γαληνὸς ἐκεῖνος Αὐτοκράτωρ, φύσει εἰς τὰς ἡδονὰς ἐπιπρῆπτός ὢν, ἀλλ' οὐχ ἦττον αὐταῖς ὅλως οὐ δουλεύων, ὅλος περὶ τῶν τῆς ἀπεράντου κατὰ τε Εὐρώπην, Ἀσίαν τε καὶ Ἀφρικὴν, Αὐτοκρατορίας αὐτοῦ, τῆς ὡς Μουσουλμάνων παῖδες αὐταρέστως αἴτουνσι, θεοσώστου (الله) ἐπικαλουμένης, κατ' εὐφημίαν καὶ ἀντίφασιν φεῦ! τῶν μοῖρα κακῆ καὶ διανοία γιγνομένων κακῶν, μεριμνῶν ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, καὶ ἐπὶ τῇ σχετλίᾳ πορεία τῶν τοῦ Κράτους τῶν τε ἔξω καὶ τῶν ἔσω πραγμάτων, καὶ ἐπὶ τῇ ἀπελπιστικῇ καὶ ἀδιορθώτῳ ἠθικῇ τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ὑπουργῶν αὐτοῦ, οἰωνοῦντων ὄντων, νεωτέρων ἢ πρεσβυτέρων, εἴτε ἐνδόξων ἢ ἀδόξων, ἀφανῶν καὶ νεοσυλλέκτων ἐπηλύδων, ἐνδομύχῳ διαφθορᾷ καὶ φιλάτῳ ἐξαχρειώσει, δυσανασχετῶν, καὶ τὸ ἀμήχανον τῆς τοῦ Κράτους θέσεως διορῶν, καὶ τὴν ὁσημέραι κατωφερῆ ἀκράτητον τοῦ ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἀσελγείας καὶ κακίστης διοικήσεως καταβιβρωσκομένου καὶ δολίως ὑποσκαπτομένου βαθμηδόν, καὶ αἰλούρου καὶ ἀσπίδος δίκην ἐποφθαλμιζομένου σεσηπάτος Κράτους, καὶ πρὸ πάντων αὐτῆς τῆς περικαλλοῦς βασιλίδος καὶ τοῦ ἀνεκτιμήτου ἐκείνου μαργαρίτου τῶν

πολεων, ὑπὸ τῆς ἐξωτερικῆς μηχανορραφίας τῶν τῆς Εὐρώπης φίλων τε καὶ ἐχθρῶν μεγάλων Δυνάμεων, τῆς πομποδῶς ὑψηλῆς καλουμένης διπλωματίας, ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς ἀνειμέναις τοῦ Βάχχου καὶ τῆς Ἀφροδίτης μικράν τινα παραμυθίαν καὶ στιγμιαίαν ἀναφυχὴν εὐρίσκειν πειρώμενος, καὶ οὕτω τὴν σωματικὴν αὐτοῦ ἀφειδῶς καταστρέψας σύστασιν, μετὰ εἰκοσαετῇ Αὐτοκρατορίαν, δεινῇ ὑπέπεσε φυματώδει τῶν πνευμόνων νόσῳ.

Ὁ δὲ αὐτοῦ ἰδιαιτέρος ἰατρὸς, ὁ Κωνσταντῖνος, οὐκ ἐλείπετο θαμὰ ἐπισκεπτόμενος τὸν ἔνδοξον πεφιλημένον πελάτην, τὸ δυνατὸν νοσηλεύμενος αὐτόν· οὐ γὰρ ὄλως ταῖς σωτηρίοις τοῦ ἱατροῦ συμβουλαῖς, ὡς πρὸς τὴν δίαιταν μάλιστα ὑπέειπεν ἐφίλει. Εἰς δὲ τὰς τοῦ Ἀρχιπελάγου νήσους τὰς τερπνάς μέχρις Αἰγύπτου τῆς σεβασμίας περιπλεύσαντα πρὸς τε διάχυσιν, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πλοῦ ὠφέλειαν καὶ τῶν τε νήσων καὶ τῶν Αὐτοῦ ὑποτελῶν ἐπαρχιῶν βασιλικὴν ἐπίσκεψιν ὑπὸ τε τινος τῶν τότε ὑπουργούντων, οὐ νῦν τοῦνομα τὴν ἐμὴν διαφεύγει μνήμην, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου, τοῦ τότε Πρίγκηπος Abd-ul-Aziz, καὶ τῆς λοιπῆς ξυνοδευόμενον θεραπείας, ἐν ἣ βεβαίως ὁ ἰατρὸς αὐτοῦ καὶ φίλος μὴ συγκαταλεχθῆναι οὐχ οἶον τ' ἂν εἴη, τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ὁ Αὐτοκράτωρ μαλακῶς ἔχων διέκειτο ἠκολούθησε. Τὰς δὲ κατὰ τὸν περίπλου ἐκείνον ὁδοιπορικὰς λεπτομερείας ὄλως ἀγνοῶν, τούτου μόνον μέμνημαι ἀκούσας, τὸν Βασιλέα ἐν Θεσσαλονίκῃ ξενισθῆναι μεγαλοπρεπῶς, ὡς προσῆκεν, ἐν τοῖς μεγάροις τῶν ἀδελφῶν Abbott, πλουσίων μὲν καὶ πολυκτημόνων ἐμπόρων, ἄλλως τε δὲ ἐξ Ἀγγλίας τὸ γένος ἐλκόντων πατροθεν, ἐκείσε τοῦ προπάτορος πρὸ ἐτῶν μετοικήσαντος, καὶ μεθ' Ἑλληνίδος κόρης ξυζευθέντος, καὶ αὐτῇ χαρισάμενου, τοὺς παῖδας ὄλως ἐξελληνισαμένου τὰ τε ἦθη καὶ τὴν θρησκείαν, καὶ οὕτω τοὺς ἀπογόνους εἰς γνησίους Ἕλληνας τό τε φρόνημα καὶ τὴν καρδίαν καὶ τοὺς τρόπους, τοῦνομα μονοῦ καὶ τὴν ἀγωγὴν τὴν ἀγαθὴν τῆς μεγάλης Βρετανίας ἀγγλίζοντας, μεταβαλομένου καὶ μορφωσαμένου. Τοῦ οἴκου τούτου, τοῦ τὰ πρῶτα ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τῇ παραλίῳ τοῦ Αἰγαίου, φέροντος, ἀπογόνῳ τιμὴ ἀρίστῳ, τῷ τῆς Γερμανίας προξένῳ ἐξέδωκε

τὴν δευτερότοκον αὐτοῦ θυγατέρα ὁ ἡμέτερος Κωνσταντῖνος, ὡς ἀνωτέρω ἔφθημεν διηγησάμενοι, ὄν βαρβάρων θρησκομανῶν παῖδες ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἐναντίον παντὸς διεθνοῦς δικαίου, ἐν τινι τοῦ τεμένουσ δώματι, συζητοῦντα μετὰ τῶν προκρίτων ὀθωμανῶν περί τινος κόρης χριστιανῆς, τοῦ πατρίου αὐτῆς θρησκευματος, ἔρωτι πρὸς τινὰ ὀθωμανὸν περικαλλῆ νεανίαν διακαεῖ φλεγομένης, τοῖς γονεῦσιν τούτου εὐαρεστήσουσα, ἀνευ θρησκευτικῆς πεποιθήσεως καὶ ἐσκεμμένης πίστεως ἀποστᾶναι βουλευομένης, κατεκερμάτισαν ξίφεσι καὶ ῥοπάλοις μετὰ τοῦ πρὸς ἀδελφὴν γαμβροῦ αὐτοῦ, τῆς Γαλλίας προξένου, τοῦ Jules Moulin, τὴν διπλὴν ἐκείνην ἀνάνδρον μαιοφονίαν, ὑπὸ ἀνοσίων χειρῶν θρησκομανῶν τινῶν ἐκ τε τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐγκρίτων τῆς χώρας συγκειμένων ἀνθρώπων, κατὰ δύο μεγάλων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων, ἐν αἰῶνι πεφωτισμένῳ, τῷ φθίνοντι ἸΘ^ο, τελέσαντες, τῇ Τουρκίᾳ φίλα φρονουσῶν, καὶ θατέρας τούτων μάλιστα κατὰ τοῦ τοῦ Βορρᾶ ἀρχαίου φανεροῦ πολεμίου συμμαχισαμένης, καὶ τὸ εὐγενὲς τῶν αὐτῆς γενναίων μαχητῶν αἷμα κατὰ πολλὰς μυριάδας ἐν μυριάσι μάχαις, καὶ τοῖς νοσοκομείοις ἀφθόνως ἐκχεομένου, καὶ καθ' ὅλον ἐνιαυτὸν ἀφθονον πλοῦτον εἰς τὴν κατὰ τῆς Ρωσσίας πολυδάπανον ἐκστρατείαν ἐκείνην, καὶ τὴν τῶν τῆς Σεβαστουπόλεως ἀπορθητῶν φρουρίων, ἐνιαύσιον ἐπίμοχθον καὶ αἱματηρὰν πολυορκίαν καὶ ἐκπόρθησιν δαπανησάσης, οὐδαμῶς ὡσπέρ ποτε Ἀργοναυτῶν παῖδες, πρὸς τὴν τοῦ χρυσομάλλου δέρατος κατάκτησιν, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὴν τῶν τοῦ πολεμίου ἀγερῶν ὀφρῶν ταπεινώσιν, καὶ τῶν κατὰ τῆς Τουρκίας κατακτητικῶν αὐτοῦ ἀρχαίων ἀξιώσεων μετρίασιν καὶ καταστροφῆν, τῶν δὲ ἀτάκτου περιοδικῆς μονουοῦκ κηρύξεως ἐναντιῶν πολέμων ἐμφαινομένων, προφάσει δῆθεν προστασίας καὶ ὑπερασπίσεως φυλῶν τινῶν ὀρθοδόξων, τῶν τῇ Τουρκίᾳ τῇ ἰσλαμικῇ ὑποτελῶν, ὡς δῆθεν ὑπὸ τῶν δεσποζόντων κατακτητῶν ἀδικουμένων καὶ τυραννουμένων. Τοιούτων φίλων ζυμμάχων δύο ἐπισήμους ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θεσσαλονίκῃς ἀντιπροσώπους οἱ ἐναγεῖς ἐκείνοι βάρβαροι, ὡμῶς ἐν αὐτῷ τῷ τοῦ μόνου Θεοῦ τεμένει κατέκτανον, οὐδένα, οὔτε ἱερὸν, οὔτε πολιτικόν, οὔτε διεθνῆ σεβασθέντες οἱ ἄνομοι νόμον, πρὸς μόνην πρόσκτησιν αὐθαίρετον χριστιανῆς ἐρωτομανοῦς κόρης,

τὴν θρησκείαν τῶν αὐτῆς πατέρων ἐν τῷ βωμῷ τοῦ ἔρωτος θυσιάσαι ἐπιβρέπη!

Ἄλλ' ἢ τοῦ φιλολάου Σουλτάνου φιλοδίκαιος καὶ ὅλως ἀνεξίθρησκος κυβέρνησις ἢ σεβαστὴ, τὴν μὲν τῶν ἐνόχων παραδειγματικὴν ποινὴν κατὰ τὸν νόμον ἐκτελέσασθαι ἐφιεμένη, δικαστὰς ἐκτάκτους, ὑπὸ τοῦ ὑφυπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ Ἀρμενίου Vahan efendi, προεδρευομένους ὄρισασα, καὶ εἰς Θεσσαλονίκην ἀποστείλασα, διατάξατο, μετ' ἀκριβῆ τε ἀνεύρεσιν καὶ ἀφιλοπρόσωπον ἀνάκρισιν τῶν ἀνοσιουργησάντων ἐνόχων, τὴν δικαίαν τοῖς ἀξιοποίνοις ἐπιβαλεῖν ποινὴν. Τό δὲ ἔκτακτον ἐκεῖνο δικαστήριον, οὐχ ὅλως, ὡς εἴρητο, ἀφιλοπροσώπως τὴν δίκην δυστυχῶς διεξήγαγεν, ὡς τοὺς ἀληθῶς καὶ πράγματι ἐνόχους καὶ πρωταιτίους ὧν πρῶτιστος ὁ τότε γενικὸς Διοικητὴς ἦν, μὴ παιδεύσαν. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐνοχοὶ ἐκ τῶν προϋχόντων αἰσχρῶς καὶ ἀνερυθριάστως ἠθωώθησαν, δύο δὲ ἢ τρεῖς ἐκ τοῦ ὄχλου καὶ αὐτοὶ οὐ πάνυ ἐνοχοὶ φωραθέντες, ἐν τῷ βωμῷ τῆς Θέμιδος, πρὸς ἐξιλέωσιν αὐτῆς τῆς εὐνόμου, ἀγχόνην ἐθυσιάσθησαν, ταῖς δὲ ἀπαρηγορήτοις χήραις, τῶν ποεσβειῶν τῆς τε Γαλλίας καὶ Γερμανίας σφοδρῶς ἀπαιτουσῶν, πρὸς ἀποζημίωσιν, ὡς ἢ ποτ' ἂν εἴη οἶον, τὸ τοῦ ἀγαπητοῦ συζύγου αἷμα τὸ γενναῖον χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ ἐξαγοράζεσθαι, σημαντικὸν τι ποσὸν χρηματικὸν ὑπὸ τῆς Ἀ. Κυβερνήσεως ἀπετίθη πρὸς παραμυθίαν. Καὶ οὕτως ἡ σπαραξικάρδιος ἐκείνη κανιβαλικὴ σκηνὴ κατεστράφη καὶ ἡ τάξις ἐπανορθώθη, καὶ αἱ φωναὶ τῶν χηρῶν καὶ ξυγγενῶν ἐκόπασαν, καὶ αἱ ὑψηλαὶ Κυβερνήσεις διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀργάνων αὐτῶν ἔπαυσαν διαμαρτυρούμεναι, καὶ τὰ θύματα ἐκδίκησιν ἀπαιτοῦντα, καὶ τὰ πάντα ἐν τῷ τῆς λήθης βείθρῳ τῷ πολυφλοίσβῳ καὶ ταχυρρόφῳ βυθισθέντα ἐξηφανίσθη, ὡς ἄλλως τε τοῦτο, ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ γηϊνοῖς πράγμασι φιλεῖ γίγνεσθαι. Ἐν δὲ μόναις ταῖς καρδίαις τῶν φίλων, ἢ τῶν ἐν τῆς ἡλικίας ἀκμῇ ἀπολεσθέντων μνήμη τῶν ἀνδρῶν, ἐν ὄσῳ τὸ ζωοφόρον αἷμα κυκλοφορεῖ, ἀνεξίτηλος μενεῖ.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ Σουλτάν Abdul Medjid πρὸς ἀναψυχὴν ἐν τῷ Ἀιγαίῳ περίπλουν, καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀνάπλουν, ὁ Σουλτάνος ὑπὸ μιᾶ-

σματος τελματώδους, ἐν Θεσσαλονίκη, ὅπου καὶ ὁ τῆς Ἱατρικῆς πολυ-
πειρος πατήρ, ὁ Ἱπποκράτης, πρὸ τεσσαράκοντα ἑκατονταετηρίδων,
τοὺς κακοήθεις πυρεττοὺς ἐνδεδεχῶς μελετήσας, ἀμιμήτως περιέγραψε,
λάβρα προσβληθεὶς, ἐνούσησε, ὑπὸ φρικτοῦ πυρεττοῦ, ἐξ ἀπίνης ξυнта-
ραχθεὶς, διαλείποντος. Ἐτύγχανε δὲ τότε ὁ ἡμέτερος Κωνσταντῖνος
τοῦ παλατίου ἀπὼν, ὡς πολλάκις τοῖς Σουλτάνοις ξυμβαίνει, τοὺς αὐτοῖς
εὐνοουμένους, ἔστω καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰατροὺς, οἷς πεπιστευμένοι
εἰσὶν, ὑποσκάπτομένους παρ' αὐτοῖς ἐπιτηδείως παρὰ κακοβούλων
καλάκων, ἀναίτιως ὑποβλέπειν.

Οὕτως οὖν ἐτύγχανε τότε ἐν τοῖς Ἀνακτόροις πρὸ τιων ἐτῶν ἰατροῦν
Ἰταλὸς τις ἀνὴρ ἐκ Νεαπόλεως τὸ γένος ἔλκων, καὶ πρὸ πολλοῦ εἰς
Κωνσταντινούπολιν πρὸς εὔρεσιν τύχης μεταναστὰς καὶ διατρίβων
ἐπηλυσ ἐκεῖ, τὸ ἱατρικὸν ἐπαγγελλόμενος ἐπάγγελμα, παρὰ τοῖς Τούρ-
κοις εὖ φημισθεὶς, καὶ πολυπληθοῦς πελατείας παρ' αὐτοῖς τυχὼν, κατὰ
τινα δὲ χρόνον ἐξ ἀρχῆς, ἐν τε τῷ ναυστάθμῳ καὶ τῷ στρατῷ στρα-
τιωτικῷ ἰατροῦ θέσιν καθέξας, καὶ πρὶν τούτου, εἰς ἐκστρατείαν ζῆν
ἐκείνῳ εἰς Νετζίπ, κατὰ τοῦ ἀποστήσαντος Μεχμέτ-Ἀλῆ Πασσά τοῦ
Ἀλβανοῦ, τοῦ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἀντιβασιλείας ἰδρυτοῦ, μεταβάς, καὶ
μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἐκστρατείαν, εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐπιστρέψας, ὁ
Κ^ο Καπολεόνης, πτυχίου μὲν διδάκτορος τῆς ἱατρικῆς τῆς τῆς Νεαπό-
λεως ἱατρικῆς Σχολῆς κάτοχος, ὑπὸ δὲ τοῦ Χαλίλ Πασσά, τοῦ τοῦ
Σουλτάν Μαχμούτ τοῦ Β^ο ἐπ' ἀδελφῇ Σουλτάνη γαμβροῦ ἀρχιναυαρ-
χοῦντος, εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὡς ἰατρὸς τοῦ παλατίου τῆς σειρᾶς
εἰσαχθεὶς.

Τούτων, τοῦ προτέρου αὐτοῦ ἐπιστηθίου φίλου καὶ ἰατροῦ ἰδιαίτερου
τοῦ Κωνσταντίνου παραδόξως πως ἐπιλήσμων, πρὸς θεραπείαν προσ-
εκαλέσατο, ὑπὸ τῶν ἀύλοκαλάκων τῶν τῷ Κ^ο Καπολεόνῃ φίλα φρο-
νοῦντων, φημισθέντα ἤδη καὶ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ, ὡς ἐπιτήδειον καὶ
δεινὸν ἰατρὸν, ἄλλως τε λίαν εὐσχήμονα τοὺς τε τρόπους καὶ τὸ ἦθος,
καὶ τὸ βᾶδισμα καὶ τὴν ὄψιν σεμνοπρεποῦς, καὶ τοὺς τρόπους βαρέως
καὶ μεγαλοῤῥήμονος ὄντος τοῦ Ἰταλοῦ Ἀσκληπιάδου.

Τὸν Βασιλέα δὲ, τοῦ ἱατροῦ τούτου ἐπισκεπτομένου, μετὰ τινος ἐτέρου τῶν ἀνακτορικῶν ἱατρῶν, ξυνήθους τοῦ γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Αὐτοκράτορος, τοῦ τοῦ πυροβολικοῦ αἰδίου (*) ἀνωτάτου ἀρχηγοῦ καὶ διευθυντοῦ, τοῦ Fethi-Ahmet-Pacha, ἐπικαλουμένου, ἐκ τῆς νήσου Ῥόδου τὸ γένος ἔλκοντας, Κυρίου Δουρόνη, ἱατροῦ ἐν Γαλλίᾳ σπουδάσαντος, καὶ οὐκ οἶδα πως, τούτων, τὸν Αὐτοκράτορα δεινὸν διαλείποντα πυρετὸν, κατὰ τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅπου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἴπποκράτους ἐπιπολάζει τὰ τοιαῦτα νοσήματα, ὡς τῆς χώρας τελματώδους οὔσης, ῥιγοῦντα, ἄλλως πως ἢ εἰδικῶς θεραπευόντων, καὶ τῆς πυρεττώδους ἐξάψεως οὕτω μὴ σβεννυμένης, ξυνεταράττοντο τῷ προδῶματι οἱ θαλαμηπόλοι καὶ ἅπαντες οἱ περὶ τὸν Σουλτάνον αὐλικοὶ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ οἱ μεγιστάνες σφόδρα, καὶ τῆς περιοδικῆς τοῦ πυρεττοῦ ἐξάψεως λίαν σφοδρᾶς ἐπανερχομένης, περὶ τοῦ πρακτέου

(*) Αἶδιον αὐτὸν ὠνομάσαμεν, ὡς τὸ ὑπόργημα τοῦτο τοῦ Ἀρχιπυροβολιστοῦ μόνον ἀσπασάμενον, καὶ τοῦτο μόνον αἰδίως ἐν ὄσῳ ἕξῃ κατέχειν σπουδάζοντα, καὶ πολλάκις, ὡς παρὰ τοῖς ἐν Τουρκίᾳ δεσπόζουσι φιλεὶ γίνεσθαι, τῆς ἀρχῆς ταύτης παυθέντα διὰ τὴν δεινὰ ἢ δεινὰ πολλάκις ἀνάτιον αἰτίαν, ὡς ἄριστα τὸ ὑπόργημα τοῦτο ἐκτελοῦντα, καὶ τὸ πυροβολικὸν ἐν Τουρκίᾳ, ὡς μάλιστα κατὰ τὸ τῆς πυροβολοποιίας πρὸ πάντων ἔργον, τὰ ἐργαστήρια καὶ χυτήρια τοῦ εἶδους τούτου τῶν ὄπλων καὶ τῆς μεγίστης ὀλκῆς τελειοποιησάμενον, καὶ ἰθαγενεῖς ἐπιτηδεύουσιν ἐργάτας μορφωσάμενον, καὶ ἀνωτέραν σχολὴν τοῦ πυροβολικοῦ διὰ Γερμανῶν διδασκάλων συστάνα, καὶ οὕτω τῆς ἀδρᾶς μισθοδοσίας καὶ τῶν ὑπερβολικῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἀξιώσεων τῶν ξένων ἀξιωματικῶν τὸ ταμεῖον τοῦ Κράτους ἀπαλλάξαντα, καὶ ὡς πλείστων ἄλλων κοινοφελῶν δημοσίων ἔργων καὶ καταστημάτων τὴν πρώτην βουλήν σχόντα καὶ εἰς φῶς ἐνεγκόντα, ὡς ἄνωθι ποῦ ἐφθήμεν εἰπόντες, τὸν ἄνδρα ἀρχαῖον ἡμέτερον φίλον γενόμενον ἀπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ πρεσβείας αὐτοῦ κατὰ 1835, ἐκ τοῦ πλησίον γνωρίσαντες καὶ ἐκτιμήσαντες. Ἡ δὲ πρὸς τὴν τοῦ εἶδους τούτου λειτουργίαν κλίσις τοῦ Fethi-Ahmed-Pacha τοῦ νῦν μακαρίτου, τοιαύτη τις ἦν, ὥστε, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθη, πολλάκις παυθεὶς ἐνεργεῖα καὶ ῥαδιουργία τοῦ κατὰ καιρὸν πρωθυπουργοῦ τοῦ τότε καὶ νῦν αὖθις Sadre-azam ἐπικαλουμένου, τοῦ τὴν Σουλτανικὴν χρονίαν ἐκείνην πρὸς τὴν ἐξ ἀγχιστίας ξυγγενοῦς εὐνοίαν πάντοτε ὑποβλέποντος καὶ ἐπὶ ταύτῃ δυσφοροῦντος, καὶ τὸν εὐνοοῦμενον ὑποσχέλισαι σπουδάζοντος, οὐδαμῶς φροντίζοντος εἰ δὲ ὑπευργὸς ὠφελίμως πρὸς τὸ Κράτος ὑπύργει, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀτομικὰ αὐτοῦ πάθη ἱκανοποιῆσαι, καὶ τὴν ἰδίαν ἀτομικὴν φιλοτιμίαν, κενοδοξίαν καὶ ὑπεροχὴν ἀρχαίαν ἐς αἰεὶ διατηρεῖν

ἀμφιβάλλοντες καὶ δυσφοροῦντες. Ἐτυχε δὲ τότε ἐκεῖ παρῶν τρίτος τις τῶν ἀνακτόρων τακτικὸς ἰατρός, τοῖς θαλαμηπόλοις εὖνους, ὁ καθηγητὴς Κ^{ος} Ξενοφῶν ὁ Ζωγράφος, ὁ νῦν ἐν Παρισίοις τὰς διατριβάς ποιούμενος. Τούτῳ συνεβουλεύσαντο οἱ ἀποροῦντες φίλοι περὶ τοῦ ποιητέου· ὅς δὲ, τῶν τῆς νόσου συμπτωμάτων αἰσθόμενος, καὶ πάραυτα τὴν φύσιν ταύτης ῥαδίως διαγνώσας, ὡς ῥαδία ἢ ἀνάβρωσις τοῦ Βασιλέως! ἐξεφώνησε. — Καὶ πῶς; ἔφησαν αὐτοὶ. — διὰ τῆς ἀντιπυρεττώδους κινήσης, ἥδ' ὅς. — Ἄλλὰ πῶς τοῦτο ἡμεῖς προτείνωμεν, ἄνδρες ἰατροὶ μὴ ὄντες; ἀντέφησαν ἐκεῖνοι. Ἄνάγκη μάλιστα, ἔφη ὁ Ζωγράφος, καὶ τρίτον ἰατρὸν προσκαλέσασθαι προτενοῦντα τό φάρμακον· — ἀλλὰ τίνα; ἠρώτησαν. — Ἀτρεκῶς γνωστὸν τίνα τῷ Βασιλεῖ εἶναι τοῦτον προσήκει, ἐπειδὴ ἦν ἄγνωστόν τινα καὶ ἀλλότριον ἂν προσκομίσετε, οὗτος δυσάρεστος καὶ ἀπεχθὴς τῇ Αὐτοῦ Ἀ. Μεγαλειότητι πυρεττώσῃ ἂν φανοίῃ. — Τότε οὐδένα ἄλλον ἢ τὸν ἀρχαῖον καὶ τὰ μάλα τῷ Ἄνακτι προσφιλεῖ ἰδιαίτερον ἰατρὸν Κωνσταντῖνον τὸν Καραθεοδωρῆ, ἅπαντες συνανεφώνησαν οἱ θαλαμηπόλοι!

Πάραυτα δὲ ἀγγέλους πέμπουσι, τὸν Κωνσταντῖνον, ὅσον τάχιστα

σπουδάζοντος, οὐδέποτε ἐτέραν ὑπουργίαν ὑπουργῆσαι ἐδέξατο, ἄεργος καὶ μελαγχολικός ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτοῦ σχολάζειν προτιμῶν, καὶ αὐτὴν τὴν πρωθυπουργίαν πολλάκις τοῦ εὐνοοῦντος Σουλτάνου προτείναντος, ἀποκρούσας. Τὸ δὲ τοὺς ὑπουργοὺς θαμὰ ἀναιτίως ἀλλάσσειν, καὶ διοικητὰς, καὶ νομάρχας ἅπαξ ἱκανοὺς ἀναδειχθέντας, θθνίων ὑπηρετῶν δίκην, ἀπρεπὲς καὶ λίαν βλαβερὸν παρ' ἡμῖν ἐπιπολάζον ἔθος, ἔστιν ἔθος τῆς ἀσκόπου, ἀσκέπτου καὶ ἀκράτου τυραννίας· ἐν τῇ ὡσάυτως δεσποτικῇ Ῥωσσίᾳ ἔμφρονι καὶ ἐπιστημονικῇ οὐσῃ, τοῦτο οὐκ εἴθισται. Τοῦναντίον ἔστιν ἐκεῖσε ὄρᾳν ὑπουργοὺς καὶ διοικητὰς καὶ νομάρχας ἡμίσειαν ὄλην ἑκατονταετηρίδα, ἐν τοῖς ἑαυτῶν διατηρεῖσθαι ἀκλονήτως ὑπουργείοις, ἱκανοὺς ἅπαξ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἢ σειρᾶς Αὐτοκρατόρων διαδοχικῆς κριθέντας, εἰ καὶ ὁ ὑπουργὸς πλήρης ἡμερῶν καὶ κεκοπιακῶς τύχοι ἂν, ὡς ὁ πρὸ μικροῦ εὐκλεῶς προθυπουργῶν, καὶ νῦν ἀποβιώσας ὑπέργηρος μὲν, ἀκμαῖος δμως ἔτι ζῶν ὁ πολύμητις καὶ πολυμήχανος διπλωμάτης, ὁ πρίγκηψ Gortchakoff. Παραδείγματα δὲ τοιαῦτα πολυχρονίου ὑπουργείας ὡς πλεῖστα εἰσὶν ἐν Ῥωσσίᾳ ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ αὐτῷ τῷ ἐξωτερικῷ, δι' οὗ μέσου, ὡς πλεῖστα ὅσα κατορθοῖ ἢ Ῥωσσικὴ πωλύπλοκος καὶ πολυμήχανος πανούργος κυβέρνησις.

εἰς τὰ Ἀνάκτορα προσκαλέσονται. Μία δὲ καὶ ἡμίσεια μόλις παρήλθεν ὥρα, καὶ ὁ προσκληθεὶς δρομαῖος ἀφίκετο.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Βασιλέα συνεσκέπτοντο, τίνι τρόπῳ τὸν Κωνσταντῖνον τῷ Βασιλεῖ παραστήναι. Τότε δὲ, τούτων ὁ πρῶτος τότε θαλαμηπολῶν, τοῦνομα Ahmet-Bey, ἔφη· τὸ σχέδιον τῆς ἡμετέρας ἐκστρατείας προϋργασμοὶ ἐστὶν ἔγωγε τῷ Δεσπότη ἡμῶν λέξω ᾧδε· ἢ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος νοσος, καίπερ λίαν μικρὰ οὖσα, πράγματα Αὐτῇ παρέχει, ὡς ἐκ τῶν ἐνδελεχῶν σφοδρῶν ἐξάψων, τῇ νόσῳ ταύτῃ, διαλείποντι πυρεττῷ οὖσῃ, ἰδίῳν, ὡς καὶ ὁ ἐν τῷ προθαλάμῳ παρευρισκόμενος ἡμέτερος ἰατρός, ὁ Ζωγράφος, ἐμοὶ ἐρωτήσαντι, ἀδιστακτικῶς ὠμολόγησε, τῶν συμπτωμάτων ἀκούσας· τῶν δὲ ἰατρῶν, τῶν νῦν τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα θεραπευόντων, ἄλλως, ὡς φαίνεται φρονούντων, ἀνάγκη καὶ τρίτον προσκαλέσασθαι ἰατρὸν. Τίνα δὲ ἢ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ἡμᾶς διατάττει προσκαλέσασθαι ἰατρὸν; — τὸν ἀρχαῖον ἐμὸν ἰατρὸν καὶ φίλον, τὸν Κωνσταντῖνον, ἀνεφώνησεν εὐθύς ὁ Αὐτοκράτωρ. — Οὗτος ἐν τῷ προδῶματι ἐστίν, ἦδ ὅς. — Προσελθέτω πάραυτα, διέταξεν ὁ Σουλτάν Medjid, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἐν ἀκαρεῖ προσῆλθεν, ἐδαφιαίως, ἀσιατικῶ ἔθει, προσκυνήσας. Ὡς εὖ παρέστης! ἰατρῶν ἄριστε, ἀνέκραξεν ὁ Σουλτάνος, ἅμα τὸν Κωνσταντῖνον ἰδὼν· πρόσελθε θαρρᾶλέως, καὶ μὲ, τῆς ταραχῆς τῆς ἀκαταπαύστου, κατὰ πᾶσαν δευτέραν πρωΐαν σχεδὸν ἀκριβῶς, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, τῆς ἐμῆ σφόδρα καὶ ἀφορήτως ζέοντι καύσου καὶ κεφαλαλγία μετωπίῳ, καὶ καρυβαρία δυσφορήτῳ, καὶ τῶν ἄρθρων ἐκλύσει, καὶ τοῦ στομάχου ἄλγει, λυμαινούσης, σῶσον! οἱ ἐπισκεπτόμενοί με ἰατροὶ, δισταγμοῖς ἀτόποις ἀμφιταλαντευόμενοι τυραννοῦσιν ἐμέ εἰκῆ, τὴν τῆς νοσοῦ φύσιν, ὡς δοκεῖ, οὐ διαγνώσαντες ἀκριβῶς. Βέβαιοι ἐσμέν, σὲ τὸν ἐμὸν ἀρχαῖον δόκιμον ἰατρὸν καὶ ἐπιστήθιον φίλον, οὐδόλως διστασάντα, ἐν ἀκαρεῖ, τὴν ἐμὴν κατατρίχουσάν με πρὸ δεκαπενθημερίας ἐχθρὰν νοσον, θριαμβευτικῶς κατατροπῶσαι, καὶ τοῖς κυρίοις ἰατροῖς τὴν σκαιὰν ἀπειρίαν αὐτῶν, κατὰ κόρον προστριῖψαι, καὶ αὐτοὺς καταισχύναι· — ὁ δὲ Κωνσταντῖνος τῶν ἐνθαρρύντικῶν τούτων, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως,

προφερομένων, ἐν πυρετῶδει ταχύτητι, αἰσθόμενος λόγων, ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν κλίνας, τῇ βασιλικῇ ἡρέμα καὶ εὐσχήμως χρυσοῦ κλίνη προσπελάσας, ἤρξατο ἀταράχως τὰς τοῦ σώματος κοιλίας, κατὰ τὸν ἰατρικὸν νόμον, ἐν ἀκριβεῖα καθ' ὅλους τοὺς τῆς ἰατρικῆς ἐξετάσεως κλασσικοὺς τρόπους, ἐξετάζων. Ταύτην δὲ περάνας, τοῦ στομάχου συμπαθητικῶς, ὡσπερ εἰθισταί, κάπως ἀλγοῦντος αἰσθόμενος, πρωτίστως, ὑπὸ ἀρχαίας, ὡς δοκεῖ δεισιδαίμονος τριβῆς, τῆς ὑπὸ τοῦ νῦν τύχῃ ἀγαθῆ τοῦ μεγάλου μὲν, ὑπερβολικοῦ δὲ τὰς ἀρχαίς, τῆς ὑπὸ τῶν σκαιῶν μαθητῶν, ἐτι μᾶλλον πρὸς βλάβην τῆς ἀνθρωπότητος αὐθιθείσης, καὶ τὴν Εὐρώπην, καθ' ἡμίσειαν περίπου ἑκατονταετηρίδα, ἀφθόνῳ αἵματι κατακλυσαμένων, τοῦ γενναίου, τῶν Γαλατῶν διασήμου ἰατροῦ τοῦ Broussais, ἐν τῇ νεότητι τοῦ Κωνσταντίνου. τὰς τῆς ἰατρικῆς φοιτοῦντος σχολὰς ξυμπάσης σχεδὸν τῆς ἐνθοῦς σπουδαζούσης νεότητος καταδεσποζούσης, ἐκτὸς τῆς τῆς Βινδοβόνης ἀρχαίας καὶ κριτικῆς ἰατρικῆς σχολῆς, ἐσαεὶ κλασσικῆς ἀνεξαρτήτου καὶ πρωτοβούλου τὰ φρονήματα καὶ τὴν ἐπιστήμην διαμεινάσης, ἐμπνευσθεῖς, τὴν τοῦ στομάχου ξυμπάθειαν, ὡς ἰδιοπάθειαν ἐκλαβῶν, ἐπ' αὐτοῦ εὐθύς 15 ἰδίαις χερσίν ἐπιθέσας βδέλλας, ἀπεφῆνατο, πρὸς τὸ δῆθεν, τῇ τοπικῇ ταύτῃ προκαταρκτικῇ ἀφαιμάξει, τὴν τοῦ στομάχου ἐρεθιστικότητα ἀφελεῖσθαι, τοῦτον ἐπιτηδειότερον, πρὸς τὸ τὸ ἀντιπυρετικὸν εἰδικὸν φάρμακον δέξασθαι, ποιῆσαι. Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον, καὶ πάραυτα ἐπετέθησαν αἱ βδέλλαι ἀπλήστως τὸ βασιλικὸν ἐκμύζουσαι αἷμα. Ὁ δὲ Βασιλεὺς ὅλως πειθῆνιος καὶ χαρίης, ἐκ τῆς πρὸς τὸν ἰατρὸν ἐνδομύχου πίστεως, οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως καὶ ἀντιλέξεως ἄνευ, εἶεν ποιεῖν.

Τῆς δὲ ἐπιθέσεως τῶν βδελλῶν τελεσθείσης, καὶ ἐν ταυτῶ τῆς τοῦ πυρετοῦ περιοδικῆς ἐξάψεως σβεσθείσης, φυσικῆ ἔκλυσις καὶ ἐφίδρωσις ἀνακουφιστικῆ ἐπῆλθεν, ἣν ὁ Σουλτάνος, τῇ τῶν βδελλῶν ἐπιθέσει προσάψας, τὸν ἰατρὸν ἐπὶ τῷ θαύματι τῆς ἀκαριαίας θεραπείας ἐπῆνεσε, καὶ τὴν ἐμπειρίαν καὶ δεξιότητα τοῦ ἰατροῦ εἰς οὐρανοὺς ἐξήγειρε, καὶ αὐτῶ ἐπὶ τῇ ταχείᾳ σωτηρίᾳ νύχαρίστησε. Ταύτης δὲ τῆς πρώτης ἰατρικῆς σκηνῆς αἰσίως περανθείσης, οἱ μὲν ἔξωθεν ἀσθμαίνοντες ἐν φόβῳ καὶ

ἀδμημονία ἰατροὶ εὐσχήμως ἀπεπέμφθησαν ἐπὶ τὸ εὐφρημότερον, τοῦ Σουλτάνου ἠπίου φύσει καὶ φιλόφρονος ὄντος, καὶ βαρβαρικοῖς ἀγρίοις ἀρχαίοις ἔθεσι (*) μηδέποτε ἀνεχομένου χρῆσθαι, καὶ αὐτῶν τῶν εὐνούχων, τῶν ἐν τῇ τῶν Σουλτάνων παραδεισίῳ γυναικωνίτιδι, προσκαλουμένων ἰητρῶν, πολλάκις ἀπινῶν τυράννων, μέχρι χθές καὶ πρῶην, ἀγρίων Ἄργων ἐν τῷ παλατίῳ ὄντων, τὰς ἀγερώχους ὄφρῦς κατὰ βάλων, καὶ τὰς ἀκινάκας ἐκ τῆς ὄσφῦς αὐτῶν ἀφελόμενος, καὶ ἀόπλους, ἡμερωτέρους ἀποδειξάμενος, τιμωρίας μάλιστα καὶ αὐστηροῖς αἰκισμοῖς, οὓς ποινῆς δίκην τοῖς ἀτακτοῦσιν εὐνούχοις, τῇ τοῦ ἀρχιευνούχου ἀμέσῳ διαταγῇ, τοῦ μεγάλου ἀγᾶ ἐπισήμως ἐπικαλουμένου, καὶ βαθμὸν Βεζύρου τὸν μετὰ τὸν τοῦ πρωθυπουργοῦ ἢ Μεγάλου Βεζύρου καὶ τοῦ Cheh-ul-Islam τρίτου κατέχοντος, καὶ ἐν τε τῷ γυναικωνίτιδι τῷ Αὐτοκρατορικῷ, καὶ αὐτῷ τῷ παλατίῳ ὅλῳ, τὴν ἀνωτάτην κυριαρχίαν ἀρχαίῳ ἔθει ἀσκοῦντος, ἐπιβαλόμενος, ἡμέρων καὶ ἠπίων ἀγῶν δίκην, ἀπὸ ἀτιθάσσων τίγρεων, ἠπίους καὶ ἡμέρους αὐτοὺς ἀπεδείξατο.

Τὴν δ' ἐπιούσαν, ἅμα ἡλίου ἀνίσχοντος, εἰς τὰ Ἀνάκτορα ἀφίκετο σπουδῇ ὁ ἰατρος, τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀσθενῆ νοσηλευσόμενος. Καὶ τῇ πρῶτᾳ, τοῦ πυρετοῦ ὑφιεμένου, θεϊκῆς κινήσεως ὡσεὶ κόκκους ἐκκέδεκα αὐτῷ προσήνεγκεν ἐν ἀναλύσει εἰς δύο δόσεις κατὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα, πρὸς πόσιν. Ὁ δ' Αὐτοκράτωρ, τὴν νύκτα ἡσυχος ὑπνώσας, καὶ εὐαρέστῳ ἀναψυγθεὶς ἐφιδρώσει, εὖ εἶχε κατ' ἄμφω, ἀφυπνήσας,

(*) Ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἄλλοτε, οὐδὲν παράδοξον ἂν εἶη, ῥοπάλοις καὶ ὕβρεσι ἐκφραστικοῖς, ἐκ τοῦ παλατίου, ὑπὸ τῶν δυσειδῶν εὐνούχων, τῶν τὸν χρῶτα ἀμυδρῶς καὶ τὰ κρεμάμενα ἀχανῶς χεῖλη φοβερῶν ἰδεῖν ἀποσοβεῖσθαι καὶ πολλάκις καὶ ἀπὸ τῶν παραθύρων εἰς τὴν λεωφόρον ρίπτεσθαι, ἧς ἐπωνιδίστου καὶ ἐπικινδύνου λίαν παιδιᾶς τῶν θηρίων δίκην τούς λεικοὺς αὐτῶν προὔχοντας τρομακτικῶς ἐπιδεικνυόντων μελαίνων ἀνδραπόδων, καὶ τοῖς βλοσυροῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς πυροσπνόοις, καὶ τῇ συστάσει τῇ τρομερᾷ τοῦ δυσεγθοῦς ἀπαισίου προγνάθου προσώπου, τὸν δύστηνον ἀτυχῆ ἰατρὸν, διὰ τοῦ διαδάλου τῶν τοῦ παλατίου δωμάτων, ἄνευ ἀριαδνείου μίτου, φόβῳ καὶ τρόμῳ φεύγοντα, καὶ μόνον ἐν τῇ τῶν ποδῶν αὐτοῦ λαγύῳ ὠκύτητι τὴν σωτηρίαν ἐπιδιώκοντα καὶ ἐνίοτε ταύτης ἐπιτυγχάνοντα.

καὶ ἰλαρὸς τῷ ἱατρῷ προσαγορεύσας, νῦν χαρίστησεν αὐτῷ ἐπὶ τῇ θαυμασίᾳ τῆς πυρετιώδους δυσφορίας ἀνακουφίσει, τὴν τέχνην αὐτοῦ ἐπαινέσας. Τὴν δ' ἐσπέραν οὐδ' ἴχνος ἐξάψεως αἰσθητὸν ἐγένετο, καὶ τὴν νύκτα ἡσυχωτέραν διήλθε. Τὴν δ' ἐπιούσαν, ἡ τῆς θειϊκῆς κινήσης δόσις ἐπανελήφθη, καὶ οὕτω καθεξῆς, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, μεθ' ἧς, πρὸς ἀποθεραπείαν, τονικά ἄττα συντάξεν ὁ ἱατρὸς φάρμακα, μεθ' ὧν τὴν πόσιν ὁ Βασιλεὺς, ὡς ὅλως ἀναρρώσας ἐν μικρῷ ἐκηρύχθη, καὶ εἰς τὸ ἱερὸν τέμενος κατὰ τὸ ἀρχαῖον τῶν Σουλτάνων ἔθος, τῶν πυροδόλων πυρσοκροτούντων, (*) τέταρσι καὶ εἰκοσικόπῳ λευκοχρῦσῳ κομψῷ ἀκατίῳ, τὰ τοῦ πολυῦχθους Βοσπόρου πράσινα κύματα ἐν κατάγῳ καὶ ἀφρῷ σχίζονται, χρυσῷ ἀναπτερόντι αἰτῷ μέσῃν πρύμνην, ἐπιβαίνων, ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ μεγαλοπρεπῶς προσευχηθησόμενος.

Ἦν δὲ τότε ὄρᾶν τε καὶ ἀκούειν τὰ ὑπὲρ τοῦ ἱατροῦ, τοῦ ἐν βραχεῖ τὸν βαρέως νοσήσαντα Σουλτάνον αἰσίως νοσηλεύσαντος, ἐγκώμια, καὶ τὰς τῶν μεγιστάνων ὑποκλινεῖς ἐνθέρμους προσρήσεις, συγχαρήσεις, εὐφημίας τε καὶ κολακείας, καὶ τὰ κρουνηδὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καταρρέυσαντα παρὰ πάντων πολῦτιμα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀδαμαντοκωλύτων καὶ ἐγκαύστῳ πεποικιλμένων ταμδακοθικῶν, συνιστάμενα δῶρα, ἅπερ ἅπαντα ὑπὸ τοὺς τοῦ Σουλτάνου ἰδίους ὀφθαλμοὺς ὑποβάλλεσθαι εἴθιστο, ὅτε δῶρα ἐδώρει τῶν περὶ τὸν Σουλτάνον τιμῶν, ὑπουργῶν τις. Νῦν οὐ μόνον δῶρα οὐ δωροῦνται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τῆς παρακμῆς καὶ ἀπορίας ἐποχῇ, ἀλλ' οὔτε καὶ οἱ ὀφειλόμενοι τῆς ὑπηρεσίας ἔνεκεν, ἐμπρόθεσμοι μισθοὶ ἀποτίονται, καὶ ὅτε δις ἢ τρίς τοῦ ἔτους ἀποτίονται, ἀδώρων δῶρων δίκην, καὶ ὡς ἀπροσδοκῆτου μεγαλοδωρίας ἐπιδείξεως δείγματα λαμβάνονται καὶ δίδονται, πολλῶν ἀρχηγῶν τε καὶ μεγιστάνων, μάλιστα

(*) *Εἰθισται, τὸν Σουλτάνον εἰς τὸ τέμενος ἀκριβῶς κατὰ μεσημβρίαν, καθ' ἐκάστην παρασκευὴν, διὰ θαλάσσης μὲν μεταβαίνοντος, πυροβολεῖν ἐκ τῶν φρουρίων ἅπαξ καὶ εἰκοσάκις, διὰ ξηρᾶς δὲ ἄνευ πυρσοκροτήσεων καὶ μόνον παιανίζειν καὶ εὐφημεῖν γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, τινῶν τῶν τῆς σωματοφυλακῆς μεγαλοφώνων ἀνδρῶν, Padichahimis ichok yacha! κραυγαζόντων, ἅπερ ἐστὶ ζήτημα εἰς μακραίωνας ὁ ἡμέτερος Βασιλεὺς καὶ Δεσπότης!

τῶν ὑπουργῶν, τῶν τακτικῶς πάνυ, ἔστιν ὅτε μάλιστα καὶ ἀπροθέσμως, αὐθαιρέτως μισθοδοτούμενων πρὶν ἀπάντων τῶν ὑποδεεστέρων ὑπαλλήλων ἀθλίων, εἰς τὸ τῆς τοῦ μισθοῦ μόνου καθυστερήσεως πρωταγωνιστούντων, τῶν μικρῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦς, ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ἀνδραποδῶν δίκην ἐργαζομένων ὑπαλλήλων, τρίς μολὶς ἢ τετράκις κατ' ἔτος τὴν μισθοδοσίαν, ὡς ἐκτακτον ἀμοιβὴν ὁρώντων, καὶ λιμῶ καὶ ἐνδείᾳ καὶ στερήσει μυριάς, κακὴν κακῶς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, τῶν πλείστων, τῷ μάλιστα ἰδίᾳ μὴ κεκτημένων οὐσίαν καὶ πρόσδοον, βιούντων, καὶ τὸν ἑαυτῶν ξυντεθειμένον μισθὸν ἀπαιτεῖν ἐπὶ ποινῇ καὶ ἐπιτιμῆσει, μὴ τολμώντων. Ἦκουσα δέ ποτε καὶ τινος προγᾶστορος Πασσᾶ, εἰπόντος τιμὴ τῶν τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ὀδυνηρῶς γηράσαντι, « Eï yol! sen ò kadar sénéler aïlik tamamiile aldin! Artik ò kadar « yetischmez-me? Devlet daïma sana para veredjek-me-dir? bou, « deria olsa bilé, doukenir. Ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον : ὦ νῆπιε « σὺ πρὸ τοσούτων ἤδη ἐτῶν μηνιαῖα ἀκριβῶς λαμβάνεις! Τέλος « πάντων τοῦτο οὐκ ἤρκεσέ σοι; τοῦτο εἰ τὸ ταμεῖον τοῦ Κράτους, καὶ « θάλασσα κᾶν εἶη, ἐκενοῦτο ἄν! »

Καὶ ταῦτα μὲν παροδικῶς περὶ τούτων. Ο δὲ ἡμέτερος Κωνσταντῖνος, ὅστις παρὰ τῷ βαρέως νοσοῦντι αὐθις Αὐτοκράτορι καὶ ἄλλους ἰατροῦς, πρὸς συμβούλιον ἰατρικόν, ξυγκαλεῖν ἀνέκαθεν δυσωπούμενος, αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου μὴ βουλομένου, μετὰ τοῦ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ αὐτοῦ Μεχμέτ-Ἄλῃ τοῦ πάνυ, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μόνου ἐν τοῖς Ναυτικοῖς ὑπουργήσαντος τότε, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ἀπαξ δὲ καὶ τῷ τίτλῳ Sadre-azam πρωθυπουργήσαντος, καὶ τοῦ περιδόξου Ριζᾶ Πασσᾶ, τοῦ ἐπὶ τῆς τοῦ πατρὸς τοῦ Σουλτάν Abdul-Medjid τοῦ Ghazi, τοῦ Σουλτάν Μαχμουτ τοῦ Β', καὶ αὐτοῦ Ghazi ἐπικληθέντος, Αὐτοκρατορίας, ἐν τοῖς Ἀνακτόροις, μετὰ τοῦ προτέρου θαλαμηπολήσαντος, καὶ ἐν τῇ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείᾳ εὐδοκιμήσαντος, καὶ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, ἀμφοτέρων μέγα δυναμένων, κατιδόντων τὴν νοῦσον σμικρᾶς πάνυ σωτηρίας πρέχουσαν ἐλπίδας, ἀπεφάσισαν καὶ μετὰ τοῦ τότε πρώτου θαλαμηπόλου Ἀχμέτ Βέη, ὃς τὸν τοῦ πκλατίου ἰατρὸν Κ' Ξενοφῶντα

τὸν Ζωγράφου, ὃν καὶ ἐν τῇ ἰατρικῇ Ἀ. Σχολῇ καθηγητὴν τῆς Ὑγιεινῆς πρὸ μικροῦ ἀνηγορεύσατο, ἔτι μᾶλλον προαγαγὼν καὶ τῷ Βασιλεῖ προσπελάσσει ἐπιθυμοῦντος, συμβούλιον ἰατρικὸν συγκροτῆσαι· ταπεινὴ δὲ τότε ἐγένετο τῷ νοσοῦντι Σουλτάνῳ, ἀνηκούσαις ταῖς προφυλάξεσι καὶ ἀνυπότοις ταῖς δικαιολογίαις πρότασις, πρὸς τὸ δῆθεν ταχυτέρας τῆς ἀναρρώσεως τυχεῖν, ὡς πλειόνων δοκίμων ἰατρῶν συσκεπτομένων, τοῦ προϊόντος πορίσματος βεβαίως ὀνησιμωτέρου ἀνευδοκίμως ὄντος, καὶ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ἰδεῶν, τοῦ φωτὸς φαινοτέρου ἐκπνευόμενου, καὶ παραπλησίσις προφάσει, ἰατρικὸν συγκροτῆσαι συμβούλιον, ἐπειδὴ ὁ Σουλτάνος ὁ τὴν αὐτοῦ ὅλην πίστιν τῷ φίλῳ ἰατρῷ ἅπαξ ἀναθέμενος, οὐκ ἠβούλετο ἄλλους ἰατροὺς παρ' αὐτῷ ξυγκαλέσασθαι.

Οὕτω δὴ, μετὰ πολλὴν τὴν ὁμόφωνον τῶν περὶ τὸν Αὐτοκράτορα συνηγορίαν, ἐπέισθη οὗτος ἐκὼν τ' ἀέκων, ὑπὸ τὴν ἐξέτασίν τε καὶ θεραπείαν πλειόνων ὑποβληθῆναι ἰατρῶν. Καὶ ὄντως, τῶν περὶ τὸν Σουλτάνον, περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν συγκληθησομένων ἰατρῶν πρὸς συμβούλιον ἰατρικὸν, συσκεφθέντων, καὶ ἐκάστου τούτων ἰατρῶν τινα, ἐκ τῶν δοκίμων καὶ τῶν τῷ Βασιλεῖ κάπως γνωστῶν, προτείναντος, κοινῇ ἀπεφασίσθη, πρῶτον μὲν τὸν νῦν μακαρίτην Ἰούλιον Μίλιγγεν, τὸν Ἄγγλον τὸν ἐξ Ὀλλανδίας τό γένος ἔλκοντα, ὡς van Millingen μὲν τὸν τοῦ Λόρδου Βύρωνος εὐφυᾶ ὑπάρξαντα ἰατρὸν, καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀναδίφην (*) τὸν σὺν τῷ ὀξύνοι ἐκείνῳ καὶ ἀρίστῳ τῶν Ἄγγλων ποιητῇ, περιφανεῖ τὸ γένος καὶ ἔνθοι φιλέλληνη, εἰς Ἑλλάδα, εἰκοσαετῇ ἄρτι ὄντα, ἐπὶ τῆς μεγάλῃς τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστάσεως, κατὰ τὸ 1822^{ον} σωτήριον ἔτος, πρὸς τὸ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τούτων μαχίσσεσθαι, καὶ ὑπὲρ ταύτης χρήμασί τε καὶ λόγοις καὶ ποιήσεσι τε καὶ πεζαῖς ξυγγραφαῖς ἀγωνισθήσεσθαι, ὀρμήσαντι, τὸν μετὰ τὸν πρόωρον,

(*) Ὁ πατὴρ τούτου κλεινὸς ὑπῆρξε καὶ ἐν Εὐρώπῃ περιλάλητος ἀρχαιο-λόγος, ὡς πλείστα ἐν τῇ λατινίδι τοιοῦτου εἶδους ξυγγράμματα ξυγγράψας, ἐν Φλωρεντίᾳ τῆς Τοσκάνης τὸν βίον καταλύσας, καὶ ἐκ τούτου ὡς δοκεῖ, καὶ ὁ υἱός, καίπερ ἰατρὸς ὢν, τὴν ἀπορμητὴν λαβὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀκόρως ἐγένετο.

τοῦ μεγαλοφυοῦς ἐκείνου ποιητοῦ θάνατον, εἰς τὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἀντιμέτωπον στρατόπεδον, πρὸς πλείονα τοῦ βίου ἄνεσιν, αὐτομολήσαντα, ἔνθα ὁ τοῦ ἐκ Καβάλλας τῆς Μακεδονίας Μεχμέτ-Ἀλή, τοῦ τότε Νομάρχου, καὶ ἔπειτα αὐτονόμου Κράντορος τῆς Αἰγύπτου πρωτογενῆς υἱός Ἰβραχίμ Πασσᾶς ἠρχιστρατήγει, ἔπειτα εἰς Προῦσσαν τῆς Βυθηνίας προσφυγόντα, καὶ τελευταῖον εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐγκαταστάνα μόνιμως, καὶ τὴν ἰατρικὴν κατὰ τετταρακονταετίαν καὶ ἔτι πρὸς, εὐδοκίμως πάνυ, ἀσκήσαντα, μέχρι τοῦ τοῦ βίου αὐτοῦ τέρματος, πρὸ πενταετίας μολίς, ἐν λιπαρῶ καὶ ἀκμαίῳ γήρατι ἄνωθεν ὀρισθέντος, καὶ μέχρι θανάτου, ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ἐμμίσθως ἰατρεύσαντα, καὶ ἐν τῷ διεθνεί ὑγειονομικῷ συμβουλίῳ τὴν Δανημαρκίαν ἐκπροσωπήσαντα, καὶ τρεῖς ἀλληλοδιαδόχως, καθ' ὅλον τοῦτο τοῦ βίου διάστημα, τῶν εὐνετῶν ἢ διαστασῶν, ἢ ἀποβιωσασῶν εἰς γάμου κοινωνίαν διαφορογενῆ ἔλθόντα, καὶ πολυαριθμῶς τεκνοποιήσαντα· εἶτα, τὸν τῆς ἰατρικῆς διδάκτορα, καὶ τῆς φυσιολογίας καθηγητὴν, Κασπάρ Συναπιὰν Βέην, τὸν Ἀρμένιον, τὸν ἐν ταύτῳ τοῦ παλατιοῦ τακτικὸν ἰατρὸν ὡσαύτως, τὸν ἄνω ῥηθέντα Κ^ο Ξενοφῶντα Ζωγράφον, κάμει, τὸν ἱστοροῦντα νῦν.

Πρὶν δ' ἢ παρὰ τῷ Ἀνακτι πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ ζυμβουλὴν εἰσείημεν, τὸν ἄνω μνησθέντε Σατράπε, πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐν τῷ ζυμβουλίῳ προπαρασκευαστικὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁδηγίαν, παρ' αὐτοῖν προσκαλεσαμένῳ, τὰ δέοντα προῦδιδάξοντε, ἤλθομεν. Καίπερ δὴ τοῦ Ἀρχιναυάρχου Μεχμέτ-Ἀλή Πασσᾶ, τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ, τὴν προεδρείαν φύσει καὶ θέσει κατέχοντος, ὁ πολύμητις Ρίζᾶ Πασσᾶς ἤρξατο λέγων: Ὑμεῖς Κύριοι Ἴατροι, παρὰ τῷ κραταιοτάτῳ ἡμῶν Ἀνακτι καὶ Αὐθέντῃ, ἐντὸς μικροῦ παραστήσεσθε· δεῖ δὲ ὑμῖν, καίτοι οὐδόλως ἀπείροις τῶν τοιούτων σῶσι, τινα ἄττα πρὸς ἐφόδιον προοιμιάσαι, καὶ τρόπον τινα προαλεῖψαι, πρὸς τὸ, τῇ Α. Μεγαλειότητι, φύσει λίαν εὐαισθητῶ οὔσῃ καὶ νοσοῦσῃ, τὸν τὴν ἰατρικῆς ὑμῶν συμπεριφορᾶς καὶ παράστασεως τρόπον μικρὸν προανακροῦσαι. Ὑμεῖς κατὰ σειρὰν παρ' Αὐτῷ, τοῦ Κωνσταντινίου ἐφένδη προπορευομένου, παριστάμενοι, ὅτι ἂν ὑμῖν διαταχθήσοιτο,

εὐπρεπῶς καὶ ἄνευ στόμφου καὶ πατάγου πράξετε (*). Ἐκαστος ὑμῶν, μετὰ τὸν Ἄυτ. ὄρισμόν, αὐτῷ ξυνεσταλμένως, καὶ τὰ χεῖρε πρὸ τοῦ στήθους εὐσχήμως συνημμένα, ὅσει μέχρι πέντε βημάτων, μετὰ τὴν ἐδαφιαίαν προσκύνησιν, προσπελάσας, ὑπὸ τοῦ πρώτου ἰδιαιτέρου ἱατροῦ διακελευσάμενος, εὐσεβάστως καὶ ὑποκλινῶς, τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Αὐτοκρατορικῆς γλώττης ἐποπτεύσεσθε, καὶ τὴν τοῖν καρποῖν δοκιμασίαν καὶ ψηλάφησιν πρὸς τὸ τοὺς σφυγμοὺς καταμετρήσαι καὶ τὸ τούτων ποιὸν ὀρίσαι αἰτήσεσθε ταπεινῶς, καὶ ἦν δὲ ἐρώτησιν ἄλλην τινα, καὶ ταύτην ὡς ἀναγκαίαν οὔσαν πρὸς τὴν τῆς νούσου διάγνωσιν, ἀποτεῖναι ἂν βούλοιτό τις, ταύτην πάλιν αὐτοπροσώπως οὐδαμῶς, ἀλλὰ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου Κωνσταντίνου τῷ Σουλτάνῳ διαβιβάσασθε. Εἶτα εἰς ὑμῶν ἰδίᾳ πρὸς τὴν τοῦ στήθους ἱατρικὴν ἐπίκρουσιν καὶ ἀκρόασιν ἐκτελέσαι, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἄνακτος κελευσθεῖς, τοὺς δύο τούτους τῆς ἱατρικῆς ἐξετάσεως τρόπους, ἀκριβεῖ τῇ ἐθιμοταξίᾳ καὶ συστολῇ, οὐχ ὅπως τῷ σώματι τῷ Αὐτοκρατορικῷ προσκρούων, οὔτε τούτῳ ἐπιβαρύνων, καὶ χρονιώτερον τοῦ ἀκριβοῦς δέοντος ἐπικείμενος, ἐκτελέσει. Μετὰ ταῦτα, ἐν ἰδιαιτέρῳ δώματι ἅπαντες, τρεῖς ὑποκλινῶς προσκυνήσαντες, τὴν διάγνωσιν θέσθαι, καὶ τὴν θεραπείαν, τὴν τε διαιτητικὴν καὶ τὴν φαρμακευτικὴν ὀρίσασθαι. Ταῦτα τοῦ Σατραπῶν προδιδάξαντος, ἀνέστημεν κατὰ σειράν, τοῦ Κωνσταντίνου προϊόντος, εἰς τὸ τοῦ Ἄνακτος δῶμα πορευσόμενοι. Καὶ μακρὰν, ἐν τοῖς ἀπεράντοις προδῶμασι καὶ αἰθούσαις τῶν τοῦ Dolmabadjé Ἄνακτιῶν βαδίσαντες, ἔστημεν, ἐμβροντήτων δίκην, τῆς βροντώδους τοῦ Ἄνακτος φωνῆς Μεχμέτ! κράξαντος, αἰσθόμενοι. Ἡ κραυγὴ δὲ αὕτη ἐγένετο, ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἄναξ, κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, εἰς τὸν ἀπόπατον ἠναγκάσθη ἐξιέναι· πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν δὲ τῆς ἐξόδου ταύτης, ἐς αἶε, καὶ τὰ λοιπὰ σχεδὸν πνέων, μακρὰν τοῦ κοιτῶνος

(*) Πρόδηλον ἐνταῦθα, τὸν δουλόφρονα σατράπην, τὸ τοῦ ἱατροῦ μεγάλοςχημον πρόσωπον, τοῦ ἐν τῇ τῆς θείας αὐτοῦ λειτουργίας ἀσκήσει, πάντοτε καὶ πανταχοῦ πρωτεύοντος καὶ διατάκτοντος, ἀντιστρόφῳ εἰς ἀνδραπόδου εἶδος μεταβαλεῖν προθέμενον.

πορεύεσθαι προτιμῶν, οὐδέποτε ἐν αὐτῷ τῷ κοιτῶνι, τὴν φυσικὴν ἀνάγκην ἐκτελεῖν. Μικρὸν ἀναμείναντες, παρὰ τῷ Ἄνακτι ὠδηγήθημεν. Εὐρόμεν δὲ αὐτὸν, ἐπὶ τινος σηρικῆς ἐρυθροῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀνακλινοῦ ἀνακείμενον, ἐν τῷ μέσῳ ἀπεράντου τινος αἰθούσης, δι' ἐρυθρῶν ὠσαύτως, κατὰ μέσον σφαιροειδῶς προεξεχούσης ὀροφῆς ὑέλωμάτων, φωτιζομένης. — Καὶ ὡς εὖ παρέστητε! φίλοι ἰητροί, ἠπίως καὶ εὐμενῶς, χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ἀνεφώνησεν ὁ εὐγενὴς Σουλτάνος, ἡμᾶς ἰδὼν. Ὑμᾶς πρὸς ἡμᾶς προσεκαλεσάμεθα, καίπερ τοῦ ἡμετέρου Κωνσταντίνου Ἐφένδη, ᾧ πᾶσαν τὴν ἡμετέραν πίστιν καὶ ἐλπίδα πρὸ πολλοῦ ἀνεθέμεθα, ἄριστα ἐπαρκοῦντος, ἐπειδὴ τούτου τὰ ἡμέτερα εὖ εἰδότες, ἡμῖν βοηθήσαι, καὶ ἡμᾶς θεραπεύσαι ἀδυνατοῦντος, οὐδεὶς ἄλλος ὁ βοηθήσων, καὶ οὐδεὶς ὁ θεραπεύσων. Ἄλλ' οἱ περὶ ἡμᾶς, περὶ τῆς ἡμετέρας εὐεξίας λίαν ἐμφρόντιδες, οὕτως ἡμᾶς πρᾶξαι ἠβουλήθησαν, καὶ ἡμᾶς, ξυμβούλιον ἰατρικὸν περὶ ἐμὲ συγκροτήσασθαι προελόμενοι, ἔπεισαν. Προσελθέτω οὖν ἕκαστος ὑμῶν θαρρῶν, καὶ ὅτι ἂν βούλοιτο, ἐρωτᾶτο. Τότε οὖν τούτων ἀκούσαντες τῶν ἐνθαῤῥυντικῶν λόγων, ἕκαστος ἡμῶν ἐδαφιαίως προσκυνήσας, τὴν ἀναπεπταμένην παλάμην, ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ τοῦ μετώπου ἀλληλοδιαδόχως θείας, καὶ τῶ ὀφθαλμῷ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ταπεινῶς στήσας, ἔπραξεν ἀκριβῶς, ἅπαρὰ τοῦ Ριζᾶ Πασσᾶ ἐδιδάχθη. Εἶτα τοῦ πρώτου θαλαμηπόλου τὸν Αὐτοκρατορικὸν ὄρισμὸν λαβόντος, Ζενοφῶντα τὸν Ζωγράφον, παρὰ τῷ Ἄνακτι, τὸν Αὐτοκράτορα ἰδίᾳ ἐξετάσοντα ἐκράτησεν, ἡμῶν ἠρέμως καὶ βράδην ἀπίοντων, προσκυνούντων κατὰ σειράν οὕτως ὡς προσήλθομεν, καρκίνοβατούντων ἐν ἰδίῳ δωματίῳ ἀναμενούντων τὴν τῆς ἐξετάσεως διεκπεραίωσιν. Ὁ δὲ Ζωγράφος, τὴν ἰατρικὴν ἰδίᾳ ἐξέτασιν, ὡς εἶκος, τελέσας, ἐξῆλθεν, ἡμῖν τὸ προῖόν ταύτης ἐκθέσων: Εὖρε δὲ διὰ μὲν τῆς ἐπικρούσεως, τὰς τοῦ στήθους ἐπικλειδίους χώρας ἀμφοτέρωθεν ἀμβλεῖς ἠχούσας, διὰ δὲ τῆς ἐμμέσου ἀκροάσεως, ἤσθετο ῥόγχων καταρροϊκῶν, διαχύτων, (diffus) καὶ ἔστιν ὅτε καὶ συνηχούντων, κάπου δὲ ἀναπνοῆς βρογχικῆς, ἐξ ὧν πασιδύλων σημείων οὐδεμία ἐναπελείφη ἀμφιβολία ὑπάρξαις φυματώδους τε διηθήσεως (infiltration) εἰσέτι ὠμῆς (crue) τῶν πνευμό-

νων τοῦ ὑψηλοῦ ἀσθενοῦς, καὶ κατὰ ἄβρου διαχύτου (diffus) δευτερεύοντος χροίου. Αἱ δὲ ἀποχρέμψεις ἦσαν σπάνιαι, καὶ ἡ γενικὴ τοῦ σώματος σύστασις ἀσθενής, σὺν ἰσχνότητι προβεβηκυῖα, πυρεττὸς δὲ ἡμερήσιος ἐσπερινὸς οὐκ ἔλιπε, ὑπ' ἐφιδρώσεως πρωϊνῆς. κατὰ τὰς τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους μάλιστα χώρας, καθ' ἐκάστην τὸν Σουλτάνον παρενοχλοῦσης. Ἐκ τούτων ἀπάντων, ἡ διάγνωσις ὁμόφρονος φυματώσεως πνευμονικῆς, κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς στάδιον εὐμαρῶς ὠρίσθη, καὶ ἡ πρόγνωσις ἐπομένως ἀπαίσιος ἐξεφωνήθη. Ἡ δὲ θεραπεία, καθ' ὅλους αὐτῆς τοὺς τρόπους ῥωστήριος ἐνεκρίθη, τῆς μὲν διαίτης ἐξ ὀπτῶν καὶ αἰμοσταγῶν κρεῶν, καὶ οἴνου γενναίου Βορδελείου· ἡ γαλακτικὴ διαίτα, ὑπὸ τινος τῶν ξυμβούλων ἰατρῶν, προβληθεῖσα, ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀπερρίφθη, ὡς τοῦ στομάχου τοῦ Ἀυτοκράτορος τῶν ἐρεθιστικῶν ἐθάδος, τὸ ἥπιον καὶ ἀθῶον γάλα μὴ φέροντος. Ἄλλου δὲ τινος ἐξ ἡμῶν τὰ οὔρα ἐξεταστῆα νομίσαντος, τῶν οἰκετῶν τις ὠρίσθη, ἐν τῷ κάτωθεν τοῦ ἀποπατηρίου, λεκάνην ἐπὶ κεφαλῆς φέρων, περιμεῖναι τὸν τοῦ βασιλικῶ οὔρους ὑετόν, καὶ ἡμῖν αὐτὸν πρὸς ἐξέτασιν συλλέξαντα, προσαγαγεῖν. Τοῦτο δὲ μετὰ τριῶρον ἐγένετο. Τὰ δὲ οὔρα, ἅπασι τοῖς ἀνὰ χεῖρας ἀντιδραστικοῖς δοκιμασθέντα, οὐδὲν τὸ παρὰ φύσιν, κατὰ τε τὰς φυσικὰς καὶ χημικὰς αὐτῶν ιδιότητες παρουσίασαν.

Τοιοῦτον ἦν τὸ τοῦ ἰατρικοῦ συμβουλίου ἀποτέλεσμα, τὴν φύσιν τῆς ὀλεθρίου νούσου τοῦ Ἄνακτος ἄρθην εὐκρινίσαντος.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς, μόλις δύο εἰσέτι ἐβδομάδας ἐπιζήσας, τὴν 13^{ην} Ἰουνίου τοῦ 1860^{ου}, τὸν ὕστατον ἐξέπνευσε στόνον, μέγα πένθος τοῖς ἀγαπήσασιν αὐτὸν λαοῖς καταλιπών. Ὑπῆρξε δὲ ἀληθῶς Βασιλεὺς, τὰ μάλιστα νοήμων, φιλόανθρωπος, ἥπιος, εἰρηνικὸς, τῆς προόδου ζηλωτῆς, λίαν εὐγενῆς, ἀλλὰ καὶ ἔστιν ὅτε, ὡς εὐερέθιστος, ὀργίλος, ἔσκαε δὲ εὐεργετικὸς, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ καὶ ἐναντίοις εὖ ποιεῖν φιλῶν. Εἰ δὲ τις καὶ ἔλλειψις ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν, αὕτη ἦν ἡ τοῦ θάρρους, καὶ τῆς πιτροπαρადότου ἀνδρείας, καὶ τοῦ μεγαλεπήθου τοῦ γενναίου.

Ἄμα δὲ τοῦ Βασιλέως θανόντος, καὶ ἐπὶ ψιάθου, κατὰ τὸ τῶν Τούρ-

κων ἔθος, πρὸς τὸ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Ανακτόροις ἀπόδειξιν καὶ ἐπικύρωσιν τῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος καὶ ματαιότητος, ἐκτιθέναι, γοηροὶ ὀλοφυρμοὶ ἐν τῷ γυναικωνίτιδι τῶν οἰμωζουσῶν γυναικῶν, καὶ τῶν εὐνούχων φωναὶ ὀξεῖται, καὶ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θεραπόντων ἀπάντων συγκεχυμέναι κραυγαὶ γοεραὶ ἠκούσθησαν, ἄλλως τε, ἐπὶ τιοιαύτῃ πενθίμῳ περιστάσει, τοιοῦτοι ὀλολυγμοὶ αἰεὶ ἀντηχεῖν εἰώθησαν, ἐν τῷ ἐρημουμένῳ Παλατίῳ, καὶ ταῖς τῶν φιλησύχων ἀκοαῖς ἐντρόμως προσκρούειν, καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς φρικιάζειν ποιεῖν. Ὁ δὲ περίλυπος ἰατρὸς μόλις ἀπηλλάγη τῶν μακρῶν τῶν Αἰθιοπῶν εὐνούχων βραχιόνων καὶ γαμφῶν χειρῶν, πρὶν ἢ τὸ θλιβερὸν ἄκουσμα γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ἂν γένοιτο, ἀβρόχοις ποσὶ καὶ ἀσινεῖ τῷ σώματι, δι' αὐτῷ γνωστῶν ἀφανῶν διόδων καὶ μυχῶν σαώτερος διαφυγῶν, ὡς καὶ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ Σουλτάνου τούτου, τοῦ Σουλτάν Mahmout τοῦ Β^{ου}, διὰ τῆς τοῦ δώματος θυρίδος ἐν τινι περιπτέρῳ, τῶν ἐν τῇ Ἀσιατικῇ τοῦ Βοσπόρου ὄχθῃ, ἀνωθι τῆς Χρυσουπόλεως, κειμένῳ, εἰς τὴν λεωφόρον πηδήσας, ὥχετο ἀπιῶν. Αἱ γὰρ γυναῖκες, καὶ αἱ θεραπαινίδες, καὶ οἱ εὐνούχοι τῶν Σουλτάνων, ἐκ τῆς γυναικωνίτιδι, ἐν τιοιαύτῃ θανάτου Σουλτάνου συμφορᾷ, τὸν δύστηνον ἰατρὸν, τὸν μὴ θεραπεύσαντα, βάρβάρως αἰκίζεον καὶ μονοουκ κατακτείνειν εἰώθησαν.

Καὶ οὕτω μὲν ὁ ἀγαθὸς Σουλτάνος εἰς τὰς οὐράνιους μονὰς τοῦ μετὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίου ἀπέπτη, μέγα πένθος τοῖς ἑαυτοῦ, διαφόρου θρησκευματος, φυλῆς καὶ ἐθνότητος λαοῖς καταλιπὼν, ὡς παρὰ πάντων ἀνεξαιρέτως ἀγαπηθεὶς καὶ τιμηθεὶς, καὶ τοὺς πάντας ἀνεξαιρέτως εὐεργετήσας. Οἷας δὲ τινος λύπης ἀμυθήτου ὁ ἡμέτερος ἤσθητο Κωνσταντῖνος, τοῦτο περιγράψαι οὐδε δυνατὸν οὐτ' ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι, ὡς εὐληπτον. Καὶ νῆ τὸν Δία, ἅμα θανόντος τοῦ εὐεργέτου, ἤρξατο ὁ ἀπορφανισθεὶς ἀπαρηγόρητος ἰατρὸς τῶν δυσαρέστων ὀσημέραι ἀποτελεσμάτων τῆς ἀνηκέστου ἀπωλείας πειρᾶσθαι. Καὶ τὴν μὲν τῶν 7¹/₂ χιλιάδων γροσίων ἐν τῷ Παλατίῳ μνησιαίαν μισθοδοσίαν, ἦν ἰσόβιον, ὡς τῶν πολυχρονίων ὑπηρεσιῶν τοῦ ἰατροῦ καὶ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου ἀμοιβὴν ὠρίσατο ὁ μεγάλυμος Σουλτάνος, νεωτέρῳ Α. Διατάγματι διέκοψαν, εἰς δισχιλία

γρόσια λόγω συντάξεως, ἐκείνην καταβιάσαντες, ἐν ᾧ ἑτέραν ταυτόσημον μισθοδοσίαν τοῦ Δ^ο Spitzer τοῦ Αὐστριακοῦ Ἰουδαίου, τῆ αἰτήσῃ καὶ προστασίᾳ τοῦ τότε παρὰ τῆ Ὑ. Πύλῃ πρεσβεύοντος Κόμητος Prokesch von Osten, ἀκέραιον ἐπανώρθωσαν, πρῶτον καταργήσαντες, καὶ μέχρι τοῦδε ἀποτίοντες. Τὴν δὲ πεντακισχιλίων γροσίων μηνιαίαν τῆς Χίου ἐπιχορήγησιν ἐπὶ τῆ παρὰ τῆ Ὑ. Πύλῃ τῆς νήσου ταύτης ἀντιπροσωπείᾳ, ἣν καὶ ταύτην ὁ εὐεργέτης ταῖς ἄλλαις εὐεργεσίαις προσηρτήσατο, ἀνέπαφον ἀφήκον, τὴν τοῦ Sir Henry Bulwer, τοῦ τῆς Μ. Βρετανίας στωμύλου, ἀγγλίνου καὶ φιλοτύρκου Πρεσβευτοῦ, τοῦ μέγα παρὰ τῆ Α. Κυβερνήσει καὶ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ὡς εἰκὸς δυναμένου, παράκλησιν σεβασθέντες. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῇ ἐν τῇ Α. ἰατρικῇ Σχολῇ καθηγησίᾳ, τῇ ὡς χρονία ἤδη, ἀνεπηρέαστον τὸν ἰατρὸν διετήρησεν ἡ Α. Κυβέρνησις, τὸν δὲ μισθὸν βαθμηδὸν αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν εἰς τὸ ἤμισυ, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων τοῦ Κράτους οἰκονομικῶν, ἀσυνειδήτως καὶ κατὰ κράτος ἀνωφελῶς ἐμειώσατο· ἐπειδὴ οὐ διὰ τῆς τῶν μισθῶν τῶν ἀρχαίων ὑπαλλήλων ἀδιαλείπτου βαθμιαίας μειώσεως τὰ οἰκονομικὰ κράτους τινος ἐπανορθοῦνται, ἀλλὰ διὰ τῆς τάξεως, τῆς καταργήσεως τῆς δημοσίας συστηματικῆς ἀναισχύντου κλοπῆς, καὶ τῆς εὐρέσεως πόρων, ἀπείρων ὄντων, καὶ εἰσέτι ὅλως ἀμεταλλεύτων, ἐν τῇ πλουσίᾳ, εὐφόρῳ καὶ κατὰ τοῦτο ὅλως παρθενικῇ εἰσέτι τῆς Ἀνατολῆς χώρας, οὕτως ὥστε ὁ τῆς Τουρκίας ὑπάλληλος, ὁ πλήρης ἡμερῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, βέβαιος ἂν εἶη, ὅτι ὅσῳ ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ χρονία ἂν ἀποθάνειε, τοσούτῳ καὶ ἡ μισθοδοσία μειοῦται, κατ' ἴσον λόγον τῆς διαρκείας καὶ ἀντίστροφον τῆς ὠφελείας. Οὕτω καὶ ὁ βέλτιστος καὶ τιμιώτατος τῶν ὑπαλλήλων τοῦτο εὖ εἰδώς, εἰ μὴ στωϊκῆς που ἀρετῆς καὶ ἀπαθείας μέτοχος ἂν εἶη, ὅπερ λίαν σπάνιον ἐν τῷ ἡμετέρῳ τῆς ἐπιστήμης τῆς θετικῆς καὶ ἐπικουρικῆς φιλοσοφίας αἰῶνι, πρὸς αὐτοσυντήρησιν, εὐκαιρίας τυχῶν, τῆς προσοδοφόρου καταχρήσεως οὐκ ἀπέχουε ξυνήθως, ἵνα μὴ ἐν τῷ γήρατι, τῆς ἰσχυρᾶς προστασίας τῶν μεγιστάνων ἀμέτοχος ἐγκαταληφθῆσεται, οἰκτρὸν τῆς ἐνδείας καὶ ἀπορίας ἔρμαιον ἐλώριον. Εἰ δὲ τις

τοῦ δολοφονηθέντος καὶ ὑπ' ἐκείνου τὰ μάλιστα εὐεργετηθέντος, ὁ μετ' ἐκείνον τὸν πεπτωκότα πρεσβύτερος τοῦ Σουλτὰ Medjid υἱὸς τῶν ὑπολειπομένων πολυαριθμῶν δύο Αὐτοκρατόρων ἀδελφῶν καὶ παιδῶν, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν ἐνδόξων Αὐτοῦ πατέρων, ἐκὼν τ' ἀέκων, ἅπαντα τὰ ἱατρικὰ καὶ θρησκευτικὰ μέσα πρότερον ἐξαντλησάμενος, πρὸς τὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃν εἰλικρινῶς ἠγάπησεν, ἀνάβρωσιν, Σουλτὰν Abdul-Hamid ὁ Β΄, ὁ 34^{ος} τῆς τῶν Ὀθωμανῶν δυναστείας, καὶ ὁ 26^{ος} Παδισάχ μετὰ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Μωάμεθ τοῦ Β΄, τοῦ καὶ κατακτητοῦ, ἄλωσιν, τὸ 36^{ον} τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγων ἔτος.

Ὁ Σουλτάνος οὗτος λίαν εὐεργετικὸς καὶ φιλάνθρωπος, τῆς μνήμης τοῦ ἀγαπήσαντος τὸν ἡμέτερον Κωνσταντῖνον σεβαστοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὃν ἄλλως τε καὶ παιδίσθεν ἐγνώρισε, οὐδόλως ἐπιλήσιμων, τῇ ἐμῇ πρωτοβουλίᾳ προτροπῇ, εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ τοῦ συνταγματικοῦ Κράτους αὐτοῦ Γερουσιαστοῦ εὐμενῶς προηγάγετο, ὁ βέλτιστος. Κἀνταῦθα ἔστι καὶ αὖθις ἰδεῖν τὸ τοῦ Κωνσταντίνου εὐδακρυ, τοῦ ζωηροῦ εὐερεθίστου αἰσθήματος τῆς ἀνδρικής ὄλως καρτερίας αὐτοῦ, ἧς ἐν τῷ μακρῷ αὐτοῦ βίῳ τρανὰ πολλάκις ἐπεδείξατο δεῖγματα, ὑπερβάλλοντος, ὡς καὶ ἄνωθι που ἔφθμεν ἱστορήσαντες. Ὅτε ἐγὼ εὐσεβάστως παρίστην τὸν ἱατρὸν, τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ γαληνοῦ πιστὸν θεράποντα, πρὸς τὸν εὐεργέτην Βασιλέα, αὐτῷ προσκυνήσοντα καὶ εὐχαριστήσοντα, καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτὸς εὐπροσηγόρως καὶ ἱλαρῶς προσεφώνησεν ἀσπασάμενος λέγων : τοῦ οὖς περ ἔγωγέ σοι χορηγῶ βαθμοῦ καὶ ἀξιώματος, σὺ πρό ἐτῶν ἄξιος ἀνεδείχθης, τῷ ἐμῷ Αὐτοκρατορικῷ οἴκῳ πιστῶς ὑπηρετήσας κατὰ δύο καὶ τρεῖς ὄλας γενεάς, καὶ τοὺς δύο ἀμέσους προπάτορας τοὺς ἐμοὺς προσηκόντως θεραπεύσας, καὶ αὐτῶν φίλος εἰλικρινῆς καταστάς, καὶ ἐμὲ παῖδα ἄρτι ὄντα, καὶ τυφικόν ποτε νόσημα νοσήσαντα, νοσηλεύσας. Τὸν δὲ Κωνσταντῖνον, πρὶν ἢ ὁ Σουλτάνος τὴν εὐνοὴν φράσιν περάνειεν, κρουνοῖς δακρύων κατάρρυστον, καὶ τοὺς τοῦ προσώπου τοῖς ὀλοφυρμοῖς προϊσταμένους μὺς σφοδρῶς συνεσπασμένους ἀκουσίως καὶ ἀκαταμαχῆτως δεικνύντα, καὶ γογγὸν τρέ-

μοντα τὴν τε κεφαλὴν, τὴν πῶδε τε καὶ τὰ χεῖρε ἰδὼν, βίᾳ ἀποσπάσας ἀπαγαγεῖν ἠναγκάσθη, ἵνα μὴ τῆς θλιβεραῦ ταύτης ἐκ χαρᾶς σκηνῆς, τὸν Σουλτάνον πλέον τοῦ δέοντος, μάρτυρα αὐτόπτην καὶ αὐτήκοον ποιήσας, δυσαρέσκειαν μᾶλλον ἢ εὐαρέσκειαν αὐτῷ ἐμποιήσωμαι.

Ἄλλ' ὁ εὐρωστος καὶ χθῆς καὶ πρῶν ἀκμαῖος καὶ εὐθυμος γέρων, τὸ 77^{ον} τοῦ αὐτοῦ πολυμύχθου καὶ ἐνδόξου βίου αἰσίως διεξηκῶς ἔτος, ἀεὶ πρωτεύων καὶ τῶν ξυγχρόνων ὁμοτίμων ὑπέροχος, ἤρξατο αἴφνης σκυθρωπάζειν καὶ μελαγχολεῖν, καὶ τὸ εὐτράπελον καὶ εὐθυμον τοῦ ἥθους καὶ τῶν τρόπων βαθμηδὸν ἀνεπαισθήτως ὀσημέραι ἀπολωλός, ὡς τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων ὀσημέραι ἐκλείπουσῶν, καὶ τοῦ τέρματος τοῦ ἐνταῦθα βίου τοῦ μοιραίου καὶ τῆς προσεγκίσεως τῆς τούντεθεν ἀποδημίας αἰσθόμενος, καὶ βαρέως τοῦτο φέρων.

Καὶ ὄντως, ἀπὸ τίνος χρόνου προσβολαῖς συνεχέσιν ἄγχιος τινος καὶ δυσπνοίας, ἔστι δ' ὅτε καὶ μονονοῦκ ἀπνοίας καὶ ἀκαταμαχῆτου στενοχωρίας, καὶ τῆς καρδίας ἄλγους ὀδηνηροῦ κατείχετο, ἐν τῷ τῶν ἀτάκτων τούτων προσβολῶν χρόνῳ τῷ ὑποτρόπῳ, οὐδὲν τὸ ἀνώμαλον τῶν ὀργάνων τοῖς ἐπιμελῶς καὶ προσεκτικῶς παρατηροῦσιν αὐτὸν ἰατροῖς δεικνύς. Διὸ καὶ ἱητρῶν παῖδες οὐδεμίαν ὠρισμένην ἀτρεκῶς νοῦσον διαγιγνώσκειν δυνάμενοι, οἱ μὲν καρδιακὸν τι ὀργανικὸν ἀόριστον, οἱ δὲ τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο, τὸ ἄνευ σταθερῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων πάθημα, ὅπερ τοῦ στήθους συνάγχην καλέειν ξυνήθως φιλέουσι, πάσχοντα τὸν ἡμέτερον, τῷ τέρματι τῆς ζωῆς αὐτοῦ, κατὰ τὸ τοῖς βροτοῖς εἰμαρμένον, σπουδῆ προσπελάζοντα φίλον ἐκήρυξαν, καὶ ἄνευ τοπικῶν ὀργάνου τινος τῶν τῆ ζωῆ ἀναγκαίων καὶ τῆς ὀργανώσεως κορυφαίων, ἀλλοιώσεων, ἀλλ' ἐκείνης τῆς φυσικῆς, τῆς ἐξ αὐτῆς τῆς τῆς ζωῆς πολυχρονίου τριβῆς καὶ ἀσκήσεως, φύσει τοῖς θνητοῖς, τάχιον ἢ βράδιον, μοιραίως πως προερχομένης ἀλλοιώσεως, ἦν οὔτε ἀνατόμων παῖδες καὶ αὐτῷ τῷ ἀνατομικῷ μαχαιρίῳ τῷ ὄξυτάτῳ, οὔτε μικροσκοπῶν, αὐτῷ τῷ τὰ ἀπεράντων μικρὰ ἐπάκρως μεγεθύνοντι, αὐτὴ χημικῶν, οἱ τοῖς ὄξυτάτοις ἄν δραστικοῖς καὶ τῆ βαθυτάτῃ ἀνελύσει καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀλλοίωσιν τὴν χημικὴν ὑγρῶν τε καὶ στερεῶν ῥαδίως ἀνακαλύπτουσιν, ἀνεύροισιν ἂν οἱ πολυπράγμονες καὶ σοφοὶ ἀναδίφαι.

Οὕτως ὁ ἄλλως τε φιλόζωος φίλος ἓνα ὄλον ἐνιαυτὸν καὶ πλεον τούτου μελάγχολήσας, καίπερ οὔποτε παυσάμενος τοῖς τέκνοις, τοῖς φίλοις καὶ ξυνήθεσιν εὐπρόσιτος καὶ εὖνους ὢν, καὶ ἰδίᾳ τοῖς φιλοστόργοις τέκνοις ἰδιαίτερα δῶρα, ἄνευ προφάσεως ἑορτῆς τινος καὶ χαρμοσύνης, ἀλλ' ὡς φαίνεται, ὡς ὕστατα τῆς στοργῆς αὐτοῦ τῆς ἀλήκτου ἔσχατα ἐνθύμια δίδων, ἐκ τῶν βασιλικῶν αὐτοῦ δώρων, ταμβακοθηκῶν τῶν ὀλοχρύσων, τῶν ἀδαμάντων αὐτῶν γυμνῶν, ὡς τούτων ἐκποιηθέντων, πρὸς ἐξοικοδόμεισιν τοῦ κατὰ τὰς τερπνάς ὄχθας τὰς βοσπορείους, ἀρχιτεκτονικῇ χάριτι καὶ τερπνῷ ῥυθμῷ μαρμαίροντος ἑαρινῷ οἰκήματος, καὶ πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου χρειωδῶν.

Οὕτως οὖν κατὰ τὴν 28^{ην} Σεπτεμβρίου τοῦ 1879^{ου} ἔτους τοῦ σωτηρίου, τῇ 8^ῃ π. Μ. ὥρα, τὴν ὕστατον ἐξέπνευσεν ἐκπνοὴν ὁ μακάριος, ἀμείληκτον καταλιπὼν πένθος τοῖς φιλοστόργοις τέκνοις ὁ φιλόστοργος πατὴρ, τοῖς φιλοῦσιν αὐτὸν εἰλικρινέσι φίλοις καὶ συγγενέσιν ὁ πιστὸς καὶ ἑσαεὶ εὐθυμος καὶ εὐεργετικὸς φίλος καὶ συγγενής.

Εὐπρόσιτος, εὐπροσῆγορος, ἐκδικητικὸς καὶ ἐκ τοῦ συστάδην ἀδιάλλακτος πολέμιος τοῖς ὑπούλοις καὶ ἀνάνδροις ῥαδιούργοις ἐχθροῖς ἄσπονδος ἐχθρὸς, πιστὸς καὶ εὐεργετικὸς τοῖς καλοῖς κ' ἀγαθοῖς φίλος, μέχρι βαθμοῦ τινος, τοῦ τῆς φρονήσεως τῆς φιλαύτου, παρ' ἧς πάντα εὖ φρονοῦντα μάλιστα κατὰ τὴν ἡμετέραν τῆς θετικότητος καὶ τῆς ὕλοκρατίας ἐποχὴν ἔμφυτον καὶ ξυνήθη, ἐν ταῖς αὐτοῦ πράξεσιν ὀδηγούμενον εἶναι χρὴ, ῥέκτης καὶ τολμηρὸς ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν αὐτοῦ, φιλογενής, φιλόπατρις καὶ φιλόμουσος μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, κατὰ τινὰς μάλιστα εὐωχίας ὥρας, μετ' ἐγκρατείας φιλήθονος, γοργὸς εἰς τὸ ἐν ταῖς δυσχερέσει τοῦ βίου περιστάσεσι διεξόδον τινα ἐπιτυχῆ, τὴν εἰς ὀνήσιμον ἀσφαλῶς φέρουσαν, τὸ πέρασ ἀνευρίσκειν, γενναῖος ἀντίπαλος, τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἀκριβῆς ἐκτελεστής, τῶν τε οἰκογενειακῶν καὶ τῶν ἀστυκῶν, ἐν ταῖς ὀμιλίαις ἠδὺς καὶ εὐθυμος, τῇ Πάτρῃ καὶ τῷ Βασιλεῖ πιστὸς, καὶ πρὸ πάντων τῆς πατρίου καὶ ἐκκλησιαστικῆς δόξης ζηλωτῆς, — τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Ἐν τῷ πρὸς τὴν τοῦ ἡμετέρου αἰοιδίμου φίλου καὶ συνεταιρίου βιογραφίαν ἐπιθεωρήσαντας, το δεύτερον ἐν Παρισίοις ἐν ἰδίῳ πτυκτίῳ ἐκδοῦσθαι ἡμᾶς ἐργάζεσθαι μαθὼν, ὁ ἐν Βρυξέλλαις ἡμέτερος μὲν πρὸς πατρός φίλος, τῆς δὲ Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου ἐκέισε πληρεξούσιος Πρέσβυς μὲν πρὸ πολλοῦ τελῶν, τοῦ δὲ βιογραφομένου πρωτογενῆς υἱός, ἐπιστέλλεται ἡμῖν δύο τινα, τῇ βιογραφίᾳ προσθῆναι ἐκλιπκρῶν, ὡς λίαν ἐνδιαφέροντα. Τῇ εὐσεβεῖ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ υἱέως παρακλήσει ἀντιστῆναι ἀδυνατήσαντες, ἐκεῖνα, παραρτήματος δίκην, ἐκθύμως ἐνταῦθα προστίθεμεν.

Α°. Τὰ περὶ τῆς τὸν θάνατον προκαλεσάσης νόσου τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Β°, ἐκ τινος φυλλαδίου (*) τῷ 1841^ο ὑπὸ τοῦ Δ^ο Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ, συνεργασίᾳ τοῦ Δ^ο Mac-Carthy (**), ἐν Παρισίοις ἐκδοθέντος, πρὸς ἀπάντησιν ἀποσπάσματος συγγράμματός τινος τῶν Κυρίων Cadalvène καὶ Barrot, ἐπιγεγραμμένου Histoire d'Orient, ἔνθα, ὡς δοκεῖ, ἐσφαλμένως τὰ πράγματα ἐξετίθετο. Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἤδη

(*) Relation officielle de la maladie et de la mort du Sultan Mahmoud II, en réponse aux allégations publiées par Messieurs de Cadalvène et Barrot, dédiée à S. M. le sultan Abd-ul-Medjid, empereur des Ottomans, par S. W. Mac-Carthy, docteur en médecine, etc., et Constantin Carathéodory, docteur en médecine, etc. (Paris, J.-B. Baillière, 1841).

(**) Ἴατρος, ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τριακονταετίαν ὀλην, διάσημος, μεθ' ἕτερον Ἴρλανδὸν κῆρκεῖον, Mac-Guffog τούνομα, περίκλυτον ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, τοῦ τῆς ξυμπάσης τῆς ἱατρικῆς τέχνης τε καὶ ἐπιστήμης διδάκτορος πτυχίου τυχών, ἐκεῖσε τακτικῶς ἐν τῷ Α. Πανεπιστημίῳ τὰς μελέτας ποιησάμενος ἐνδόξως.

ηπατικής ἐπιθησόμενα χώρας. Ταῦτα πάντα ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου εἰς τὴν Τουρκικὴν μεταφρασθέντα τῷ τε θαλαμηπόλῳ Ρίζᾳ Βέη καὶ τῷ ἀρχιάτρῳ Abdulhak Molla ἀνεκινώθη. Εὐνόητος δ' ἐστὶν ἡ χαρὰ, ἧς ἠσθάνθησαν ἀπαξάπαντες οἱ τοῦ εὐαγγελίου τούτου ἀκροασάμενοι, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ τῆς 25^{ης} Ἰουνίου ἰατροσυνεδρίῳ ἀπαισίους ἀποφάνσεις ἐκφωνησάντων ἰατρῶν, τῶν ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ἀποφάνσεσι ἀμετακλήτως, ἔκοντ' ἀκόντων, ἐμμενόντων. Πάραυτα αὐστηραὶ μετεδόθησαν διαταγαί, ὅπως, ἐν ἀκαρεῖ, ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ νεοφύτου ἀκέστωτος διαταγέντα ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς ἐκτελεσθῇ. Ἀκολούθως ἅπαντες ἀπεπέμφθησαν οἱ ἰατροί, ἐκτὸς τοῦ Κωνσταντίνου, πρὸς φύλαξιν καὶ λεπτομερῆ τῶν διαταγέντων ἐκτέλεσιν, σὺν τῷ ὀρισμῷ τοῦ τῆς 29^{ης} κἀυθις, τῷ σαββάτῳ, προσέλθωσι, τὸν δὲ Κύριον Μ-εν, τὸ εἶδωλον τὸ παροδικὸν τῆς ἐννεᾶς Αὐλῆς, ὡς τῆς τοῦ Ἄνακτος τιμίας ζωῆς σωτῆρα θεωρηθέντα, τὴν ἐπαύριον ἐπανακάμψαι παρεκάλεσαν.

Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ, ὅλως ἐναντίον τῶν πομπωδῶν διαβεβαιώσεων ἐκείνων, τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν ὅλως ἀκριτομύθου καὶ ἀπερισκεπτοῦ ἱεροφάντου, ἡμᾶρ τὸ ὕστατον τοῦ μεγάλου τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ἀναμορφωτοῦ καὶ σωτῆρος, ἐπέκειτο θλιβερόν.

Καθ' ὅλην τὴν τῆς 27^{ης} πρὸς τὴν 28^{ην} νύκτα, ὁ ἀσθενὴς λίαν ἀνήσυχος διενυκτέρευσε, πρὸς δὲ τὴν πρωΐαν, τοιαύτη ἀτονία ἐπῆλθεν, ὥστε τὸν Αὐτοκράτορα, τὰ λίσθια πνέοντα οἰόμενοι, τὸν τὰ καταπλάσματα ἀλλάζοντα ἰατρὸν μετακαλοῦντες ἐπαύσαντο. Τούτου δὲ αὐτοκλήτου ἀφικομένου, κἄπως τὰς ἑαυτοῦ αἰσθήσεις ὁ Σουλτάνος ἀνελάβετο, καὶ τινὰς φθόγγους ὅλως δυσνοήτους ἀρθρῶσαι ἐπειράσατο· ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ νεκροῦ, ἡ γλώττη ξηρὰ καὶ τοσοῦτον μέλαινα, ὥστε ἄνευ ὑπερβολῆς ἀνθρακί εοικέναι· τὸ δὲ δέρας τραχὺ καὶ πάγου δίκην ψυχρὸν, τοῦ ἀσθενοῦς ἔσωθεν καταφλεγομένου, καὶ τῷ ἀνεμιστερίῳ κινουμένῳ ἀέρι, ἀδιαλείπτως ἀναψύχεται ζητούντος. Σπασμοὶ δ' ἐπῆλθον τοὺς ἔκουσίους μῦς ἰσχυρῶς συσπῶντες, καὶ ἤδη τῆς σηπεδονώδους ἐκείνης ἀπαισίου ὁσμῆς, ἧτις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τοῦ θανάτου προηγέσθαι ἔστιν ὅτε φιλέει, ἠσθάνετό τις ἀναδιδομένης, περίλυπος!

Εν τούτοις ἀγγέλλεται τὸν ἀσθενῆ ὕδατος ὀρέξασθαι, τοῦθ' ὅπερ ἀπαντας ἐξέπληξεν, ἅτε δὴ ἀπὸ πολλῶν ὥρων οὐδὲν καταπίειν τοῦ Σουλτάνου δυναμένου. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ πρὸ πολλοῦ περιμενόμενος ἰατρός σωτήρ, ὁ Μ-εν. Οὗτος δὲ, τῶν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπουσίᾳ ἀπαισιῶν συμπτωμάτων, τοῦ Κωνσταντίνου ἀφηγησαμένου, αἰσθόμενος, πρὶν ἢ ἂν τὸν ἀσθενῆ ὄψαιτο, ἔφη ἀταράχως νῦν περὶ τῆς ἐντρόμου παραφορᾶς (delirium tremens) πρόκεισθαι, καὶ ζυμβουλεύειν ἐκεῖνῳ, ὅπιον, ἀδρᾶ τῇ δόσει, ὡς τάχιστα παρέχειν δεῖν.

Τῇ νέᾳ ταύτῃ διαγνώσει συναφδᾶ, ἐπ' ἀμφοτέρων μὲν τῶν κνημῶν ἐκδόρια δύο, ἐσωτερικῶς δὲ, τὸ τοῦ Sydenham βευστὸν λαύδανον διατάξατο· τοῦτο δὲ βαθὺ προήγαγεν, ὡς εἶπετο, βῦθος. Ὁ δὲ Κ^{ος} Μ-εν τοὺς βουλομένους ἔπειθε, τὸν Σουλτάνον, μετὰ τὸν εὐεργέτην ἐκεῖνον καὶ σωτήριον ὕπνον, ἐντελῶς ἀναβρώσαντ' ἐξεγερθῆναι! καὶ πρὸς πληρεστέραν ἐνεργείας ἐλευθερίαν, τοὺς ἄλλους τῶν ἰατρῶν πᾶραυτα ἀποπεμφθῆναι ἀνεζήτη! Ταῦτα πάντα ἅπασι τοῖς εὐήθεσι χαρὰν ἐνεποίησαν. Πανταχοῦ δὲ ἄγγελοι τοῦ εὐαγγελίου τούτου ἀπόστολοι ἀπεστάλησαν, τὴν τοῦ Σουλτάνου ἀνέλπιστον ὡς ἐκ θαύματος σωτηρίαν κηρύξοντες. Ὁ δὲ Κ^{ος} Μ-εν συγχαρητηρίων καὶ τιμαλφῶν δώρων βασιλικῶν ἦν ἀνάπλευς.

Ὀψίας δὲ γενομένης, ἐν μιᾷ τῶν ἀποφράδων δευτερῶν, κατὰ τὴν 7^{ην} ἀκριβῶς πρωΐνῃ ὥραν, τὰ πάντα φεῦ! ἠλλοιώθη! Ὁ δὲ Κ^{ος} Μ-εν, ὁ χθὲς καὶ πρῶτῃ θριαμβεύων, ἀντὶ ἀναβρώσεως τῆς εὐαγγελισθείσης, προσελθὼν, θρήνοις ὀλολυγμοῖς καὶ ὄδυρμοῖς γοεροῖς προσέκρουσε, τὸν τε ἱερέα (Ἰμάμην) τὰ ὕστατα αὐτοῦ τῆς θρησκευτικῆς χρέης ἐπὶ τοῦ εὐρώστου σώματος τοῦ εὐρυστέρου Σουλτάνου, τελέσαι διαταττόμενον, εὔρε! Τούτων πείραν λαβὼν ὁ θαυματοποιὸς ἰατρός, τρόμφ τε καὶ φόβῳ καταληφθεὶς, ἀβρόχοις τοῖς ποσὶ διὰ τῶν δυσπόρων τῶν ἀνακτόρων δαιδάλων, μόλις ὤχετο ἀπιῶν, οὐδενὶ, τῶν τύχῃ κατ' ὁδὸν παριόντων, τὸ ἀπαίσιον εἰπεῖν συμβάν τολμήσας.

Οὕτω Σουλτάν Μαχμουτ ὁ Β^{ος}, ὁ κατὰ τὸ 1785^{ον} γεννηθείς, ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου δυνάμει τοῦ Μουσταφᾶ Βαϊρακταρ, τοῦ τῶν Ἰανισσάρων ἀρχηγοῦ

ἐπὶ δύο βασιλικῶν πτωμάτων, ἐξ ὧν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Σουλτάν Μουσταφᾶ τοῦ Δ^{ου} ἀναρρήθεις, ἐν πολλοῖς πολέμοις κατὰ τῆς Ῥωσσίας καὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηκόων, συστάδην καθ' ὁμάδας ἀποστάντων, οὓς γενναίως καὶ καρτερικῶς, ἀλλ' ἐς αἰεὶ ἀτυχῶς ὑπέστη, τὴν τε Βεσσαραβίαν, κατὰ τὸ 1812^{ου}, τὴν Σερβίαν τε, Μολδαυίαν καὶ Βλαχίαν, κατὰ τὸ 1817^{ου}, τὰς Ἰονίους νήσους, ὧν τὴν ἀνεξαρτησίαν ἀναγνωρίσαι ἠναγκάσθη, τὴν Ἑλλάδα σχεδὸν ὅλην, μετὰ ὀκταετῆ ὀλέθριον πόλεμον, κατὰ τὸ 1828^{ου}, κατ' ὃ ἀνεξάρτητον, τῶν Εὐρωπαϊῶν μεγάλων δυνάμεων ἀποφάσει κηρυχθεῖσαν, ὑπὸ τῶν Ῥώσσω νικητῶν, μέχρις Ἀδριανουπόλεως ἐπιδραμεῖς, καὶ μόλις μεσιτεία καὶ αὔθις τῶν Εὐρωπαϊῶν μεγάλων δυνάμεων, κατὰ τὸ 1829^{ου} τῶν πολεμίων ἀπαλλαγείς, καὶ ἔκτοτε αὐτοῖς ὑποχείριος, εἰρήνην ταπεινωτικὴν συνάψας, καὶ πανταχοῦ ἠττηθεὶς ἀπώλεσε, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τακτικοῦ μαχίμου στρατοῦ, τῷ τῶν Εὐρωπαϊῶν κατὰ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης ὁμοτίμου. Ἐν τοσοῦτῳ δὲ, ὁ μὲν τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ Πασσᾶς τὴν νόμιμον τοῦ δυστυχοῦς Σουλτάνου μὴ ἀναγνωρίζων ἀρχὴν, ἐπανέστη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ 1814^{ου} μέχρι τοῦ 1822^{ου}, ὁ δὲ τῆς Αἰγύπτου νομάρχης, ὁ Ἄλβανός Mehmet Ali-Pacha, τὴν τῆς ἐπανάστασεως σημαίαν καὐτὸς ὑψώσας, ἀνεξάρτητος ἐκηρύχθη, καὶ τῷ 1831^{ου} τὴν Συρίαν κατελάμβανε, τὴν Αὐτοκρατορικὴν κατατροπῶν στρατιάν. Οὕτως, ὁ ἀτυχῆς Σουλτάν Μαχμούτ, εἰς τὴν βοήθειαν τῆς συμμάχου Ῥωσσίας τραπεῖς, διὰ τῆς τοῦ Hounkiar-iskelessi συνθήκης αὐτῇ ὅλως μονονουχί ὑπετάγη. Ἀποθνήσκων, πόλεμον κατὰ τοῦ ἀποστάτου Mehmet-Ali συνήφει· καὶ μικρὸν πρὸ τοῦ αὐτοῦ θανάτου, αἱ ἑαυτοῦ στρατιαὶ ἠττήθησαν ἐν Nedjib, ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἐκείνου τοῦ Ibrahīm. Τὸ τοῦ αὐτοῦ ἔθνος ὡς πρὸς τὸν νεώτερον τῆς Εὐρώπης πολιτισμὸν κατανοήσας ὑποδεῖς, τὴν τοῦ τὴν αὐτοῦ αὐτοκρατορίαν ἀναμορφώσασθαι γόνιμον συνέλαβεν ἰδέαν. Οὕτω δὴ, τῶν Ἰανισσάρων τὰς ἀγρίας ὀρδὰς ἄρδην ἐξοντώσας, τὰς κατὰ τῶν προοδευτικῶν αὐτοῦ πρὸς ἀναγέννησιν τοῦ Κράτους προοδευτικὰς προθέσεις ἀκράτως στρατευομένας, καὶ ὅλως ἀνοικονομήτους ἐκ τῆς αὐτῶν ἀρχαίας ἀναρχικῆς ἀγωγῆς γενομένας καὶ ἀπειθάρχους (1826), πρὸς ἀρωγὴν αὐτοῦ, τὰς

la partie inférieure de la paroi rectale) συνισταμένη, ἐνεπνεύσθη ὡς ἐκ τοῦ τοῦ λίθου ὄγκου, καὶ τῆς τῆ κύστει αὐτοῦ ξυγκολλήσεως. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, ὀγκώδεις λίθοι, ὧν ἡ ἐξαγωγή οὐ μόνον δυσχερῆς, ἀλλὰ καὶ δι' οἰασθῆποτε, ἐκ τῶν μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς γνωστῶν, ἄλλης μεθόδου, ἀδύνατος ἂν εἴη, ἐξήχθησαν. Ἀμφότεροι οἱ ἀσθενεῖς ἐντελῶς ἰάθησαν.

Ἡ τοῦ Κωνσταντίνου πραγματεία, εἰδικῆ, ἐπὶ τούτῳ, ἀκαδημαϊκῶς ὀριθεύσθη Ἐπιτροπῇ, πρὸς μελέτην καὶ ἀπόφασιν παρεπέμφθη. Ὁ δὲ Κ^{ος} Ségalas, εἰσηγητὴς αὐτῆς, τοῦπιόν ἔτος, τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἐν ἣ τὰς τῆς μεθόδου ὠφελείας ἐπαίνοις ἐξαίρων, ἀναγνούς, εἰς πάντων τῶν Ἀκαδημαϊκῶν ἐπήκοον, ἐν διαφοροῖς ταῖς περιστάσεσι, συνίστησιν αὐτὴν θερμῶς. Τὸν δὲ Κωνσταντῖνον, ἐν τῷ τῶν ἀντεπιστελλόντων τῆς Ἀκαδημίας μελῶν καταλόγῳ ὡς ὑποψήφιον ἐκλέξιμον προὔτεινεν (*).

(*) *Observations de deux cas de taille par le procédé bilatéral de Dupuytren, modifié en raison des circonstances exceptionnelles qui ont été découvertes sous le couteau. Mémoire lu à l'Académie Impériale de Médecine de France, dans la séance du 24 juillet 1856, par Constantin Carathéodory, docteur en médecine, médecin de S. M. le Sultan, professeur de pathologie et de clinique externes à l'École de Médecine de Constantinople. Suivi du rapport fait à l'Académie, dans sa séance du 4 mars 1856, par une commission composée de MM. Hervez de Chégoïn, Amassat et Ségalas, rapporteur. — Paris, imprimerie Félix Malteste et Cie 1856. — Ἴδε ἐπίσης l'Union Médicale (6 mars 1856, pp. 118 suiv.).*

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Σελίς γραμμῆ	ἀντί	ἀνάγν.
28	15	ημαίνεν σημαίνεν.
58	8	ἐπιτηδείως ἐπιτηδείως.
58	29	φημισθέντα, κτλ. φημισθέντι ὡς ἐπιτηδείῳ καὶ δεινῷ ἱατρῷ... εὐσχήμονι... σεμνοπρεπεῖ... ὄντι τῷ Ἰταλῷ Ἀσκληπιάδει.
60	3	ὁ νῦν ὁ νῦν (*) Σημ. Τότε, ὅτε συνεγράφη ἡ βιογραφία· νῦν ἐνταῦθα τὰς διατριβάς ποιεῖται, τὴν Ἰατρικὴν ἀσκῶν ἐν τῇ Πόλει, εἰς τὴν πατρίδα παλίννοστος.
61	6	προὔργομοι προὔγουμοι.
63	28	προὔχοντας προὔχοντας δόντας.
66	2	ἀνηγορεύσατο (*) Σημ. Νῦν δὲ πρὸ πολλοῦ χρόνου, ὑπὸ τοῦ Μάρκου Πασσᾶ ἐπὶ Σουλτᾶν Abd-ul-Azis ἐπὶ δεκαεξαιτίαν ἀρχικτρεύσαντος καὶ παντοδυνάμου ἐν τοῖς Ἰατρικοῖς γενομένου, ἀδίκως τε καὶ ἀυθιχρέτως ἔκτε τῷ Παλατίῳ καὶ τῆς Α. Ἰατρικῆς Σχολῆς ἐξωσθεῖς καίπερ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ξ. Ζωγράφου, ἐπὶ Σουλτᾶν Abd-ul-Azis αὐτοκρατοροῦντος, ἐν τῷ Παλατίῳ ἐπιβροχόντινα ἀσκοῦντος, εὐεργετηθέντος
68	5	διακελευσάμενος. διακελευθεῖς.
71	5	γοερχί ὀλοφύρουσαι.
71	11	δί αὐτῷ διὰ τῶν αὐτῷ.
71	25	οὔδε οὔτε.
72	16	ἐμειώσατο ἐμειώσαντο
74	2	Σουλτᾶ Medjit Σουλτᾶν Medjid.
74	27	ὄντι ὄντα.
75	9	ἀπωλωλός ἀπωλωλός.
78	12	ἐπὶ ἐκ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ

0 0 1 0 2 3 8 0 0 4

Βιβλιοθήκη Πανεπ. Κρήτης

